

RUZSA KÖZSÉG

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZ

1. SZ. KÖTET

7

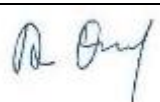

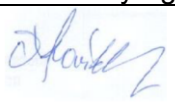
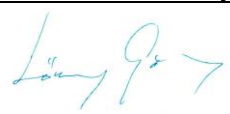
Véleményezési tervdokumentáció (tervezet)
Készült: a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 1. számú melléklete alapján

2018-2019.

RUZSA KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSE ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSE
2018 – 2019

ALÁÍRÓLAP

Megrendelő	Sánta Gizella	polgármester Ruzsa Község Önkormányzata Ruzsa, Alkotmány tér 2.
Településtervezés	 Bartók Erika Éva	településtervező, TT-06/0067
Táj- és kertépítészet	 Boldog Mária	Táj- és kerttervező mérnök TK-06/0010
Közlekedés Közmű (víz, csapadékvíz, szennyvíz)	 Szombati Csaba	okl. mérnök Tkö-06/01176 TV-06/01176
Energiaellátás, Hírközlés	 Somogyi János	okl. villamos mérnök TE-06/0467 TH-06/0467
Gázellátás	 Bodor Dezső	okl. építőmérnök TE-06/0467
Környezetvédelem:	 Novai György	okl. környezetvédő Hulladékgazdálkodási szakértő SZKV-hu/06/0171/H-2410/12 Levegőtisztaság-védelmi szakértő SZKV-le/06/0171/H-2410/12 Víz- és földtani közeg védelmi szakértő SZKV-vf/06/0171/H-2409/12
Zajvédelem:	 dr. Szanka Károly	dipl. környezetvédelmi, zajcsökkentési szakmérnök SZÉS-4/06-0021 H-2124/10
Régészet:	 Lőrinczy Gábor	régész Sz-17/2007

Szeged, 2018. május-június

RUZSA KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA
2018 – 2019

TARTALOMJEGYZÉK

1. SZ. KÖTET

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye és térségi kapcsolatai
- 1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata
 - 1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (1/2014. (I.3.) OGY.sz.)
 - 1.2.2. Csongrád megye Területfejlesztési Konceptiója (69/2013. (XII.13.) Kgy.hat.)
- 1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
 - 1.3.1. Országos Területrendezési Terv (OTrT, 2003. évi XXVI. törvény)
 - 1.3.1.1. Szerkezeti terv
 - 1.3.1.2. Övezeti tervek
 - 1.3.2. Csongrád Megyei Területrendezési Terv
 - 1.3.2.1. Megyei szerkezeti terv
 - 1.3.2.2. Övezeti tervlapok
- 1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek vonatkozó megállapításai
- 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
 - 1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai
 - 1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések
- 1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
 - 1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök
 - 1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek
- 1.7. A település társadalma
 - 1.7.1. Demográfia, népesség, képzettség, foglalkoztatottság
 - 1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok
 - 1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők
- 1.8. A település humán infrastruktúrája
 - 1.8.1. Humán közszolgáltatások (igazgatás, egészségügy, oktatás, stb.)
 - 1.8.1.1. Igazgatási intézmények
 - 1.8.1.2. Egészségügyi és szociális intézmények
 - 1.8.1.3. Oktatási és művelődési intézmények
 - 1.8.1.4. Civil szervezetek
 - 1.8.1.5. Kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó létesítmények
 - 1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása
- 1.9. A település gazdasága
 - 1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere
 - 1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program
 - 1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere
 - 1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység
 - 1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai
 - 1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás
 - 1.10.6. Intézményfenntartás
 - 1.10.7. Energiagazdálkodás
 - 1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások

- 1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata
 - 1.12.1. Természeti adottságok
 - 1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet
 - 1.12.2.1. Tájhasználat értékelése
 - 1.12.2.2. Tájértéktörténeti vizsgálat
 - 1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek
- 1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata
 - 1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei
- 1.14. Az épített környezet vizsgálata
 - 1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata
 - 1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata
 - 1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok (művelési ágak)
 - 1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek
 - 1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)
 - 1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek
 - 1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület
 - 1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata
 - 1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat
 - 1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat
 - 1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter
 - 1.14.4. Az építmények vizsgálata
 - 1.14.4.1. Funkció, kapacitás
 - 1.14.4.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)
 - 1.14.4.3. Magasság, szintszám, tetőidom
 - 1.14.4.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok
 - 1.14.5. Az épített környezet értékei
 - 1.14.5.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag
 - 1.14.5.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület
 - 1.14.5.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők
 - 1.14.5.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület
 - 1.14.5.5. Műemlék, műemlékegyüttes
 - 1.14.5.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely
 - 1.14.5.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet
 - 1.14.5.8. Nemzeti emlékhely
 - 1.14.5.9. Helyi védelem
 - 1.14.6. Az épített környezet konfliktusai, problémái
- 1.15. Közlekedés
 - 1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok
 - 1.15.2. Közúti közlekedés
 - 1.15.3. Községi közlekedés
 - 1.15.3.1. közúti
 - 1.15.3.2. kötöttpályás
 - 1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés
 - 1.15.5. Parkolás
- 1.16. Közművesítés
 - 1.16.1. Víziközművek
 - 1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)
 - 1.16.1.2. Szennyvízelvezetés
 - 1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés
 - 1.16.2. Energia
 - 1.16.2.1. Elektromos energiaellátás
 - 1.16.2.2. Gázellátás
 - 1.16.2.3. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás
 - 1.16.3. Elektronikus hírközlés

- 1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)
 - 1.17.1. Talaj
 - 1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek
 - 1.17.3. Levegőtisztaság és védelme
 - 1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés
 - 1.17.5. Sugárzásvédelem
 - 1.17.6. Hulladékkezelés
 - 1.17.7. Vizuális környezetterhelés
 - 1.17.8. Árvízvédelem
 - 1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák
 - 1.18. Katasztrófavédelem
 - 1.18.1. Építésföldtani korlátok
 - 1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei
 - 1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek
 - 1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területek
 - 1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség
 - 1.18.2.1. Árvízveszélyes területek
 - 1.18.2.2. Belvízveszélyes területek
 - 1.18.2.3. Mély fekvésű területek
 - 1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem
 - 1.18.3. Egyéb
 - 1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)
 - 1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások
 - 1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások
 - 1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely
 - 1.20. Városi klíma
- 2. HELYZETELEMZŐ ÉS HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ**
Értéktérkép/Probléma

2. SZ. KÖTET**TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ**

(Tartalomjegyzék külön az anyagban)

3. SZ. KÖTET**JÓVÁHAGYANDÓ DOKUMENTÁCIÓ****1. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV**

Településszerkezeti tervet jóváhagyó határozati javaslat

1. sz. melléklet	Az igazgatási terület szerkezeti terve
2. sz. melléklet	Belterület szerkezeti terve
3. sz. melléklet	A szerkezeti terv leírása
	1. A területfelhasználás
	1.1. Településszerkezetről általánosságban
	1.2. Településszerkezet: főbb elemei
	1.3. Területhasználat bemutatása
	Területfelhasználási besorolása és változásai
	Belterületen
	Külterületen
	2. A tájrendezés és természetvédelem
	2.1. Tájhasználat és tájszerkezet
	2.2. Táj- és természetvédelem
	3. A zöldfelületi rendszer
	4. Az örökségvédelem
	4.1. Épített örökség
	4.2. Régészeti örökség
	5. A közlekedés
	6. A közműellátás
	6.1. Víziközművek
	6.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás
	6.1.2. Szennyvíz elvezetése
	6.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízelvezetés
	6.2. Energia
	6.2.1. Elektromos energia ellátás
	6.2.2. Gázenergia ellátás
	6.3. Elektronikus hírközlés
	7. A környezetvédelem
	7.1. Talaj
	7.2. Levegőtisztaságvédelem
	7.3. Zaj- és rezgésterhelés
	7.4. Sugárzás elleni védelem
	7.5. Hulladékkezelés
	8. A védőterületek és védősávok
	(meghatározva a más jogszabállyal érvényesülő elemeket is)
	9. Korlátozások
	(meghatározva a más jogszabállyal érvényesülő elemeket is)
4. sz. melléklet	A település területi mérlege
5. sz. melléklet	A területrendezési tervvel való összhang igazolása
6. sz. melléklet	A biológiai aktivitási érték számítása az új szerkezeti tervhez

2. HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT

Helyi építési szabályrendelet

1. sz. melléklet	Az igazgatási terület szabályozási terv 0-15 lapig
2. sz. melléklet	Belterület szabályozási terve 0-4 lapig
3. sz. melléklet	Belterületi szabályozási terv jelmagyarázata
4. sz. melléklet	Egyéb jogszabály szerinti adatszolgáltatást tartalmazó szabályozási terv
1. sz. függelék	Keresztszelvények
2. sz. függelék	Régészeti lelőhelyek listája

4. SZ. KÖTET

ALÁTÁMASZTÓ JAVASLAT

1. Környezetalakítás
 - 1.1. Településrendezési javaslat
 - 1.1.1. Településszerkezetet meghatározó elemek
 - 1.1.2. Beépítésre szánt területek
 - 1.1.3. Beépítésre nem szánt területek
 - 1.2. Változással érintett területek
2. Szakági javaslatok
 - 2.1. Tájrendezés
 - 2.1.1. Tájhasználat, tájszerkezet
 - 2.1.1.1. Általánosságban külterületre vonatkozó fejlesztések
 - 2.1.1.2. Erdőterületek
 - 2.1.1.3. Külterületi lakott helyek, tanyasorok, dűlőutak, vízpartok fásítása
 - 2.1.1.4. Védett és védendő táj és természeti értékek
 - 2.2. Zöldfelületi rendszer fejlesztése
 - 2.2.1. Belterület zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztése
 - 2.2.1.1. Közterületek, parkok, játszóterek
 - 2.2.1.2. Út menti zóldsávok, fasorok
 - 2.2.1.3. Különleges területek
 - 2.2.1.4. Jelentős zöldfelülettel rendelkező intézménykertek
 - 2.2.1.5. Lakóingatlanok kertjei
 - 2.3. Közlekedési javaslat
 - 2.3.1. Nagytérési kapcsolatok
 - 2.3.2. Kistérségi kapcsolatok
 - 2.3.3. Község közút hálózata
 - 2.3.4. Belterületi gyűjtőutak
 - 2.3.5. Külterületi önkormányzati kezelésű közutak
 - 2.3.6. Közúti csomópontok
 - 2.3.7. Parkolás
 - 2.3.8. Kerékpáros közlekedés
 - 2.4. Közművesítési javaslat
 - 2.4.1. Víziközművek
 - 2.4.1.1. Vízgazdálkodás és ivóvízellátás
 - 2.4.1.2. Szennyvíz
 - 2.4.1.3. Csapadékvíz
 - 2.4.2. Energia
 - 2.4.2.1. Elektromos energiaellátás fejlesztése
 - 2.4.2.2. Gáz
 - 2.4.3. Elektronikus hírközlés
 - 2.4.4. Megújuló energiaforrások
3. Örökségvédelmi hatástanulmány
 - 3.1. Épített örökség (tartalomjegyzék külön az anyagban)
 - 3.2. Régészeti örökség (tartalomjegyzék külön az anyagban)
4. Környezeti értékelés (tartalomjegyzék külön az anyagban)

5. SZ. KÖTET

TERVIRATOK

1. Környezetértékelés tematikájának véleményezése
 - JNSZMKH Hatósági Főosztály Bányászati Osztály
 - CSMKH Hódmezővásárhelyi Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Növény és Talajvédelmi Osztály
 - CSMKH Népegészségügyi és Élelmiszerlánc-Biztonsági Főosztály Közegészségügyi - Járványügyi Osztály
 - BKMKEH Kecskeméti Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály
 - CSMKH Szeged Járási Hivatal Hatósági Főosztály 2. Földhivatali Osztály
 - BFKH Építésügyi és Örökségvédelmi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály Örökségvédelmi Osztály
 - Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
 - CsMKH Szegedi Járási Hivatala Hatósági Főosztály 2. Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály
 - Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
 - BFKH Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztály I.
 - CSMKH Kormány megbízotti Kabinet Állami Főépítész
2. Előzetes véleménynyilvánítás levelei az iktatás sorrendjében
 - JNSZMKH Hatósági Főosztály Bányászati Osztály
 - CSMKH Népegészségügyi és Élelmiszerlánc-Biztonsági Főosztály Közegészségügyi - Járványügyi Osztály
 - Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Repülőtéri és Légitforgalmi Hatósági Főosztály
 - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály
 - CSMKH Szeged Járási Hivatal Hatósági Főosztály 2. Ütügyi Osztály
 - MVM Partner Zrt. Háttértámogatási Igazgatóság Háttérműveleti Osztály
 - CSMK Jogi és Hatósági Főosztály Földhivatali Osztály
 - Üllés Nagyközség Polgármestere
 - Externet Zrt.
 - FGSZ Földgázszállító Zrt. Rendszerüzemeltetés Üzemviteli Irányítás
 - Magyar Közút Nonprofit Zrt. Csongrád Megyei Igazgatósága
 - Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
 - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Csongrád Megyei Igazgatóság
 - ANTENNA Hungária Zrt. Műszaki Ágazat Üzemeltetés-támogatási Osztály
 - Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Vasúti Hatósági Főosztály
 - Budapest Főváros Kormányhivatala Közlekedési Főosztály Ütügyi Osztály
 - Kiskunmajsza Város Polgármestere
 - Zákányszék Község Önkormányzata
 - NKM Áramhálózati Kft.
 - Országos Atomenergiái Hivatal
 - CSMKH Szeged Járási Hivatal Hatósági Főosztály 2. Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
 - Csongrád Megyei Kormányhivatal Móraalmi Járási Hivatala
 - MAGYAR TELEKOM Távközlési Nyrt. Hálózat Technológiai Igazgatóság Vezetéknélküli ágazat
 - Emberi Erőforrások Minisztériuma Országos Tisztifőorvosi Feladatokról Felelős Helyettes Államtitkár
 - ALFÖLDVÍZ Regionális Víziközmű-Szolgáltató Zrt.
 - TELENOR Common Operation Zrt. Kivitelezési Igazgatóság Akvizíciós és Szabályozási Osztály
 - Csongrád Megyei Kormányhivatal Móraalmi Járási Hivatal Földhivatal
 - CSMKH Szegedi Járási Hivatala Hatósági Főosztály 2. Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály
 - Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
 - CSMKH Kormány megbízotti Kabinet Állami Főépítész
 - Csongrád Megyei Rendőr-Főkapitányság Vezetője
 - Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály Közegészségügyi Osztály I.
 - MOL Nyrt. Kutatás-Termelés, Engedélyeztetés, Bányamérés és Birtokjog
 - MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság
 - Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztály
 - Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztály
 - Balotaszállás Polgármestere
 - MÁV Infrastruktúra Fejlesztési Igazgatóság Döntéselőkészítési Iroda
 - ATIVIZIG
 - Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Szegedi Hatósági Iroda
 - 130/2018. (IX. 19.) Kt. határozat Ruzsa Község TRE és TFK tervezetének véleményezéséről
3. Tervezői és önkormányzati válaszok táblázatokban

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye és térségi kapcsolatai

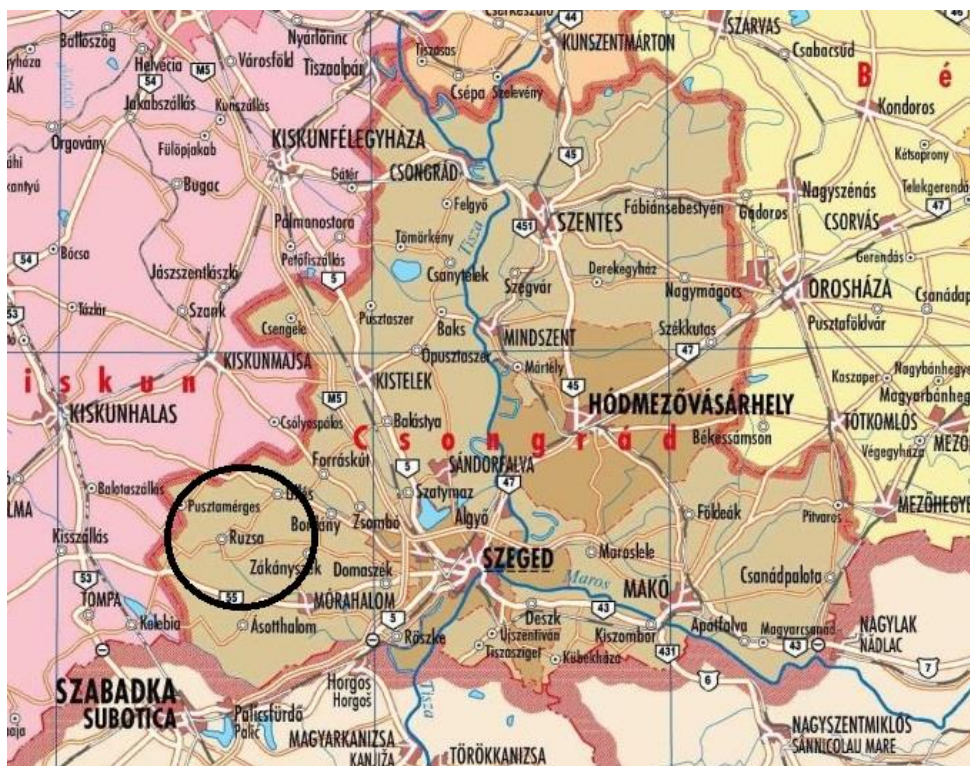
Ruzsa az ország dél-keleti részén, Csongrád megye nyugati peremén, Szegedtől 35 km-re, Mórahalomtól 23 km-re helyezkedik el. Országos főút nem szeli ketté.

Igazgatási területe közel 85 km², ebből a belterülete 2,2 km². Ruzsa község korát tekintve fiatal településnek számít.

A hatályos területrendezési eszközök készítésekor (2003-2004) Csongrád Megyei Területrendezési tervének a Településrendszert bemutató lapja Ruzsa Községet „Teljes körű alapfunkciójú település”-ként jelöli, mint a **Mórahalmi Kistérség** egyik tagját.

A lakosság alapellátását teljes körűen a község biztosítja, míg a középfokú ellátást elsősorban Mórahalom, a felsőfokú ellátást pedig Szeged megyei jogú város adja. A jelenlegi közigazgatási rendszer a járások visszaállításával lényegében a már korábban kialakult városkörnyéket fedi le. A mórahalmi járáshoz 10 település tartozik: Mórahalom (város), Ásotthalom, Bordány, Forráskút, Öttömös, Pusztamérges, **Ruzsa**, Üllés, Zákányszék, Zsombó (községek).

Ruzsa a második legnagyobb területű (84,67 km²) község a mórahalmi járásban.

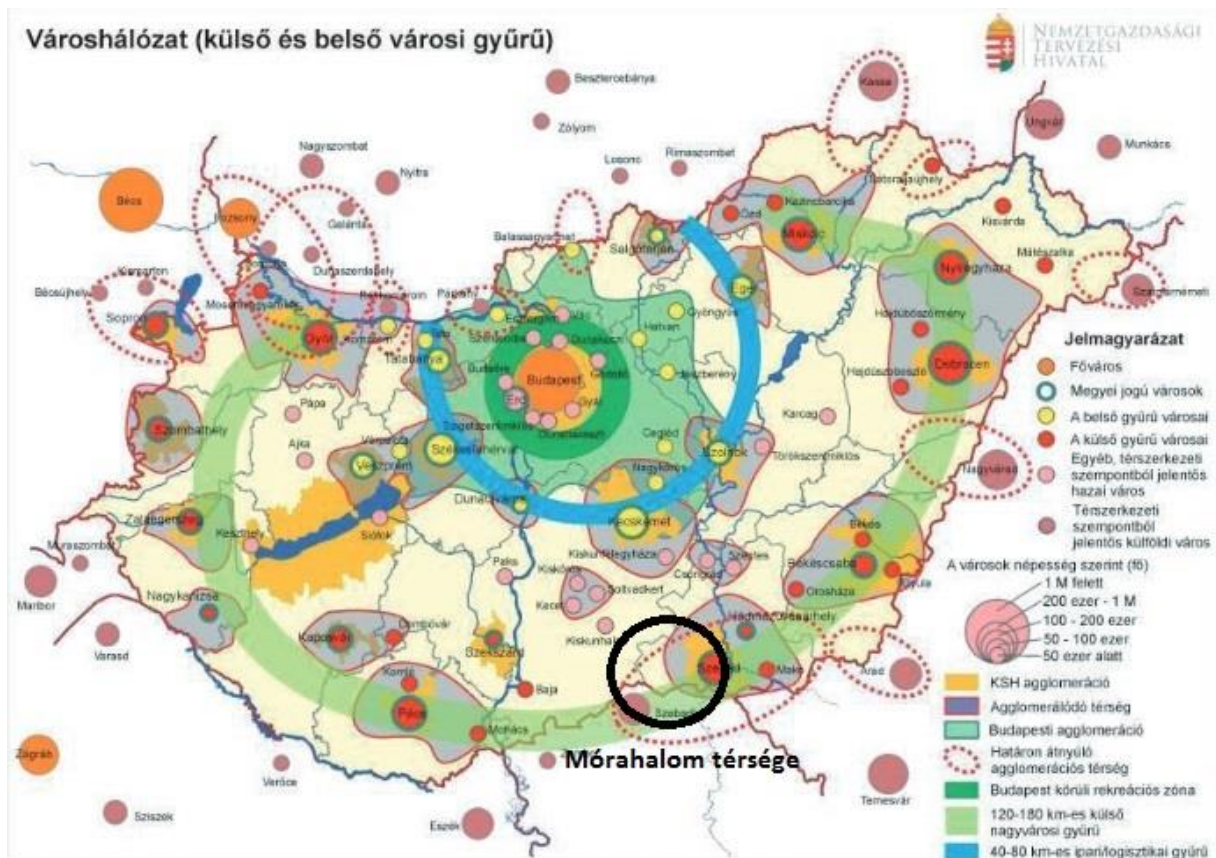
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (1/2014. (I.3.) OGY.sz.)

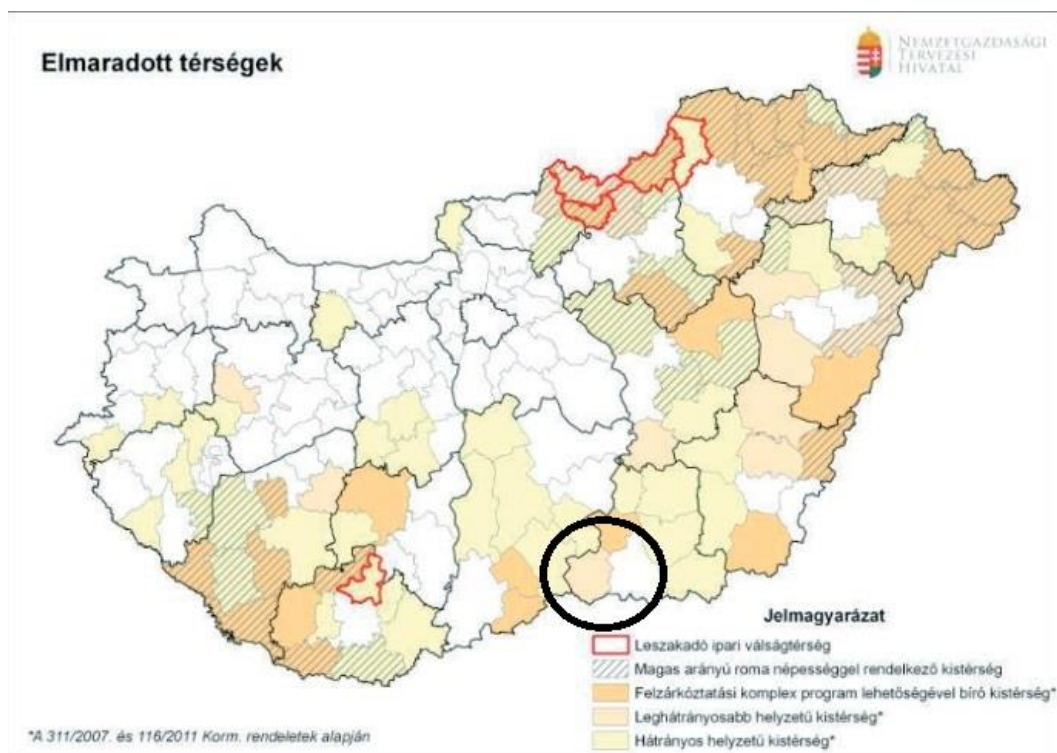
Magyarország 2030-ig megvalósítandó fejlesztési céljait a **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Területfejlesztési Konceptió (OTFK)** írja le. Az OTFK kiemelt célja a jövőt illetően, hogy „Magyarország 2030-ra Kelet-Közép Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.”

Az OTFK többségében olyan általános fejlesztési elveket, irányokat fogalmaz meg, amelyek a megyei területfejlesztési programokban konkrétabban, a területrendezési tervekben pedig már térbeli vetületeiben is megjelenik. (Az OTFK a megyei Területfejlesztési Konceptiók figyelembevételével készült.) Általánossága mellett is orientálja a község fejlesztési Konceptiójának és településszerkezeti tervének elkészítését különösen az alábbi fejezetekben:

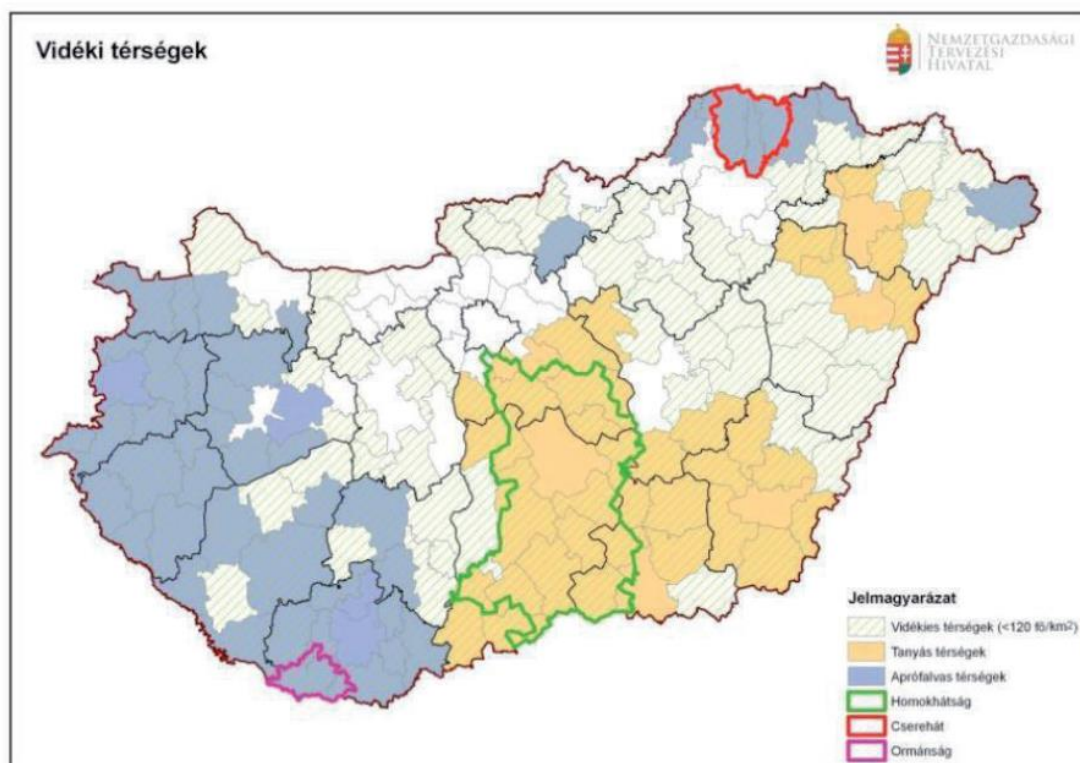
- Közép- és hosszú távú társadalomstratégiai programok
- Funkcionális térségek
- Térszerkezet (megyék-régiók, városok és vonzáskörzetük fejlesztési szempontjai)
- Város és várostérségek fejlesztési feladatai
- Városhálózat (Ruzsa határon átnyúló agglomerációs térségben helyezkedik el.)

- Elmaradott térségek (Ruzsa a „leghátrányosabb helyzetű” elnevezésű övezetben helyezkedik el.)

- Tanyás térségek fejlesztése

40. ábra: Vidéki térségek

- Közlekedési hálózatok térszerkezete
- Fenntartható tájgazdálkodás
- Megújuló energiák hasznosítására javasolt térségek (nap-, szél, termálenergia – Csongrád megye)
- Klímaváltozás hatásával leginkább érintett sérülékeny térségek (árvíz, aszály, hőhullám – Csongrád megye)
- A területfejlesztés és a területrendezés összehangolása
- Agrárgazdaság fejlesztési irányelvei
- Vidékfejlesztés

Az Országos Településfejlesztési Konceptió az alábbiakat fogalmazza meg a Homokhátsággal kapcsolatosan, idézzük:

„A homokhátság komplex fejlesztése

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A 2001-2008 között működő Homokhátsági Speciális Célprogram folytatása, kiemelten a szárazságtűrő és alternatív növények termesztésbe vonása, az erre vonatkozó termesztési fajtakísérletek, modellértékű tájgazdálkodási projektek megvalósítása, a vízgazdálkodás, a tájhasználat és a gazdálkodás összhangját megeremtő gazdálkodási rendszerek, agrotechnikai módszerek terjesztése.
- A megváltozott éghajlat feltételekhez alkalmazkodási formák terjesztése.
- A Duna és a Tisza vízgazdálkodási jellegű programjaihoz, beavatkozásaihoz illeszkedve a Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak átfogó rendezése, a táj- és környezetgazdálkodási szempontokkal összhangban.
- A belvízrendszerek felülvizsgálata, belvízelvezetés, a táji fenntarthatóságot veszélyeztető mértékben vízigényes kultúrák és ipari tevékenységek visszaszorítása.
- A területhasználat, a gazdálkodás és a vízgazdálkodás összehangolása, szükséges esetekben a terület- és a gazdálkodási forma váltásának elősegítése.
- A népességmegtartást és a tájfenntartást biztosító agrár- és élelmiszergazdasági működésének biztosítása, bővítése, a speciális táji körülményeknek megfelelő korszerű technológiák használatának elősegítése.
- A tanyai gazdaságok fennmaradásának, piacra jutásának segítése, annak érdekében, hogy tájfenntartó és megélhetést biztosító szerepüket betölthessék.

Tanyás térségek fejlesztése

A tanya - mint hagyományos gazdálkodási, települési és létforma – a magyar társadalmi, településszerkezeti- és gazdaságtörténeti örökség több évszázados múltra visszatekintő része. Az első sorban az Alföldre jellemző tanyák száma az elmúlt évtizedekben jelentősen lecsökkent és a fennmaradó tanyák egy része is elvesztette hagyományos mezőgazdasági funkcióját. A tanyák épületállománya leromlott, infrastruktúrájuk fejletlen, a közművekkel való ellátottság alacsony szintű. Külterületi jellegük miatt többségében nehezen elérhetők. A közbiztonsági problémák megoldása szintén kihívást jelent a tanyavilág számára. A rossz elérhetőség, valamint a kedvezőtlen demográfiai mutatók és szociális adottságok következtében a térség lakossága nehezen tud védekezni a klímaváltozás negatív hatásaival (pl. szárazságok, hőhullámok) szemben. Tanyás vidékeink ugyanakkor megfelelnek a fenntartható fejlődés, az integrált vidékfejlesztés és a többfunkciós mezőgazdaság Európában kialakult fejlesztési modelljének, és megfelelő fejlesztésekkel minden esély megvan arra, hogy a tanyarendszer korszerű formában megújuljon.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A Tanyafejlesztési Program kiterjesztése
- A tanyás térségek átfogó fejlesztési programjának és cselekvési tervének megvalósítása.
- A tanyás térségek, tanyás külterülettel rendelkező önkormányzatok, illetve a tanyai gazdálkodók, lakosok számára érdemi és közvetlen fejlesztési forrás biztosítása, a meglévő tanyák megőrzése, a gazdasági termelésbe való visszaintegrálása.
- Hosszú távú tanyaprogram keretében a tanyákra vonatkozó jogi szabályozás szükséges alakítása, melynek szempontjai: a tanyai lakosság önkormányzati képviselője, a tanyás külterületre vonatkozó településfejlesztési és -rendezési tervezés, szabályozás megújítása, a közbiztonság javítása, a szolgáltatások elérhetőségének javítása (pl. tanyabusz szolgáltatás), az infrastrukturális fejlesztés (a környezeti szempontok figyelembevételével), a tanyai birtokrendezés.
- A tanyák tevékenység diverzifikációjának segítése: az önellátást szolgáló termelés mellett a termékek és szolgáltatások piacán való megjelenésének támogatása, a „több lábon állás” ösztönzése.”

1.2.2. Csongrád megye Területfejlesztési Konceptiója (69/2013. (XII.13.) Kgy.hat.)

A CsMTK a 2012-ben elkészült „Helyzetfeltárás” című munkarészre (57/2012.(IX.14.) Kgy. sz.) alapozva készült. A megalapozó munkarész – különösen annak mellékletei – a megye egyes településeinek fejlesztési koncepciójához és településrendezési terveinek elkészítéséhez felhasználhatók. A CsMTK alapján 2013-14 évben elkészült „Fejlesztési Program” (38/2014.(IX. 26.) Kgy. sz.) stratégiai jellege mellett településszinten is jól használható, különösen a középtávú elhatározások megfogalmazásához mind a „Községfejlesztési Konceptió”, mind a területrendezési tervek elkészítéséhez.

A CsMTK jövőképet és átfogó célokat határoz meg, időben 2030-ig terjedően, **stratégiai célrendszer**t állít fel 2020-ig és **terület-specifikus, horizontális** célokat jelöl meg.

Rögzíti a területfejlesztési folyamatban érvényesítendő elveket és kitér ezek területszerkezeti összefüggéseire is.

- A Homokhátság táj felszíni vizekben, fasorokban, erdőfoltokban, intenzív és szántóföldi kertészetekben, illetve működő, életképes tanyákban gazdag tájjá válik a vízrendszer megújítása és a vele összehangolt tanyástérség fejlesztések révén. Az öfenntartó és ökológikus technológiák elterjedésének következménye, hogy a helyi jelentőségű szélkerekek, napkollektorokkal felszerelt lakó- és gazdasági épületek, kisméretű biomassza-erőművek, helyi gyökérszívó víz tisztítók a tanyás tájnak éppúgy elengedhetetlen kellékeivé válnak, mint az egyre nagyobb alapterületű üvegházak. A vízrendszerrel és erdőfoltokkal összehangoltan kialakított ökológiai hálózatnak meghatározó szerepe van a táj rendezettségének fenntartásában.

- a Homokhátság és a Tisza-térség többszintű szervezésében kistérségi szinten a térség kisvárosai: Mórahalom, Kistelek, Csongrád játszanak szerepet, míg mikrotérségi szinten a jól elérhető egykori tanyasi iskolákhoz kapcsolódóan vagy újonnan létrehozott többfunkciós tanyaközpontok alkotnak szerves hálózatot.

A Homokhátság integrált fejlesztésének kulcselemei a tanyás táj és az ott működő versenyképes (lehetőség szerint energetikailag önálló) kertgazdálkodás komplex fejlesztése, a tájstabilitást, az élhetőséget és a kertgazdálkodási vertikum (háttérpar, feldolgozás, logisztika, energia- és vízgazdálkodás, természetvédelmi területek, humán erőforrás) versenyképességének és fenntarthatóságának javítását középpontba helyezve. A Homokhátság két városa, Mórahalom és Kistelek fejlődési dinamikájának fenntartása nagymértékben segítheti a megyehatár menti leszakadó területek felzárkózását. Ehhez hozzájárulhat az egészségturisztikai lehetőségek (fürdők, gyógyászati létesítmények, szikes tavak mikroklimája), öko- és ifjúságturisztika kihasználása,

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A településrendezési tervek készítése, módosítása során meg kell teremtetni az összhangot a magasabb szintű tervekkel, így az Országos Területrendezési Tervvel (továbbiakban OTTrT) - amely az Országos Területrendezési Tvről szóló 2003. évi XXVI. törvénnyel -, valamint Csongrád Megyei Területrendezési Tervével, amely a 9/2012. (III. 28.) önkormányzati rendelettel módosított 9/2005. (V. 12.) önkormányzati rendelettel került elfogadásra. Az OTTrT 2013-ban felülvizsgálatra került, mely 2014. január 1-től lépett hatályba. A megyei területrendezési tervek OTTrT-hez való igazításáig a településrendezési tervek készítése során az OTTrT 31/B §-a szerinti átmeneti rendelkezéseket kell alkalmazni. *(Ezen fejezet összeállítása 2018. májusi jogi környezetben készült.)*

1.3.1. Országos Területrendezési Terv (OTTrT, 2003. évi XXVI. törvény)

Magyarország minden településének településrendezési eszközeinek készítésekor - így Ruzsa község esetében is - a legfőbb irányadó területrendezési dokumentum az Országos Területrendezési Terv (továbbiakban az OTTrT), melyet 2003. évi XXVI. törvény foglal magába. Az országos előírások betartásával kell(ett) a megyei területrendezési terveknek is elkészülniük. Majd ennek kell megfelelnie a települési rendezési terveknek. Az OTTrT-ben foglalt, törvényileg elfogadott, a területi adottságokat, lehetőségeket figyelembe vevő területhasználatra kiterjedő javaslatok, megállapítások, jelölik ki az adott térség hosszú távú, értékmegőrző, fenntartható fejlesztési lehetőségeit, korlátait.

Ruzsa településrendezési eszközeinek felülvizsgálatához/módosításához szükséges eljárási folyamatának előzetes véleményezési szakaszában a Csongrád Megyei Kormányhivatal Kormány megbízotti Kabinet Állami főépítésze nyilatkozatában a jelenleg hatályos 2003. évi XXVI. törvény felhasználására hívta fel a figyelmet. Azonban már parlamenti elfogadás előtt áll az új Országos Területrendezési Terv, ezért azokban foglaltakat is érintjük, hogy a település ne konzerválódjon be egy korábbi fejlesztési irányokat mutató településrendezési elvbe.

(Az eltéréseket a következő, saját szerkesztésű táblázat mutatja.)

1.3.1.1. Szerkezeti terv

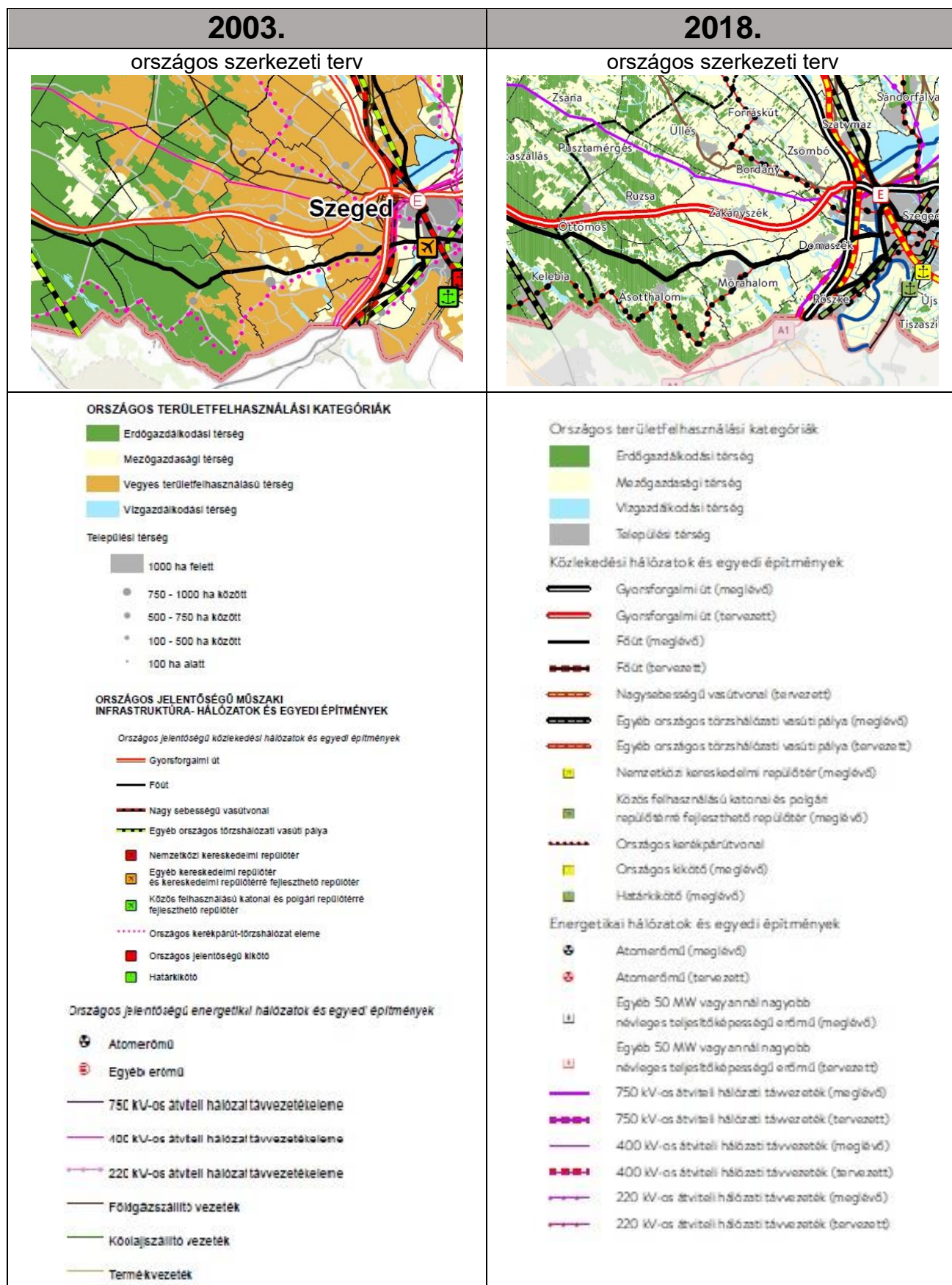
A hatályos OTTrT szerint Ruzsa közigazgatási területét a szerkezeti terven négy országos területfelhasználási kategóriába sorolták: erdőgazdálkodás, mezőgazdasági, vegyes területfelhasználású, és vízgazdálkodási térségbe.

A még érvényben lévő OTTrT **6.§. (2) és (3)** pontja írja elő, hogy a megyei területrendezési tervben hogyan lehet térségi területfelhasználási elemeket kialakítani:

6.§.

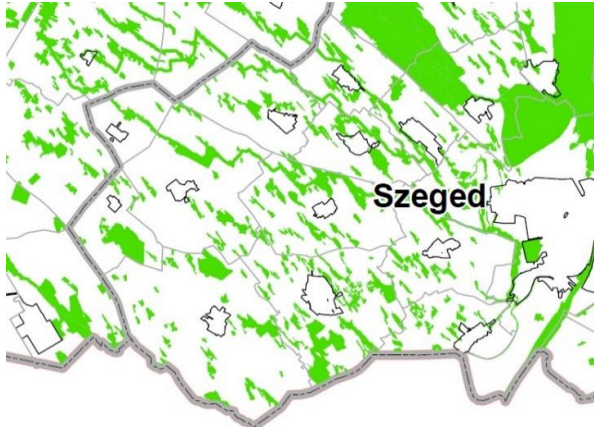
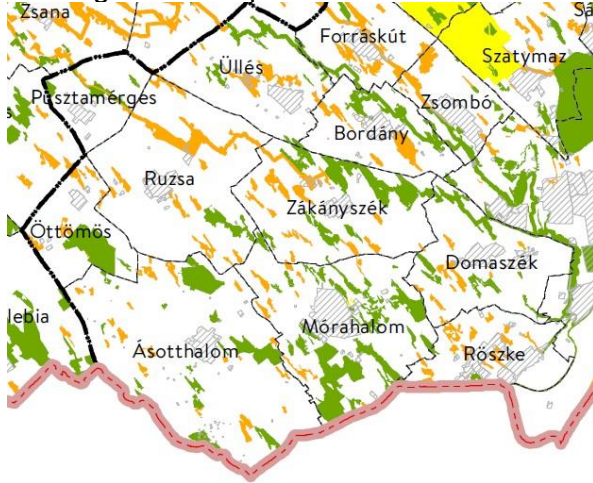
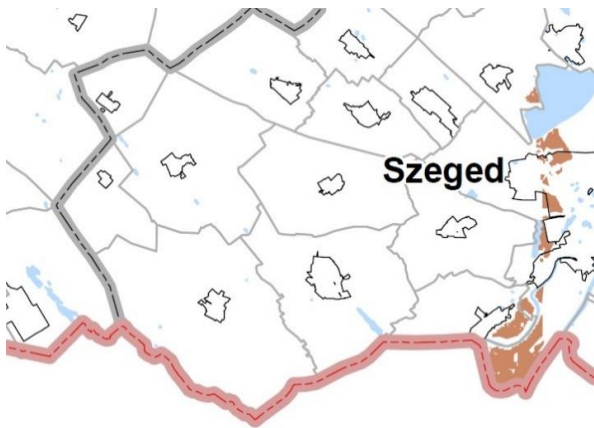

- (2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:
 - a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;
 - b) a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
 - c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egység jelölhető;
 - d) a települési térség bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
 - e) a vízgazdálkodási térséget legalább 85%-ban vízgazdálkodási terület vagy természetközeli területfelhasználási egységbe kell sorolni;
 - f) az építmények által igénybe vett térséget az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.
- (3) Az országos területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályoknak a kiemelt térség vagy a megye területére vetítve, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási szabályoknak a település közigazgatási területére vetítve kell teljesülniük.

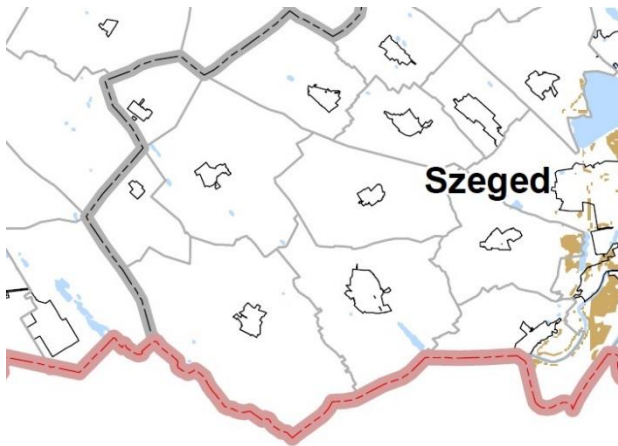
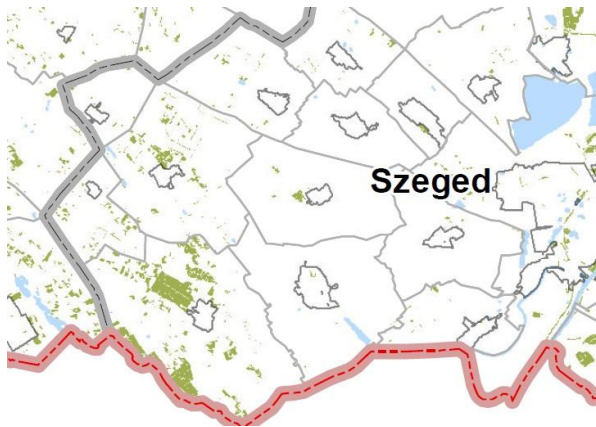
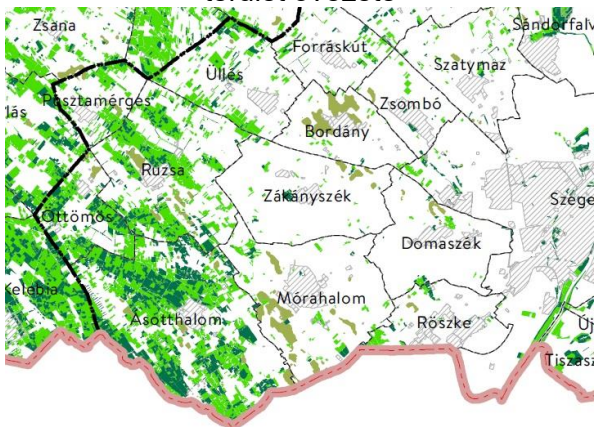

Az OTTrT szerkezeti tervén az országos jelentőségű műszaki infrastrukturális hálózatokból az igazgatási terület északi határa közelében haladó, ÉNY-DK-i irányú 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme, illetve belterülettől délre tervezett, DNY-ÉK-i irányú M9 gyorsforgalmi (Szombathely felől Szekszárdon át Szeged irányába) út kerültek rögzítésre.

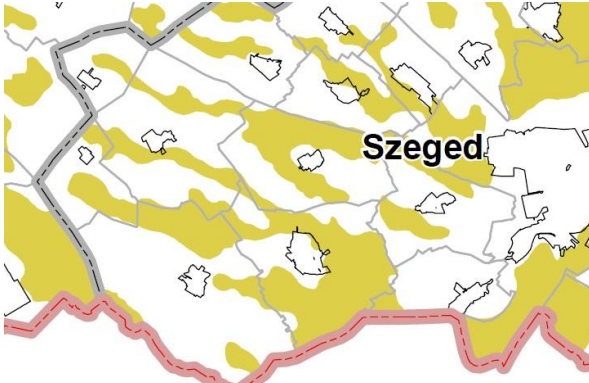
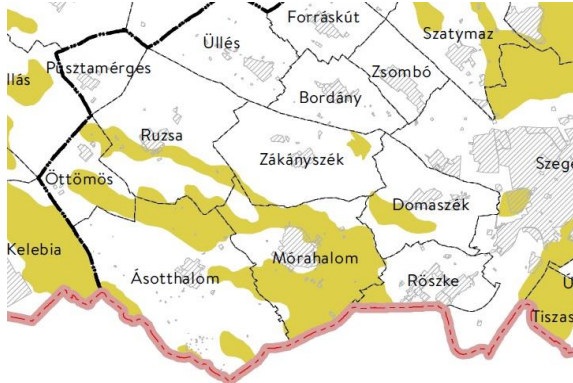
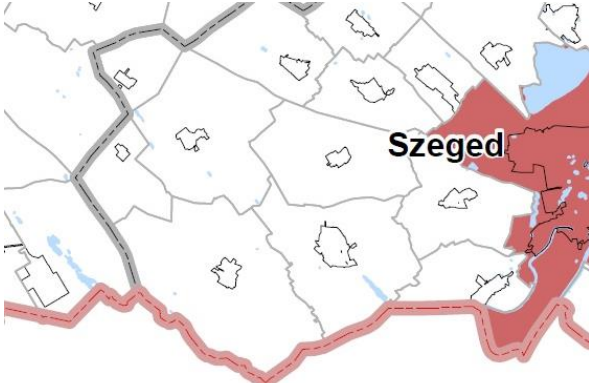
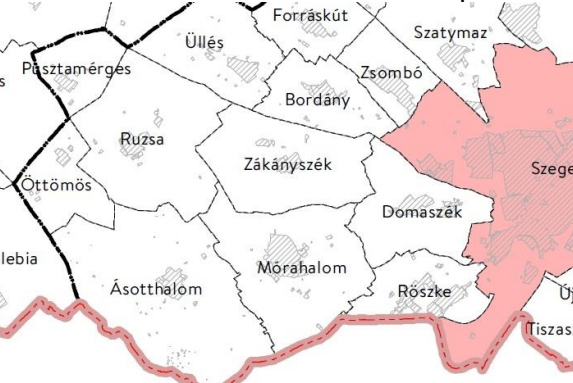
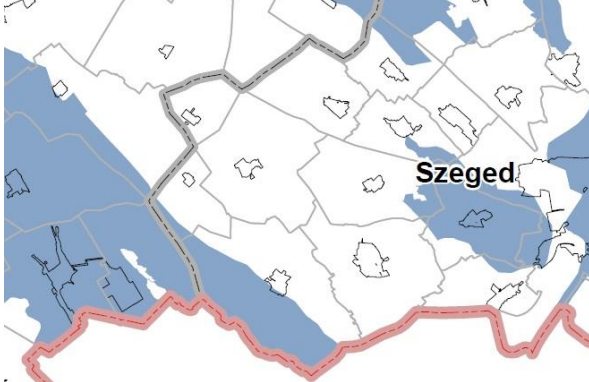

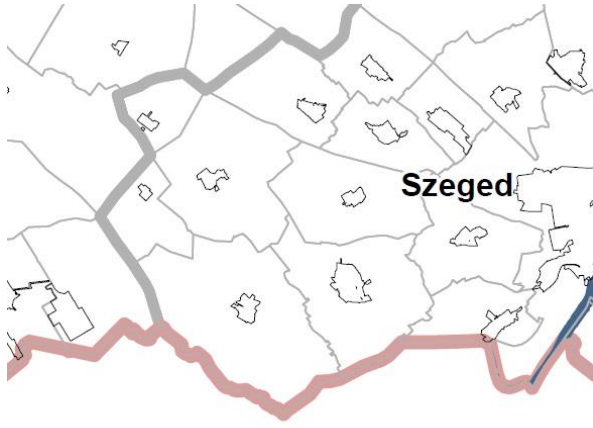
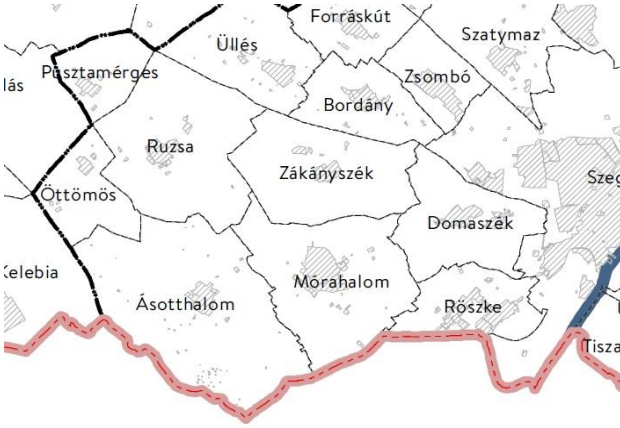
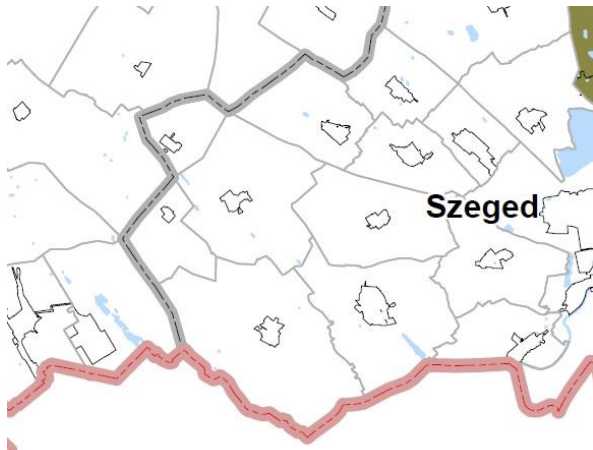
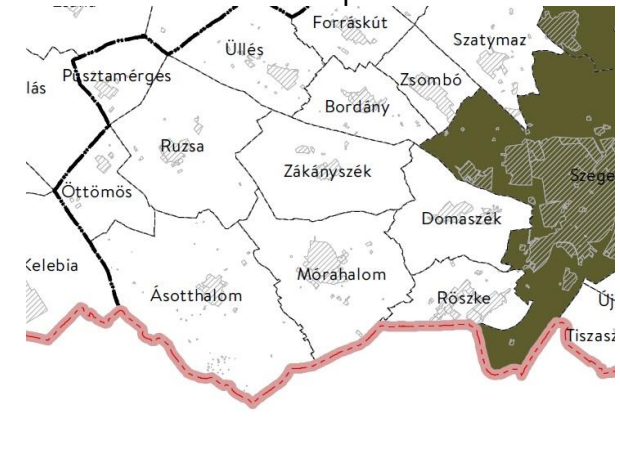
1.3.1.2. Övezeti tervek

A táblázatokból kiderül, hogy mely övezetek esetén érintett Ruzsa, továbbá bemutatja az elfogadás előtt álló új OTRT övezeteit is.

2003.	2018.
<p>országos ökológiai hálózat övezete</p> <p>Ruzsa érintett.</p>	<p> ökológiai hálózat övezetének területe ökológiai hálózat ökológiai folyósójának övezete ökológiai hálózat pufferterületének övezete </p> <p>Ruzsa érintett.</p>
<p>kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete</p> <p>Ruzsa nem érintett.</p>	<p> kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete és jó termőhelyi adottságú szántó terület övezete </p> <p>Ruzsa nem érintett.</p>

2003.	2018.
<p>jó termőhelyi adottságú szántó terület övezete</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>	
<p>kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete</p> <p><i>Ruzsa érintett.</i></p>	<p>kiváló termőhelyi adottságú erdő övezete, az erdők övezete és az erdőtelepítésre javasolt terület övezete</p> <div data-bbox="868 1433 1465 1899"> <p> Kiváló termőhelyi adottságú erdők övezete Erdők övezete Erdőtelepítésre javasolt terület övezete </p> <p>Alaptérképi elemek</p> <p> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség </p> </div> <p><i>Ruzsa érintett.</i></p>

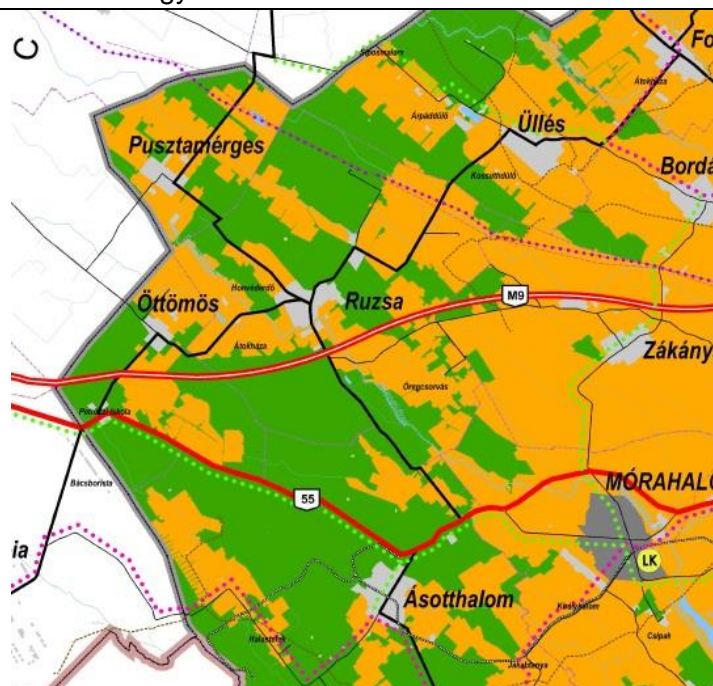
2003.	2018.
<p>tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete</p> <p><i>Ruzsa érintett.</i></p>	<p>tájképvédelmi terület övezete</p> <p><i>Ruzsa érintett.</i></p>
<p>világörökségi és világörökségi várományos területek övezete</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>	<p>világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>
<p>országos vízminőségi-védelmi terület övezete</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>	<p>vízminőség-védelmi terület övezete</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>

2003.	2018.
<p>Nagyvízi-meder és Vásárhelyi terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezet</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>	<p>Nagyvízi meder övezete és a VTT-tározók övezete</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>
<p>Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>	<p>Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések</p> <p><i>Ruzsa nem érintett.</i></p>

1.3.2. Csongrád Megyei Területrendezési Terv

(CSMTTrT, 27/2012.(III. 9.) Kgy.sz. rendelettel módosított 21/2005. (XII.1) Kgy. rendelet)

1.3.2.1. Megyei szerkezeti terv

TERÜLETFELHASZNÁLÁS RENDSZERE

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vegyes területfelhasználású térség
- Vízgazdálkodási térség
- Városias települési térség
- Hagyományosan vidéki települési térség

ÉPÍTMÉNYEK ÁLTAL IGÉNYBE VETT TÉRSÉG

Közlekedési hálózatok és létesítményeik**

- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Térségi mellékút
- Nagysebességű vasútvonal
- A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal
- Egyéb országos törzshálózati vasútvonal
- Vasúti mellékvonal
- Keskeny nyomtávú vasútvonal
- Országos kerékpárút törzshálózat eleme
- Térségi kerékpárút-hálózat eleme
- Gyorsforgalmi úton, főúton és vasúti törzshálózaton tervezett nagy híd
- Térségi mellékúton és vasúti mellékvonalon lévő híd
- Gyorsforgalmi- és főúthálózaton lévő határátkelő/ határátlépési pont

A megyei szerkezeti terv Ruzsa közigazgatási területén négy területfelhasználási térséget jelölt ki.

- erdőgazdálkodási térség
- hagyományosan vidéki települési térség
- vegyes területfelhasználású térség
- vízgazdálkodási térség

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs rendszerben (TEIR) lévő alapadatok alapján Ruzsa közigazgatási területét érintően a 8470,94 ha **(100%)** területű községnek több mint a felét **(52,06%-át)** sorolták erdőgazdálkodási területbe. A vegyes területfelhasználású térség 3783,78 ha **(44,67%)** nagyságú. A belterületi, és beépítésre szánt területek a hagyományosan vidéki települési térséggént 264,66 ha-nyi **(3,13%)** helyet foglalnak el az igazgatási területen. A megmaradó 11,04 ha **(0,14%)** terület pedig vízgazdálkodási térségben tartozik.

Az igazgatási terület északi szélénél egy 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték halad keresztül (ez meglévő). A déli-keleti területeket a tervezett M9 gyorsforgalmi út szeli ketté.

A jelölt térségi mellékutak az alábbiak:

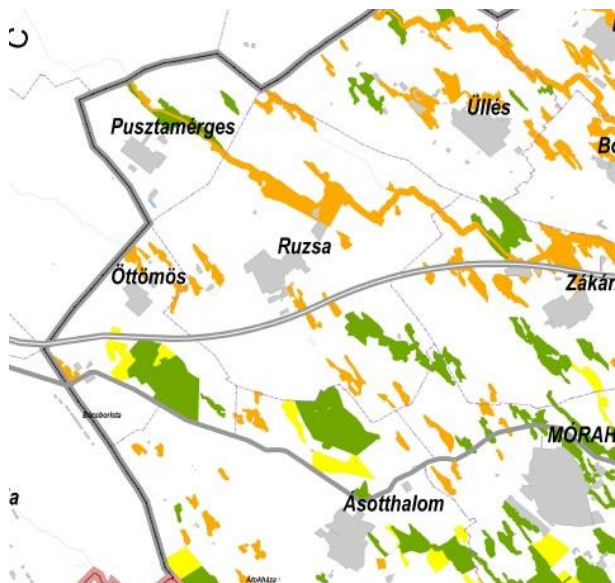
Délnyugat felől, Öttömösről érkezik az 5431 sz. út, amely a község központját átszelve majdnem déli irányba fordulva Szeged irányába hagyja el Ruzsát. Azonban a szerkezeti terven a Honvéd sor környékén a térségi mellékút nem Szeged felé folytatódik, hanem Ásotthalom irányába halad tovább. A most használt szegedi út (Zákányszék északi oldalánál) a tervi elképzelések szerint a térségi mellékútnál alacsonyabb rendű utak közé kerül át. Pusztamérgest az 5435 sz. út, Üllést pedig az 5433 sz. út kapcsolja Ruzsához.

Energiahálózatok

- Kiserőmű
- 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- Térségi ellátást biztosító 120 kV-os elosztó hálózat
- Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító-vezeték
- Térségi szénhidrogén szállítóvezeték

1.3.2.2. Övezeti tervlapok

1. Országos ökológiai hálózat övezetei (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület)

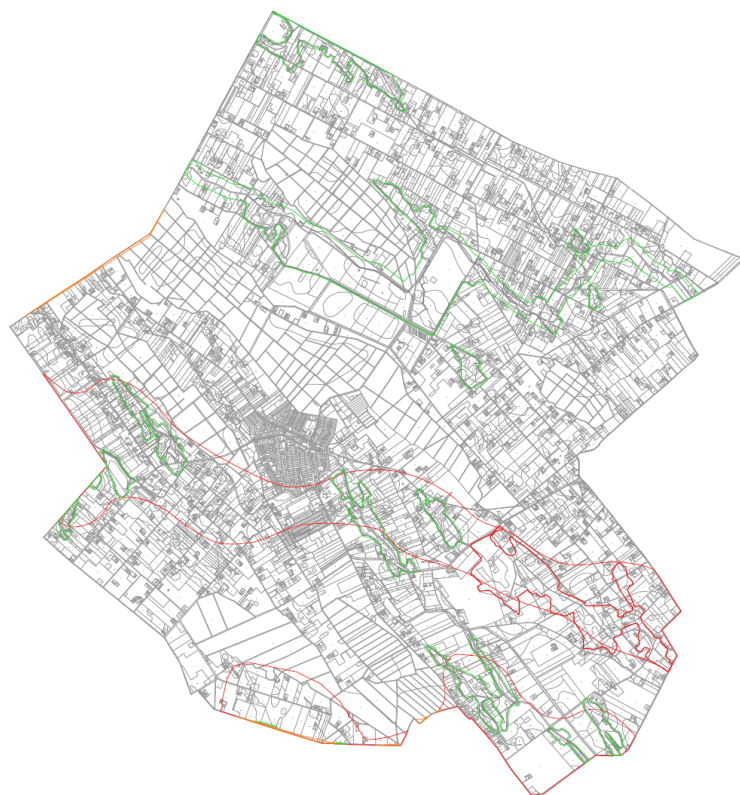

Ruzsa az országos ökohálózat övezetei közül a magterület és az ökológiai folyosó területében érintett. A Kiskunsági Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján a nevezett övezetek ábrázolásra kerültek. A szerkezeti tervben új beépítésre szánt terület nem került kijelölésre.

ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT ÖVEZETEI

SZABÁLYOZÁSI ELEMÉK

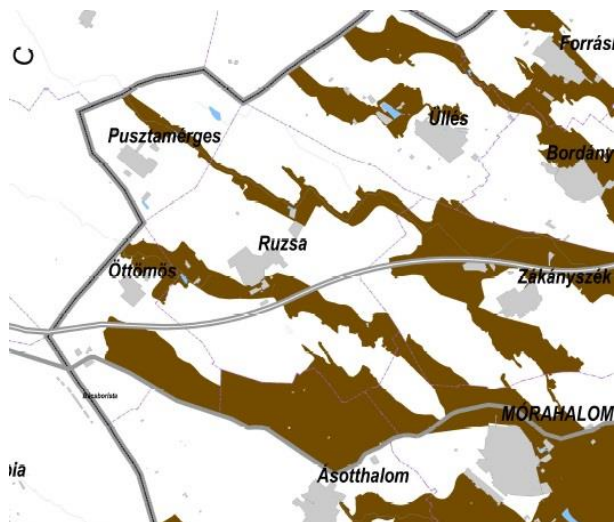
- Magterület
- Ökológiai folyosó
- Pufferterület

Kiskunsági Nemzeti Park
adatszolgáltatásai Ruzsa alaptérképén.

1. Ökohálózat: magterület
2. Ökohálózat: összevont folyosó
3. Természeti terület
4. Érzékeny természeti terület
5. Tájképvédelmi övezet
6. Exlege kunhalom

2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület az Mtv az övezetet megszüntette
3. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete, erdőtelepítésre alkalmas terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
4. Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 5./ Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete, térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

A Kiskunsági Nemzeti Parktól adatszolgáltatás érkezett a tájképvédelmi övezetről, mely rákerült a településszerkezeti tervre.

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetében, a fenti előírások alapján nem a HÉSZ-ben, hanem településképi rendeletben és a hozzá kapcsolódó településképi arculati kézikönyvben kerülnek meghatározásra az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályok.

- 6./ Térségi hulladéklerakó-hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 7./ Történeti települési terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 8./ Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 9./ Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 10./ Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 11./ Együtt tervezhető térségek övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 12./ Honvédelmi terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette
- 13./ Nagyvízi meder övezete, rendszeresen belvízjárta terület övezete az Mtv a „nagyvízi meder övezete” megszüntette, a „rendszeresen belvízjárta övezete” pedig Ruzsát nem érinti
- 14./ Szélerózióknak kitett terület övezete az Mtv az övezetet megszüntette

Új övezetek

- 1./ Erdőtelepítésre javasolt terület övezete Adatszolgáltatást nem érkezett, a megyei övezeti tervek pedig még nincsenek, ezért összevetni, megfeleltetni nem lehet.
- 2./ Ásványi nyersanyagvagyon-terület övezete Adatszolgáltatást nem érkezett, a megyei övezeti tervek pedig még nincsenek, ezért összevetni, megfeleltetni nem lehet.

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek vonatkozó megállapításai

Ruzsa igazgatási területe vonalmentén öt községgel és egy várossal érintkezik: Üllés, Zákányszék, Ásotthalom, Öttömös, Pusztamérges és Mórahalom. Sarokponti kapcsolódása Kiskunmajsával, és Balotaszállással van. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti tervei nem tartalmaznak olyan elemeket, amelyek befolyásolhatják a szóban forgó település fejlesztését.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása**1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai**

Ruzsa Község „Hosszú távú Településfejlesztési Koncepció”-ját (továbbiakban: HTK) 162/2004. (X. 6.). sz. határozatával fogadta el a Képviselő-testület. A HTK az alábbi fő fejezeteket tartalmazza:

1. A településfejlesztési koncepció alapelvei
2. Társadalmi-gazdasági környezet
3. Ruzsa község műszaki jellemzői
4. A település ökológiai környezete
5. Az önkormányzat lehetőségei és szerepvállalása

A hatályos településfejlesztési koncepció bemutatása a főbb meghatározó elemekre tér ki, a lényeg hangsúlyozásával. Természetesen azzal a tudattal, hogy háttérben maradó szempontok is az egység és az egész része.

Az 1. fejezet felvázolja Ruzsa község fejlesztése során meghatározó, elsődleges **településpolitikai elhatározásokat, prioritásokat**, amelyek napjainkban is érvényesek lehetnek.

- A közösségi- és a magánérdekek lehető legteljesebb szintézisével, azaz a lehető legelőnyösebb megoldások alkalmazásával a lakosság életkörülményeinek folyamatos javítása.
- A népességcsökkenés megállítása, illetve szinten-tartása.
- Az idős-korúak ellátási rendszerének javítása, fejlesztése, bővítése.
- A kedvezőtlen népességi folyamatok megállítása – helyesebben megfordítása – érdekében a település minél vonzóbbá tétele (alapellátás fejlesztése, munkahely-teremtés, letelepedés támogatása, környezetvédelem, stb.).
- A települési környezet esztétikusabbá, még rendezettebbé tétele.

A 2. fejezet bemutatja a **társadalmi-gazdasági környezetet**. A fejezeten belüli első téma a népességszám és a lakáskörülmények alakulása és az ehhez kapcsolható célok megfogalmazása volt. A 2004-es adatok szerint a településen 2814 fő élt, melynek 45 %-a külterületi tanyákon lakott. A hosszútávra prognosztizált 2700-2800 lakónépesség belterületbe költözésének biztosítása végett javasolta a HTK további hagyományos, nagyméretű (1000 m² területű) falusias beépítési móddal beépíthető lakótelkek kialakítást. Ezen elképzelések a 2005-ben készült településrendezési eszközökben érvényesítésre is kerültek. Azonban célként fogalmazza meg a koncepció a meglévő tanyák fejlesztésének és új tanyák megvalósításának lehetőségét is.

A HTK 2. fejezet 2. témája a gazdaság és a foglalkoztatás helyzetét és jövőjét taglalja 3 részben. Az *első rész* falu gazdaság alakulásáról tájékoztat. Ruzsán a legerősebb húzó gazdasági ágazat a mezőgazdaság. A hatályos koncepció megállapítja, hogy intenzív és a félintenzív gazdálkodás tudna több nyereséget hozni, melyhez szükség lenne a szerves-anyag visszapótlására állattenyésztés növelésével (inkább juh és húsmarha, mint a sertés). A 12 pontban megfogalmazott jövőkép szinte minden része a mai napig is helytálló, előremutató célként megtartható elemek. Az egyik legfontosabbnak mondható a meglévő majorok újrahasznosítása, és a hozzákapcsolódó összes infrastruktúrák megvalósítása. A délnyugaton lévő, jelenleg is mezőgazdasági területként hasznosított belterületi földrészlet, külterületre történő átsorolása még nem történt meg, csak a hatályos településszerkezeti terv jelöli - kihagyva az említett mezőgazdasági területet - a belterület

új nyomvonalát. Ez a módosító lépés előmozdítaná a tulajdonosok mezőgazdaságot támogató pályázatokon való részvétel lehetőségét.

A *második rész* az Európai Unió által is preferált szakterületet a turizmust emeli ki. A turisztika több szakága is érintheti Ruzsát (a falusi, az agro-, az öko-, a lovaglás, a vadgazdálkodás), ami kiegészítő tevékenységet és helyi jövedelemforrást is biztosíthat a lakosságnak. A HFK-ba lefektetett célok közül készültek el fejlesztések. A „Helyi piac kiépítése”, a „Belterületi központi területek rendezése, szépítése, parkolók kialakítása” megvalósult. „A belterület utcáin egységes fasorok kialakítása tájjellegű fajok telepítésével, növényzetborítás, virágosítás révén a települési zöldfelület növelése” folyamatosan alakul. Gondozottak, igényesek a közterületek.

A gazdasághoz tartozó 3. *téma* a foglalkoztatottság és munkanélküliség aránya. A későbbiekben lesz olvasható bővebben, hogy az elmúlt 11-12 év alatt sokat javult a foglalkoztatottsági helyzet. 2005-ben 226 fő volt munkanélküli, a 2011-ben a népszámláláskor 110, napjainkra már 57 főre mérséklődött a létszám. Ennek a mérőszámnak a javulását segítette a különböző közhasznú és közcélú foglalkoztatási formák kialakítása. Az első esetben településüzemeltetésben, köztisztaság fenntartásában, középületek renoválásában, stb. való közreműködéssel, a közcélú munkában pedig a háziápolással, idősgondozással, stb. vált valóra a munkanélküliség csökkentése. A HFK-ban felvetett fejlesztési irány, hogy kerüljön kiépítésre a távmunka lehetősége (pl. internet bővítéssel) folyamatban van.

A társadalmi-gazdasági környezet fő fejezetének további három pontja a szociális rendszer, az egészségügy és az oktatás. Mindhárom téma ugyancsak - a korábbiakhoz képest is - igen jelentős egy község életében. A településrendezési eszközök felülvizsgálatához szorosan kapcsolódó részeket emelünk ki a jelen értékelésben.

A község *szociális alapellátása* biztosított és a lehetőségekhez képest folyamatosan formálódik, bővül. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi ellátást a bölcsőde hivatott biztosítani, mely a létrejöttétől (1987-től) 2004-ig 10 férőhellyel működött. Az eltelt 12 év alatt a lakosság összetételének alakulása végett bölcsőde fejlesztésére volt szükség, melyet az idei évben pályázati projekt keretében kezdtek meg.

„Ruzsán a falusi élet ötvöződik a városi szolgáltatás elérésének kényelmével.” Ez legjobban az *egészségügyi* alapellátásnál mutatkozik meg. A 2004-ben lefektetett távlati célokon túlmenően sokat fejlődött a járóbeteg szakellátás. A 2016-ban a régi vasútállomás épületét szakorvosi rendelőnek alakították ki.

Az *oktatáshoz* szorosan kapcsolódik a kulturális- és sportélet. A HTK elveiből a településrendezési eszközök tekintetében a kultúrának, szabadidőnek helyszínt adó *művelődési ház* korszerűsítését, fejlesztését emelnék ki. A 2004-ben megfogalmazott jövőkép nemcsak egy vízió maradt a település életében, hanem 2011 novemberében uniós forrásból meg is valósult a felújítása, korszerűsítése. 2014-ben a másik fontos cél az oktatáshoz és a sporthoz is szervesen kötődik. Az egészséges életre nevelés színtere lehetne az általános iskolához építendő tornaterem, illetve az úszásoktatáshoz a tanmedence megvalósulása, ezek a célok továbbra is elsődleges szerepet kapnak a falu életében.

A településrendezési eszközök készítésénél, felülvizsgálatánál az egyik legfontosabb pont a „**Ruzsa község műszaki jellemzői**” című fejezet.

A négy részre bontott téma *első eleme* a településszerkezetet és a területfelhasználást taglalja. A településszerkezet vonatkozásában megállapítja, hogy község belterülete az igazgatási terület súlypontjában helyezkedik el. Országos főutak nem érintik. A tanyavilágból kifejlődött „történeti településközpont” és az ökológikusan kialakított utca- és mezőgazdálkodáshoz illeszkedő telekrendszer megőrzése, fenntartó továbbfejlesztése hosszú- és nagytávlatú cél.

A műszaki infrastruktúra keretei között a közlekedés, energiagazdálkodás, vízellátás, szenny- és csapadékvíz elvezetés fejlesztési igényeit rögzíti a koncepció.

Ruzsa főbb *közlekedési* rendszerét az 5431. jelű, az 5433. jelű és a 5435. jelű közutak alkotják. A jövőképpen foglaltak nagyobb része megvalósult az elmúlt 12 évben. A központi tér környékén igényesen kialakított közterületi parkolókat építettek. Az utcákon rendezett aszfalt burkolatú utakat építettek, az elmúlt évben készült el Napsugár utca is. Már csak néhány összekötő utca burkolatlan. Az autóbusz várakozóhelyeken esztétikus fedett építmények jelentek meg. Továbbra is aktuális az Ásotthalom felé vezető út létesítése a Honvéd sornál, amely a két települést, sőt Üllést is össze tudná kapcsolni. Nem lehet elmenni a fejlesztés azon eleme mellett, amely a gyorsforgalmi út (M9) megvalósítása hozna. Ez a beruházás várat még magára, azonban sokat lendíthetne a település gazdaságán, könnyebben tudna Ruzsa bekapcsolódni a környező nagyobb városok életébe, de még az országos vérkeringés elérhető lenne számára.

A *hírközlés* részfejezetében az „intelligens kistérség” kiépítéséhez kapcsolódó informatikai rendszerek fejlesztése az örökfolyamatos feladat a gyorsan fejlődő világban. A tanyák mobil elérhetősége napjainkra megoldott lett. Az önkormányzati igazgatási és közszolgáltatási számítógép hálózat is fejlesztés alatt van.

A *gáz és elektromos* energiaellátás teljes körű. Az új utcák kialakításainál és további külterületi tanyákba való gázellátás biztosítását irányozta elő a koncepció. E két utóbbi területen számottevő fejlődés mostanáig nem következett be.

A *vízellátás* terén írta elő az egyik legfontosabb fejlesztési irányt a HTK. A 3 db mélyfúrású kútból az EU szabványok szerint magas arzén és vas tartalmú vizet nyertek, amely már káros volt az egészségre. A jövőképpen szerepeltetett vas- és arzénmentesítő technológia megvalósítása 2016. év végére valósult meg EU-s forrásból.

A teljes belterületen 2005-ig kiépült a gravitációs *szennyvízelvezető hálózat*, a lakossági rákötések aránya elérte 90 %-ot. Az akkor működő szennyvíztisztító telep berendezései elavultak voltak. Távlati célként pályázati forrásból egy új, eleveniszapos, zárt technológiájú telep megvalósítását vizionálta a koncepció. Az új szennyvíztisztítótelep 2006-ban megvalósult.

Ruzsa *csapadékvíz elvezető hálózatának* nagy része, helyben tartó, szikkasztó rendszerű, melyek karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell. Három utcában találhatunk gravitációsan működő csapadékvíz csatornát. A mai Szent István utcában kiépült a parkolósáv 2008-ban.

Az infrastruktúra fontos része a *hulladékgazdálkodás* is. A hatályos koncepció a 2004-ben még működő műszaki védelem nélküli hulladéklerakóhely megszüntetését szorgalmazta, egy új hulladékgyűjtő udvar létrehozásával, és meglévő terület rekultiválásával együtt. Megvalósításra került a hulladékudvar és az elpusztult természeti környezet, különösen a növényzet tudatos helyreállítása talajjavítással, és ültetéssel is megtörtént.

Negyedik nagy téma HTK-ban a **település ökológiai környezete**. Ezen belül az első és talán az egyik legfontosabb **„A természeti és az épített környezet jellemzői”** témakör.

Ruzsa község *táji- és természeti adottságai* a Duna-Tisza közti Homokhátságon lévő helyzete határozza meg. Magán hordozza az alföldi, homokos területek szelídebb jellemzőit. Vannak 2-3 méteres szintkülönbségek, és az itt kialakuló homokhátak között völgyek időszakonként vízzel borított területek, ezek az ún. semlyék. A szélrózsió hatásának csökkentésére a homokbuckák vándorlásának megakadályozására már az 1800-as évek elején erdőket telepítettek. Az igazgatási terület mintegy negyede telepített erdő, a többi része mezőgazdasági művelés alatt álló terület. A téma 6 pontos jövőképe (pl.: semlyék, rétek védettségét, háborítatlanságát biztosítani kell; erdőszűcség további növelésével a defláció (szelek pusztító munkája) csökkentése; tájidegen növények, fafajok visszaszorítása, őshonos fajok telepítésével; stb.) örökérvényű kell, hogy maradjon.

Településfejlesztés szempontjából kiemelt helyen kell lennie az *épített környezet védelmének*. A 2016. évi településképi törvény megszületésével a településrendezésben új korszak kezdődött. Nagyobb hangsúlyt kapott az épített értékek védelme. Az új eszköz, az arculati kézikönyv

megjelenése és a helyi építési szabályzatból kiemelendő településképi szempontok, előírások külön rendeletbe foglalása biztosítja a települések múltjából megmaradt értékek védelmét. A HTK, majd később a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges „Épített örökségek”-re készült hatástanulmány javaslatot tesz utcaképek és épületek, útikeresztek védelmére. Azonban képviselő-testületi döntésként nem vált hivatalossá az értékek megóvása. Az utcaképek tekintetében 12 év alatt több olyan átépítés és sajnos állagromlás történt, hogy a településképi védelméről szóló 15/2018. (II. 16.) sz. KT rendeletbe nem kerültek bele. Szerencsére azonban több 2005-ben javasolt és azóta értékke formálódott épületek, elemek védelme megtörtént. A most készülő településrendezési eszközökben további javaslatokat kell tenni a képviselő-testület számára, hogy további, a múltat idéző érték megmaradhasson az utókor számára.

A negyedik fejezet második alfejezete az „Egyéb környezeti adottságok”-at taglalja. A négy főbb környezetvédelmi kategóriák (levegő, víz, talaj és termőföld, és zaj) elemzése talán még nagyobb hangsúlyt kapott az elmúlt 12 évben. Itt is elmondható, hogy a HTK-ban megfogalmazott célok elévülhetetlenek, mindig szem előtt kell tartani.

Ruzsa HTK-jának utolsó fő pontja „Az Önkormányzat lehetősége és szerepvállalása” című fejezet, melyben bemutatásra került, hogy az önkormányzatnak milyen eszközrendszere van a korábbiakban foglalt céljai eléréséhez. Az egyik legkiemelkedőbb lehetősége a településrendezési eszközeinek felülvizsgálata az 253/1997 (XI.2) Kormányrendeletre (OTÉK) 2012. augusztus 7-től hatályos változatára történő áttétellel. A második pedig a folyamatos hazai és Európai Unió pályázatok monitorizálása és azon való részvétele.

A hatályos fejlesztési koncepció alapelvei, főbb célkitűzése a felülvizsgálat során adoptálhatók a 314/2012.(XI.8.) Kormányrendelet 2. melléklete szerint összeállítandó Településfejlesztési Koncepcióhoz.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

A község területére integrált településfejlesztési stratégia nem készült. A képviselő-testület jelenleg is hatályos településfejlesztési döntése a területfejlesztési koncepció és településrendezési eszközök felülvizsgálatának elkészítéséről szól, ahol a polgármestert felhatalmazták szerződéskötésre a B&B '99 Bt-vel (127/2016. (X.26) Ökt határozat). Egyéb településfejlesztési és településrendezési szerződése nincs a községnek.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

A hatályban lévő településrendezési eszközöket a Csomiterv Plussz Kft készítette 2005-ban. A terv készítője jellemzően a meglévő területhasználatokat vette figyelembe, a perem területeken északnyugaton falusias lakó-terület-fejlesztések számára lett kijelölve tartalék terület, a délnyugaton gazdasági, továbbá a belterület északkeleti határán tartalék lakó-, és különleges területet állapított meg. A Településszerkezeti tervet 174/2005 (XII.01.) sz. Kt határozattal, a Helyi Építési Szabályzatot és mellékleteit pedig 23/2005 (XII.02.) Kt rendelettel fogadta el a képviselő-testület. A HÉSZ-t 2013-ben 28/2013 (X.31.) KT rendelettel módosították.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

Ruzsa község (174/2005 (XII.01.) Ökt. határozatú, hatályos településszerkezeti terve (a TERV) a 2005-ben készült a 2004-ben jóváhagyott, többször módosított 116/2004. (VII. 21.) sz. határozatú, hosszú távú községfejlesztési koncepció és az 1997. évi LXXVIII. törvény (Építési törvény), valamint az 1998. január 1-jén hatályba lépett OTÉK (253/1997. (XII.20.) korm. rend.) alapján. A terv figyelembe vette Csongrád megye Területrendezési tervét.

A 2005-ben, az igazgatási területre készült településszerkezeti terv lényegi változást nem javasolt a korábbi tervekhez képest. Településhálózatban két fejlesztést jelöl. Felkerült a térképre az M9-es gyorsforgalmi út nyomvonala, illetve az a tervezett közúti kapcsolat, amely Ruzsát Ásotthalommal és az 55-ös országos főúttal köti össze. Ez a két közlekedési kapcsolat sajnálatosan még nem épült meg.

A Terv jelöli a 2005-ben ismert belterületi határt, és jelöli a külterületre tervezett és már meglévő beépítésre szánt területeket. Nincs közvetlen összefüggés a belterületi és a beépítésre szánt területek között. Nem feltétlen kell belterületbe vonni, olyan területeket, melyeket intenzívebben kívánnak beépíteni (pl.: mezőgazdasági üzemi területek), mint az a környezetükre jellemző.

A 2005-ben hatályos jogszabályos alapján a beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területeknél különbséget kellett tenni a meglévő és már annak használt, illetve a tervezett területek között (tömör és sraffozott jelölés).

Beépítésre szánt területen építési használatuk szerint 4 területhasználatot különített el a Terv: lakó-, vegyes, gazdasági és különleges területeket.

Ruzsa legnagyobb belterületi, területfelhasználási egysége a lakóterület. A meglévő, az embereknek életteret biztosító területen jelenleg is vannak beépítetlen telkek. Továbbá új lakóterület fejlesztést a község északkeleti és az északnyugati „sarkában” lévő földrésztelkekre irányzott elő a TERV. Azonban ezeknek a kijelölt területeknek a beépítése még nem valósult meg, viszont nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a KSH adatok szerint a lakosság 43 %-a még mindig külterületen él, ezért célszerű a későbbiekben ezeket a fejlesztési területeket meghagyni.

Településközponti vegyes területbe a község központját sorolja a terv, ahol már a készítés idején is intézmények, vagy a települést kiszolgáló főbb épületek álltak. 2005 óta egyetlen egy új építkezés indult el a központban, amely sajnálatosan torzóként megmaradt, mert nem fejezték be az épületet. További, új épület építése nem volt, csak meglévő ingatlanokat újíttak fel (volt kisvasút épülete, pékség, bolt). Telekhatár módosulások viszont történtek az elmúlt években.

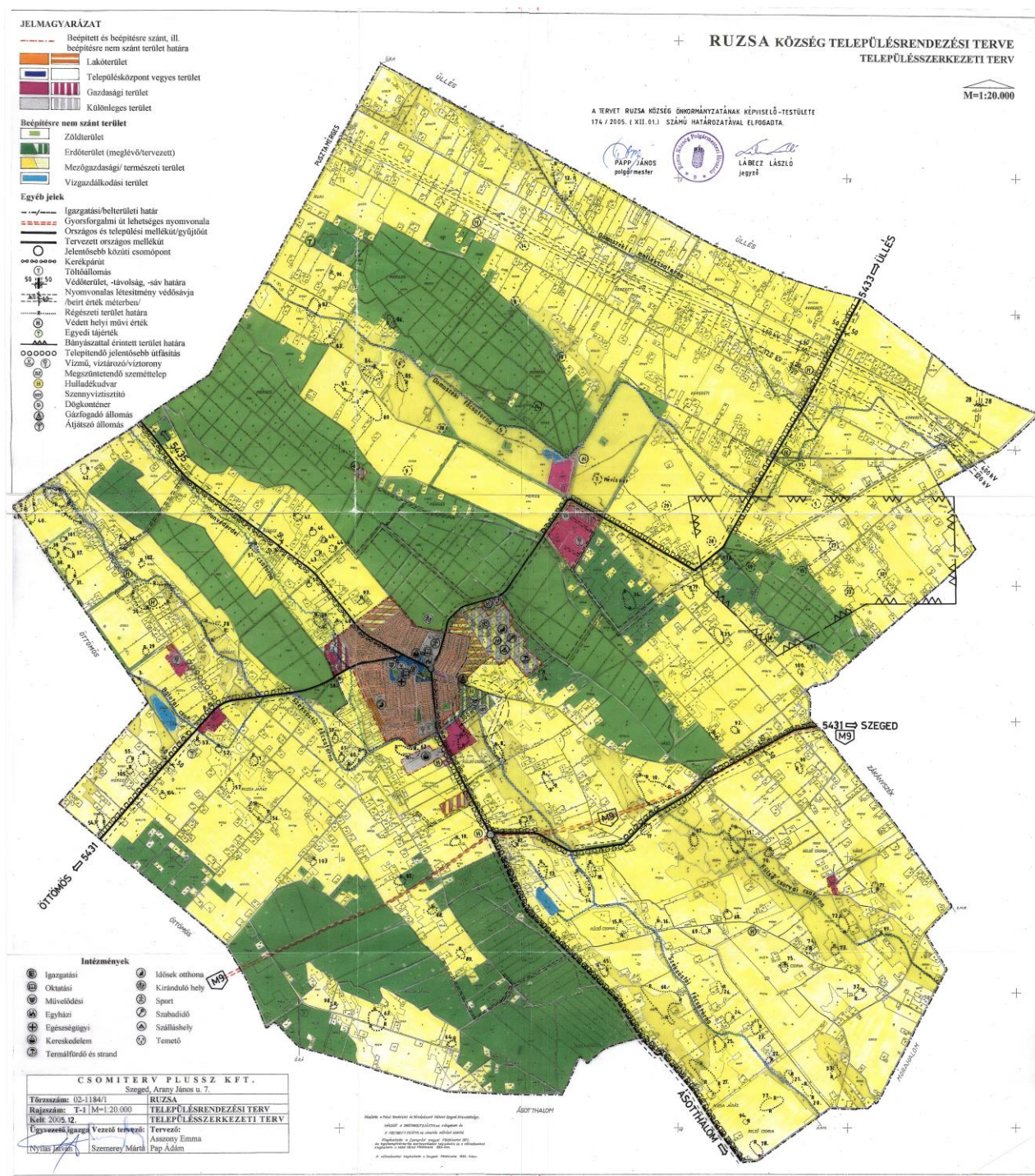
A foghíjas, nagy kiterjedésű községközpont harmonikus „befejezése” még várat magára.

A harmadik területfelhasználási kategória, amelyet kijelöl a Terv, az a gazdasági terület. Ebbe a csoportba tartozók közül Ruzsára jellemzően a kereskedelmi-szolgáltató, ipari területeket, a belterületről távolabb eső „mezőgazdasági központok” területeit jelöli ki a szerkezeti terv.

A lakóterület után a legnagyobb területfelhasználási kategória a „különleges” területek. A település különleges területei az iskola, a sportterület, a tűzoltószertár, a vásártér, a temető, a hulladékkezelő telepek, szennyvíztisztító, valamint az ún. „termál-szabadidő központ”.

Beépítésre nem szánt terület legfőbb területhasználati kategóriája: mezőgazdasági, és nagy kiterjedésű erdőterület.

Ruzsa esetében meg kell említeni a belterületi közparkokat, közkerteket. A település méretéhez és korához képest nagyobb méretű, szépen karbantartott, szobrokkal, emlékhelyekkel a központi park díszterként is funkcionál.

A település az eltelt több mint 12 év alatt meghatározó mértékben nem változott, a belterülete maradt jellemzően falusias karakterű; míg a külterület továbbra is mezőgazdasági, illetve erdőterület.

A tervezett üdülőterület-fejlesztés nem valósult meg. Az erdőterületek mértéke valamelyest nőtt.

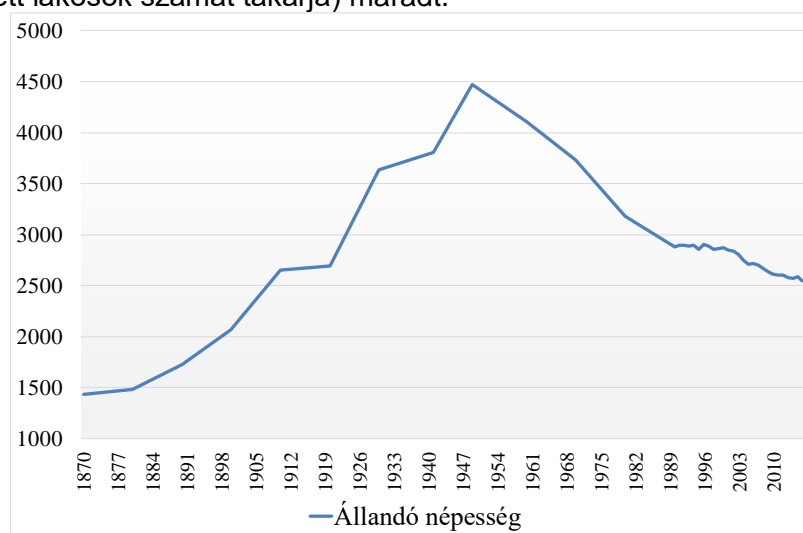
1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, képzettség, foglalkoztatottság

Demográfia

A vidéki települések népességmegtartó képességének javítása az Európai Unió stratégiai elképzelések között kiemelt fontosságú. A munkalehetőségek hiánya az elvándorlás egyik fő okozója. Országos tendencia a népesség fogyása, a társadalom elöregedése. E tendencia megállítása elsősorban az országos társadalom- és szociálpolitikai intézkedések, illetve az ország gazdasági állapotának a függvénye.

Az 1950. január 1-jén alapított település még 4469 lelket számlált (ekkor érte el a község lakosságának a maximumát), amely a rendszerváltozásra 2880 főre csökkent, majd ez a szám az ezredfordulóig stagnált. Ezt azonban egy újabb csökkenő időszak követte, amely töretlen volt egészen 2015-ig, ahol 22 fővel tudta növelni a község a lakosságát egy év alatt, de a következő évre ennek majdnem a dupláját (40 főt) veszíti el. Így 2017. január 1-jére csupán 2548 állandó lakosa (a bejelentett lakosok számát takarja) maradt.

Ruzsa állandó népességének változása 1870 és 2016 között

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

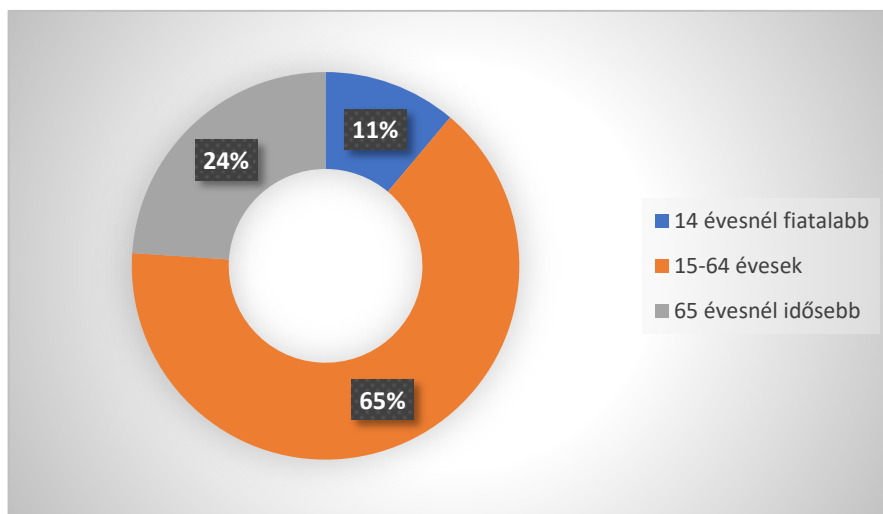
A népességfogyás azonban nem egyedi jelenség hazánkban és Csongrád megyében sem. A rendszerváltozás óta eltelt 27 év alatt az ország elvesztette lakosságának 5 százalékát, míg Csongrád megye majdnem 6 százalékát. A település népességének fogyása ezekhez az adatokhoz képest sem mutat jó képet, hiszen az országos és a megyei adatoknak a dupláját produkálja. A 11 százalékos fogyás főleg a község szűkebb környezetének figyelembevételével lesz jelentős, hiszen a mórahalmi járás (amelyben a település található) és a hasonló lakossági adatokkal rendelkező szomszédos Zákányszék is tudta növelni lakosságát az 1990-es rendszerváltozás viszonyaihoz képest.

Az állandó népesség változása 1990 óta	
Ruzsa	-11,53 %
Zákányszék	3,69 %
Mórahalmi járás	4,29 %
Csongrád megye	-5,93 %
Magyarország	-5,05 %

A népesség alakulása 1990 és 2016 között különböző területi léptékeken

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

2017. január 1-jén a község lakónépessége (életvitelszerűen ottlakók száma) 2421 fő, melyből 1215 férfi és 1186 nő, tehát a községet enyhe férfitöbbség jellemzi. E mellett a 14 és annál fiatalabb korosztályt 267 fő, míg a 65 éves és annál idősebbeket 575 fő képviseli a településen (lenti ábra). Tehát minden 14 éven aluli gyermekre több, mint két 65 évnél idősebb ember jut, amely az előregedő korszerkezetre enged következtetni. Mint ahogy a népességfogyás, addig a korszerkezetnek az ilyenén való felborulása sem csak kizárólag erre a településre jellemző, hanem Magyarországra, sőt a fejlett világ egészére is.

Ruzsa lakónépességének kor megoszlása 2017. január 1.-én
Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

A különbség, mint ahogy a népességfogyásnál, itt is annak mértékében található meg. Míg országos, megyei vagy járási szinten a teljes lakónépesség körülbelül 20 százaléka nyugdíjaskorú, addig Ruzsa ugyanezen mutatója már majdnem eléri a 24 százalékot (táblázat). Ezt a képet azért árnyalja az a tény, miszerint a településen található egy nyugdíjas otthon 100 férőhellyel, amely ilyen kis településen önmagában tudja befolyásolni a korszerkezetet. Ugyanis, ha figyelembe vesszük az intézmény jelenlétét a korszerkezetben, akkor már nem kapunk az országos átlagtól jelentősen eltérő értékeket (a zárójelben található arányok). Mindezek ellenére a fiatalok aránya a községben a legalacsonyabb a vizsgált területi egységek közül (11 % - 12 %).

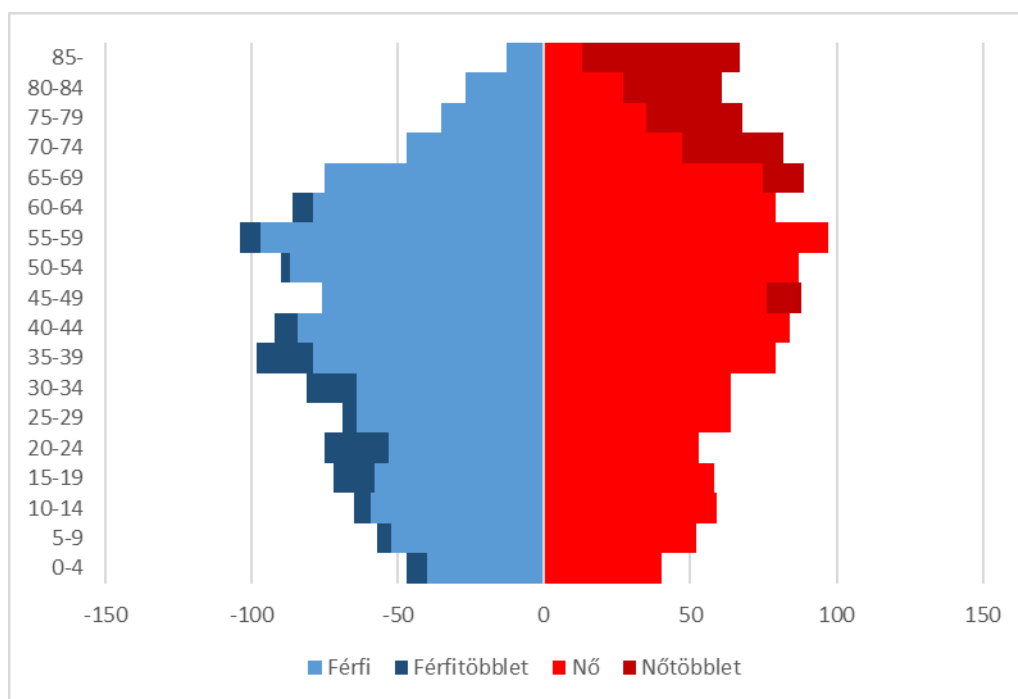
Korcsoportok megoszlása a lakónépesség tekintetében (2017. január 1.)			
Terület	14 évesnél fiatalabb	15-64 évesek	65 évesnél idősebb
Ruzsa	11 % (12 %)	65 % (67 %)	24 % (21 %)
Zákányszék	14 %	67 %	19 %
Mórahalmi járás	14 %	66 %	20 %
Csongrád megye	13 %	67 %	20 %
Magyarország	14 %	67 %	19 %

A korcsoportok megoszlása Ruzsa lakónépességében a szomszédos településhez, illetve a járási, megyei és országos mutatókhoz viszonyítva

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

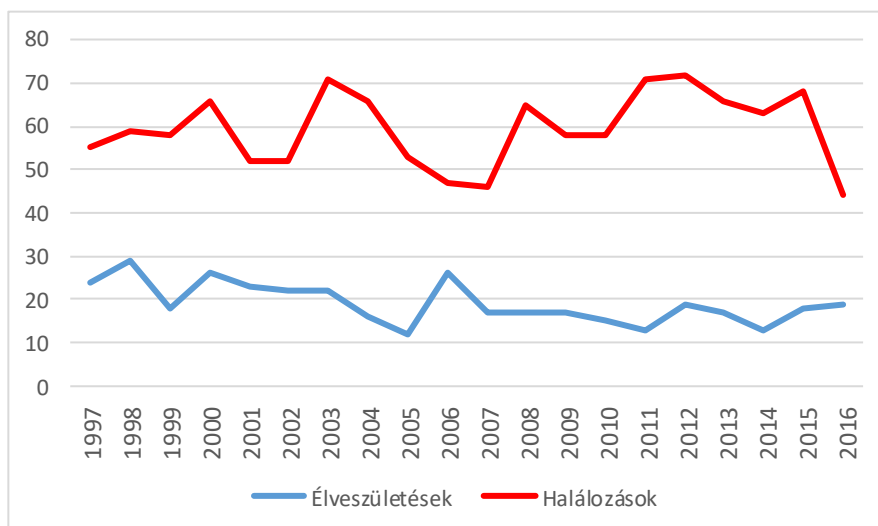
A fent vázolt korszerkezeti elemzés azonban enyhén elnagyolt és az apróbb differenciákat elfedi. E különbségek kifejezésére sűrűn használt módszer a korfa rajzolása (a következő ábra). Az ábra alapján megállapítható, hogy a településen is megfigyelhető az az országos és az egész fejlett világra jellemző tendencia, hogy 55-60 éves kor alatt férfi-, míg a fölött nőtöbbség jellemző. Ez a többség az alsóbb korosztályokban nem jelentős, míg a felsőbb korosztályban (nagy valószínűséggel a Napsugár Otthon miatti időskorúak felülreprezentálásának) már nagyarányú nőtöbbséget lehet

megfigyelni. A korfa formáját tekintve urna alakú, tehát ebből az ábrából is megállapítható, hogy egy erősen fogyó társadalomról beszélhetünk.

Ruzsa korfája a 2011-es népszámlálási adatok alapján
Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

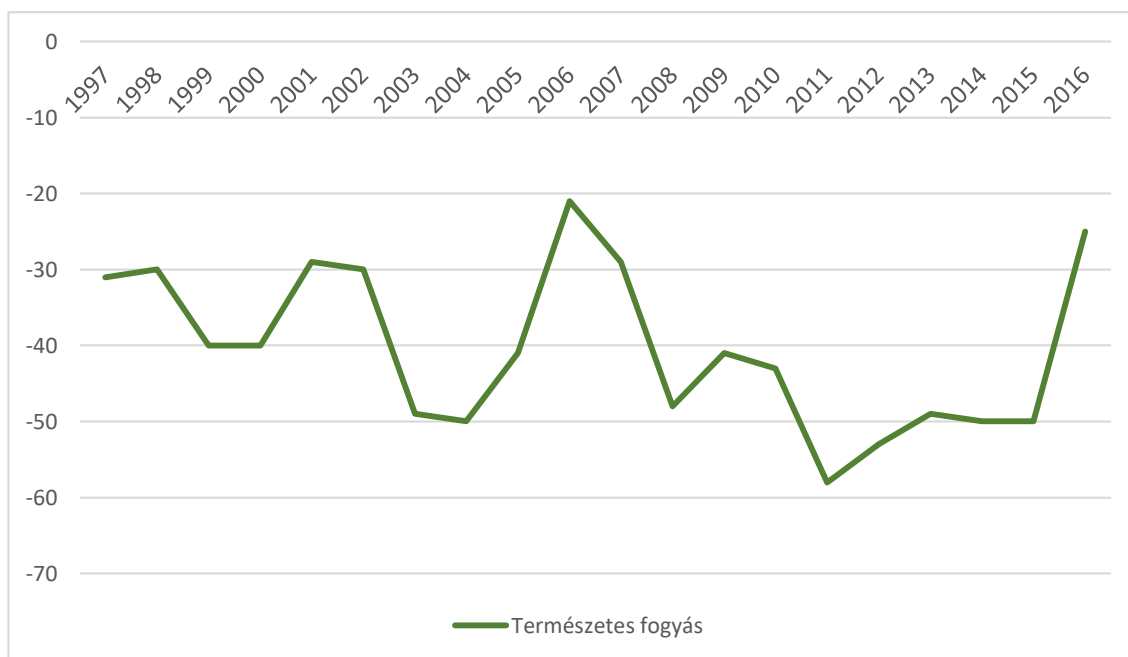
Az eddigi elemzések rámutattak arra, hogy a településre népességfogyás jellemző, amely bizonyos mértékig beleillik az országos és a fejlett világ tendenciái közé. Ennek a népességfogyásnak azonban két összetevője lehet. A természetes szaporodás és a vándorlási különbözet. Az alfejezet további szakaszában ez a kettő kerül bemutatásra. A természetes szaporodás az élveszületések és halálozások számának alakulása alapján számított érték, amely megmutatja, hogy a külső tényezők nélkül az adott terület népessége mennyire fenntartható. Ez alapján a községre egy elég erős természetes fogyás jellemző (a lenti ábra). Az elmúlt 20 évben ugyanis a halálozások számát meg sem közelítette az élveszületések száma, amely egyrészt adódhat a fent már említett idősök otthonának jelenlétéből és a jelen lévő társadalom előregedéséből is.

Élveszületések és halálozások számának alakulása Ruzsán 1997 és 2016 között

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

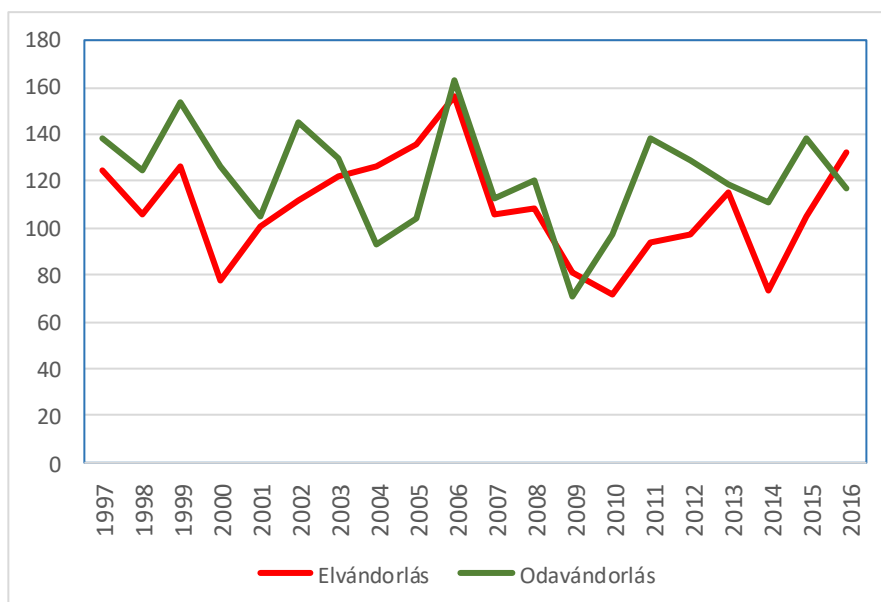
Az élveszületések és halálozások számából kiszámítható a természetes népszaporulat, amely jelen esetben természetes fogyásnak tekinthető. A legkedvezőbb értékét 2006-ban érte el -21-es eredményével, míg a község természetes úton 2011-ben fogyott a legnagyobb ütemben, 58 fővel lettek kevesebben. A legutolsó, 2016-os adatok szerint a népszaporulat különbözete csak -25 fő volt, míg 2011-ben szinte a duplája (-45 fő).

Ruzsa természetes szaporodása (fogyása) 1997-től 2016-ig

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

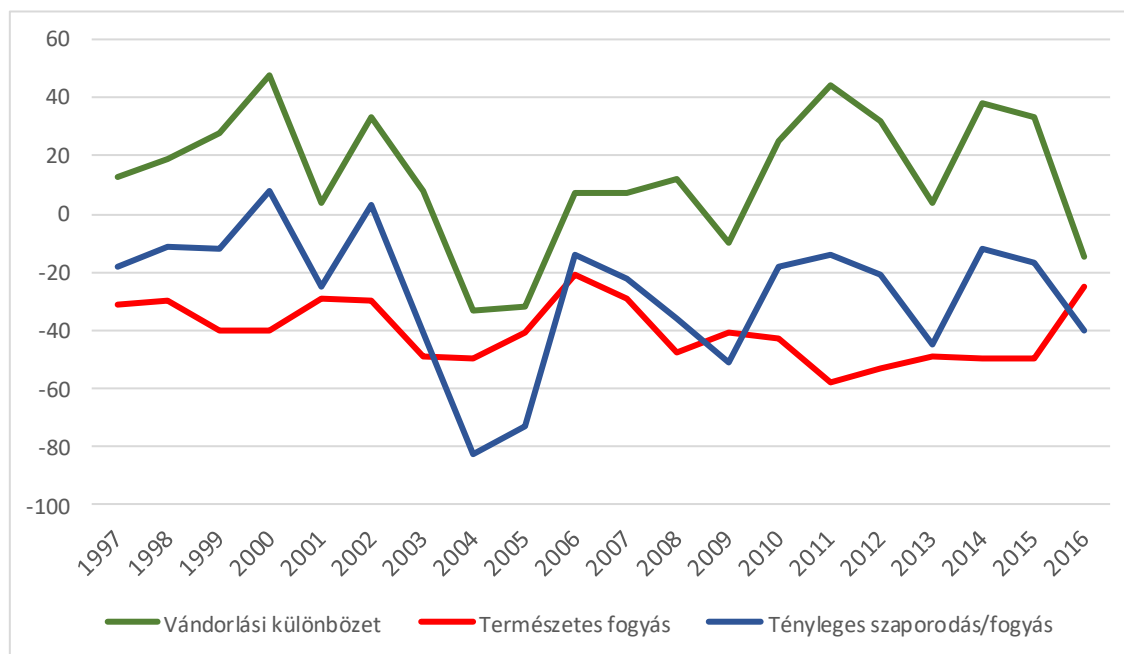
A természetes szaporodáson kívül még egy tényező tudja befolyásolni egy adott település népességszámának alakulását, mégpedig az, hogy mennyien költöznek be és mennyien költöznek el a településről. Ruzsa ilyen szempontból relatíve jó helyzetben van, hiszen az elmúlt 20 év jelentős részében többen költöztek be, mint amennyien elhagyták. Ezzel tudta a község kompenzálni azt a népességvesztést, amely a természetes szaporodásból adódott. Ez alól kivételt képez a 2004-es és a 2005-ös év, amikor lecsökkent az odavándorlók száma, az elvándorlók üteme azonban nem csökkent, sőt ebben az időszakban folyamatosan nőtt. Ez a tendencia azonban megfordult 2006-ra és mérséklődtek a be- illetve elköltözőknek a számai.

Elvándorlások és odavándorlások száma Ruzsa településen 1997 és 2016 között

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

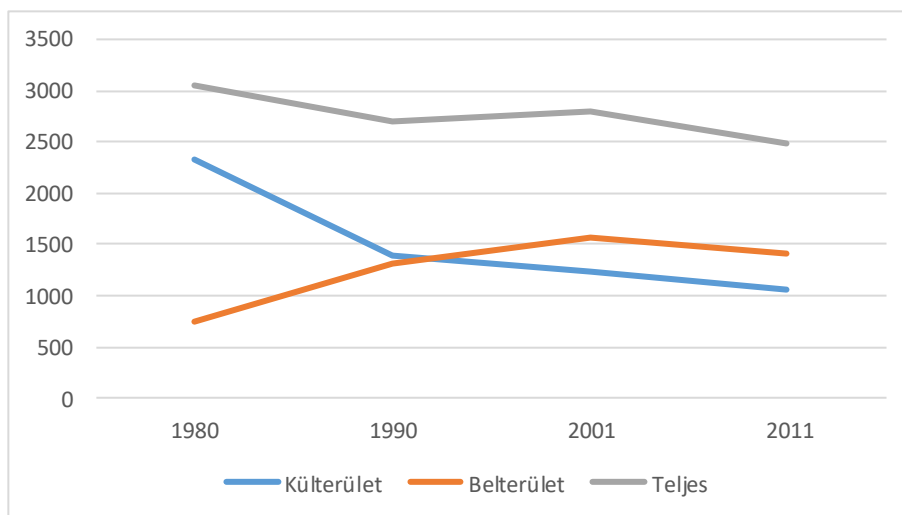
A természetes fogyásból adódó népességvesztés kompenzálásának mértékét a tényleges szaporodás vagy fogyás értékéből kapjuk (ábra). Az ábrán jól látható, hogy Ruzsa népessége akkor nem fogyott, amikor a vándorlás különbözete magas, pozitív értéket vett fel. Ez alapján megállapítható, hogy ezekben az években (2000, 2002, 2011 és 2014) a migráció csaknem megszüntette a születésekből és halálozásokból fakadó népességfogyást. A pozitív vándorlási különbözethez két oka lehet. Egyrészt újra a Napsugár Nyugdíjasotthon jelenléte, amely más településről is vonzhat szépkorúakat, másrészt a Szegedről kiáramló szuburbanizáció is okozhatja. Mivel nincsen pontosabb adatunk arra vonatkozóan, hogy milyen korúak költöznek be a településre, így csak feltételezéseink vannak arra vonatkozóan, hogy melyik játszik nagyobb szerepet a pozitív vándorlási különbözetben.

Ruzsa vándorlási különbözete, természetes fogyása és tényleges szaporodása/fogyása 1997 és 2016 között
Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

A demográfia alfejezet végén még egy – a település szempontjából rendkívül fontos – dolgot meg kell említenünk, ez pedig a kül- illetve belterületi népesség alakulását (fenti ábra). A település ugyanis az államszocialista mezőgazdasági központosításnak és a tanyák – mint a világon egyedülálló hagyományos kultúrtáj-alkotó tényezők – tönkretételi kísérletének az eredménye. Mivel az 1950-es évek előtt a területen szinte mindenki szétszórt tanyai településeken élt, amely szerves részét képezte a szegedi gazdasági területnek. 1949. február 12-én azonban kormányrendeletet adtak ki a tanyaközpontok kialakításának előmozdításáról, a tanyasi, külterületi népesség egy központba tereléséről.

Ez a folyamat a teljes délkeleti homokhátsági területen majdnem ugyanúgy zajlott (Zákányszék, Domaszék stb.). Ennek eredményeképpen a külterület szépen lassan elveszti népességét. A tanya elnéptelenítését – ambivalens módon – azonban nem az államszocialista rezsim, hanem az azt követő piaci folyamatok végzik be. Ugyanis míg 1980-ban a település lakosságának 76 százaléka lakott külterületen, addig ez az arány 2011-re 43 százalék lett.

A külterületi és belterületi népesség alakulása Ruzsán 1980 és 2011 között
Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

Képzettség

A település népességének képzettségéről a 2011-es népszámlálás adatai szolgáltatnak információkat. E szerint Ruzsán 139-en rendelkeznek valamilyen egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, míg 420-an érettségivel és 478-an valamilyen érettségit nem igénylő szakmai oklevéllel. Mind ezek mellett a 7 évesnél idősebb népességből 22-en nem fejezték be az általános iskola első évfolyamát sem. 351-en vannak azok, akik az első hét évfolyamot elvégezték, de be nem fejezték és 943-an befejezték az általános iskolát.

A fentiekből számított arányokat a következő táblázat tartalmazza, amely a szomszédos településekhez, a járási, megyei és országos képzettségi arányokhoz viszonyítja a község képzettségi mutatóit. A felsőfokú végzettséggel és érettségivel rendelkezők aránya jelentősen elmarad az országos és a Csongrád megyei arányokhoz képest. Az egyensúly az érettségit nem igénylő szakmai oklevéllel rendelkezők arányánál jelentkezik, mivel minden vizsgált településen, illetve területi léptéken az ilyen végzettségűek 20 százalékot tesznek ki a teljes népességből. Eltérés jelentkezik az alacsonyabb iskolai végzettségűek arányában is, mivel a csak általános iskolák végzetek aránya messze a legmagasabb Ruzsán. Míg ez a környék értékei szempontjából nem jelentős, pár százalékpontos különbséget jelent, addig az országos és a megyei viszonyokhoz képest 15 százalékkal magasabb. Az ez alatti képzettséggel rendelkezők aránya viszont már megint nem kiugró egyik területi léptékhez viszonyítva sem, belesimul az országos átlagba.

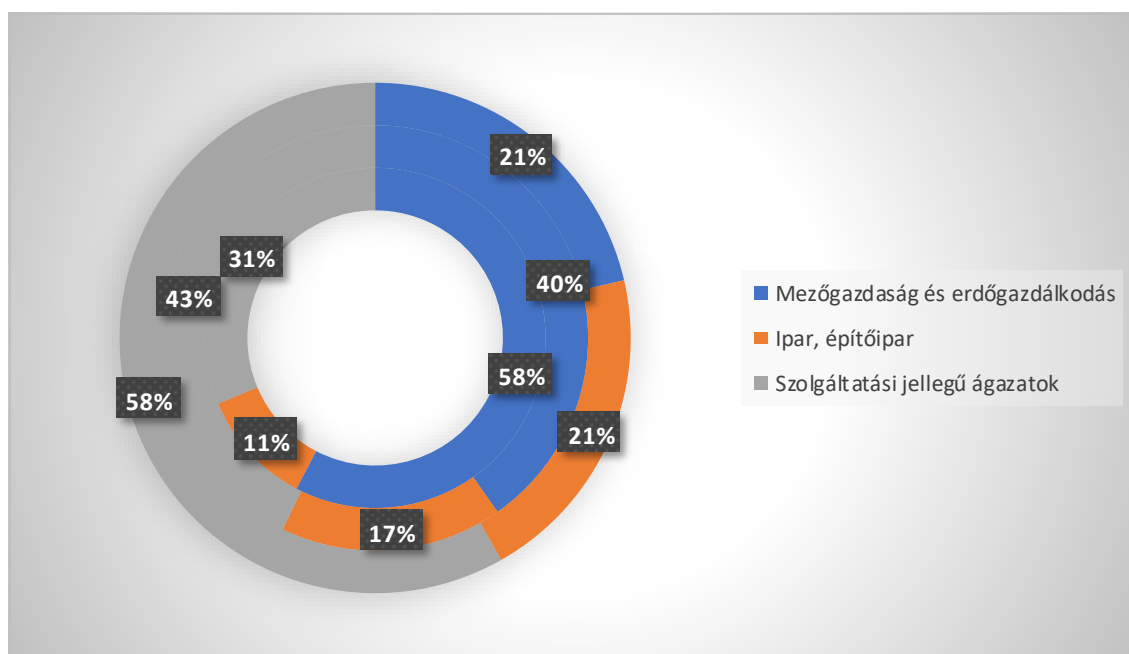
A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint, 2011						
Terület	Általános iskola			Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel
	első évfolyamát sem végezte el	1-7. évfolyam	8.			
RUZSA	0,93 %	14,9 %	40 %	20 %	18 %	5,9 %
Öttömös	1,19 %	14,8 %	37 %	19 %	20 %	7,0 %
Pusztamérges	0,52 %	13,4 %	39 %	23 %	18 %	6,1 %
Zákányszék	1,32 %	11,9 %	36 %	20 %	23 %	7,7 %
Mórahalom	0,86 %	11,7 %	32 %	21 %	25 %	9,6 %
Mórahalmi járás	0,97 %	12,2 %	35 %	22 %	22 %	8,3 %
Csongrád megye	1,05 %	10,4 %	25 %	19 %	29 %	15,3 %
Magyarország	1,18 %	11,2 %	25 %	19 %	28 %	15,5 %

7 évesnél idősebb lakosság iskolai végzettségi adatai 2011-ben Ruzsán, a szomszédos településekhez, a járási, megyei és országos mutatókhoz viszonyítva

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

Foglalkoztatottság

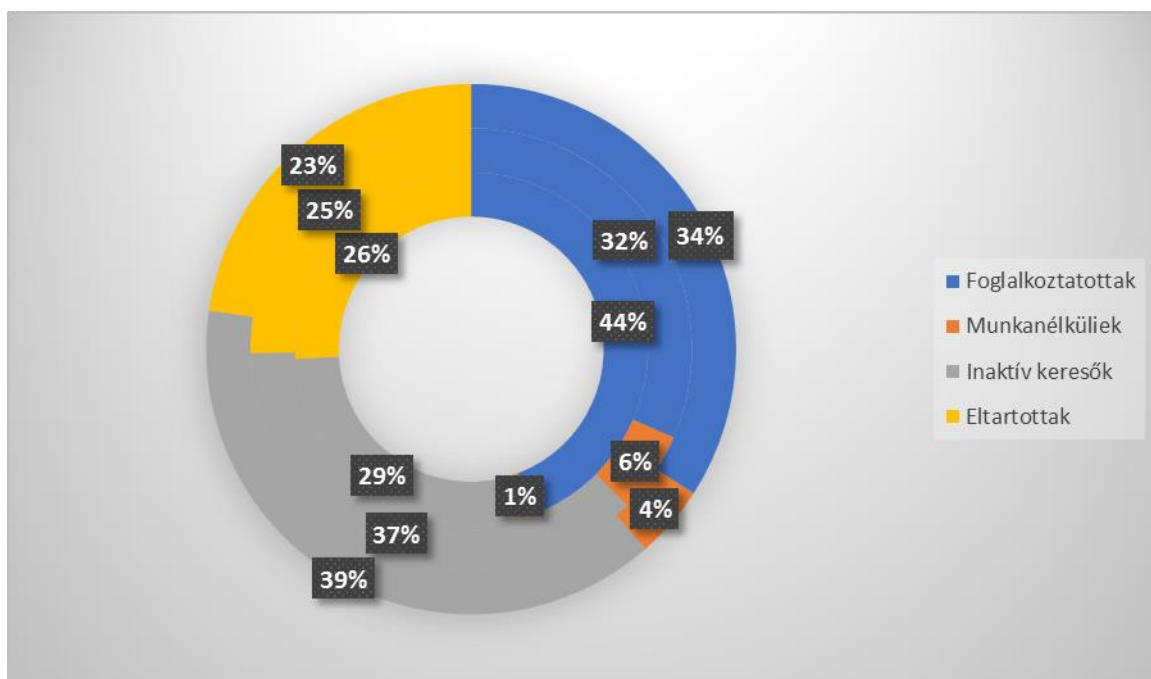
Ruzsán a foglalkoztatottak száma a 2011-es népszámlálási adatok alapján 847 fő, mely a lakónépesség 34, az aktív korúak 53%-át teszik ki. A foglalkoztatottak 58%-a férfi, míg 42% nő. A községben helyben dolgozók aránya 62 százalék, amely 529 munkahelyet jelent. E mellett 318 fő naponta ingázó (eljáró) munkaerő is található a településen, akik jelentős része (209-en) a közeli megyeszékhelyre, Szegedre ingázik, míg Mórahalomra 14-en, Kiskunhalasra pedig 4-en járnak át naponta munkába a 2011-es népszámlálás alapján. A munkahelyek többsége már nem a hagyományos gazdasági szektorokban találhatóak (mezőgazdaság vagy ipar), hanem 58%-uk a tercier szektorban. Míg a maradék 42% fele-fele arányban osztozik a primer és a szekunder szektoron.

A foglalkoztatottak megoszlása a gazdaság három szektora között Ruzsán 1990-ben, 2001-ben és 2011-ben
Forrás: TeIR alapján saját szerkesztés 2018.

A történeti szempontból történő vizsgálat során egyértelműen látszik a község foglalkoztatottsági szerkezetének átalakulása, reagálás a harmadik ipari forradalom hatásaira. A fent látható ábrán a három népszámláláskor (1990, 2001 és 2011) tapasztalható foglalkoztatottsági szerkezetet láthatjuk, belül a legkorábbi, míg kívül a legkésőbbi időpontra vonatkoztatva. Míg a rendszerváltozás pillanatában a szolgáltatási funkcióban foglalkoztatottak 31 százalékban képviseltették magukat és a mezőgazdasági ágban a dolgozók 58 százalékot tettek ki, addig ez az arány teljesen megfordult, az ipari és építőipari foglalkoztatottak kiszélesedésével karöltve.

A község lakónépességének gazdasági aktivitását vizsgálva azt az eredményt kapjuk, hogy a település jelentős része a gazdaságilag nem aktív népességbe tartozik (fenti ábra). Az aktív népesség (foglalkoztatottak – 34 % és munkanélküliek – 4 %) a lakosság mindössze 38 százalékát adják, míg a nem aktívak (inaktív keresők – 39 % és eltartottak – 23 %) 62 százalékát. Ez nagyrészt az előregedő korszerkezetnek és a jelen lévő nyugdíjas otthonnak köszönhető. Azonban ez a kedvezőtlen arány a rendszerváltozás időszakában még nem ált fenn. 1990-ben az aktív népesség a teljes lakosságnak a 45 százalékát jelentette. Ez csökkent vissza az ezredfordulóra 38 százalékra, amely aztán 2011-re valamelyest mérséklődött.

A lakónépesség gazdasági aktivitása Ruzsán 1990-ben, 2001-ben és 2011-ben
Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

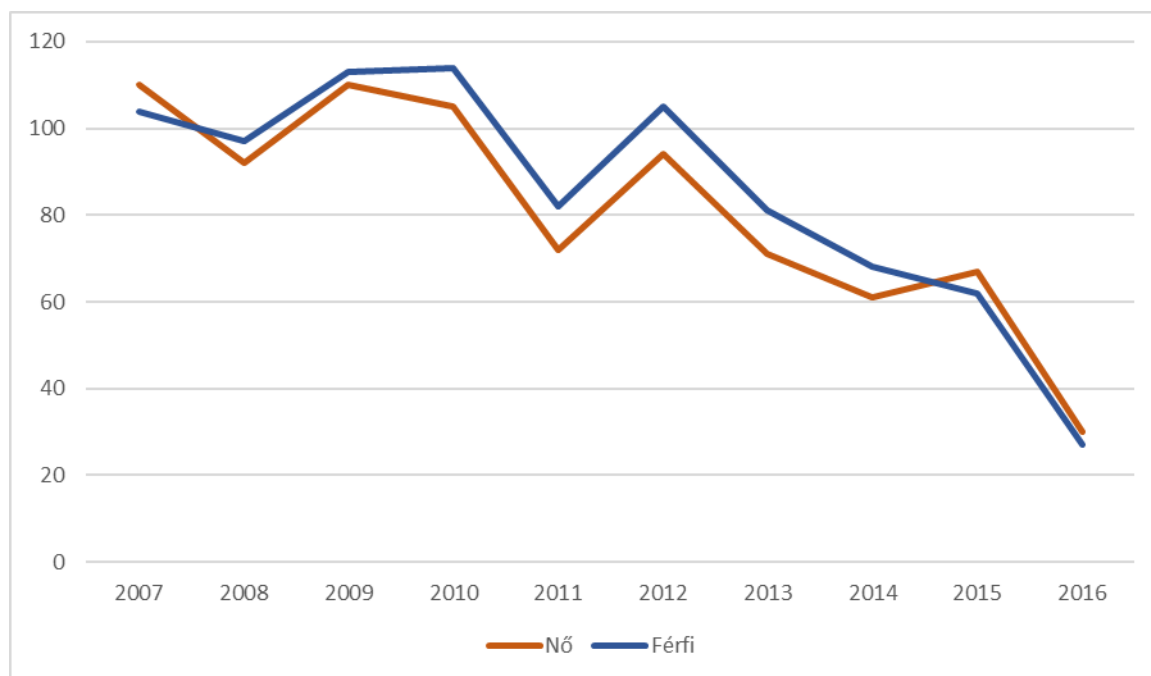
Munkanélküliség

Ruzsán 2016-ban 57 fő volt a regisztrált munkanélküliek száma, mely az aktív korúak mindössze 3,6 százaléka, így a község e gazdasági mutatója rendkívül impozáns. Ráadásul ez az érték az országos munkanélküliségi rátához (4,4 %) képest is jónak mondható. A munkanélküliség abszolút száma 2010 óta mutat csökkenő tendenciát. Kivételt képez ez alól 2012, amikor hirtelen visszaugrott a 2010 előtti szintre a munkanélküliség száma. Azóta viszont töretlenül csökken ez a szám. Nemek szerint nagy különbséget nem lehet megfigyelni, hasonló számú nő és férfi van a regisztrált munkanélküliek között és folyamatosan változik, hogy éppen melyikükből van több.

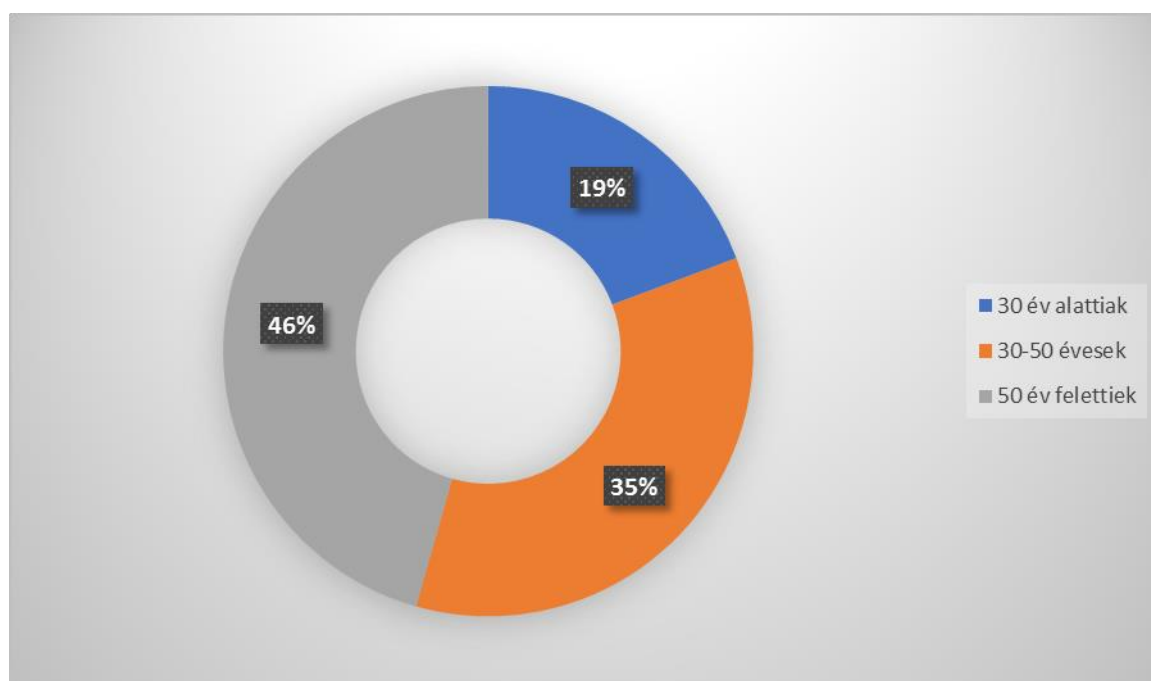
A munkanélküliségi ráta a környező településekhez és a magasabb területi léptékekhez viszonyítva kifejezetten jó értéket mutat. Ez alapján csak két vizsgált településen van alacsonyabb álláskeresői arány (Zákányszék és Mórahalom), de a másik két vizsgált településnél jóval alacsonyabb ez az érték. A magasabb területi léptékekhez képest csak a Móraalmi járásban van alacsonyabb munkanélküliségi ráta, mint Ruzsán, de ez adódik a rendkívül jó mutatókkal rendelkező járásközpont túlsúlyából. Mindezek mellett az álláskeresői aránya mind megyei, mind országos szinten magasabb, mint a vizsgált községben.

Terület	Munkanélküliségi ráta
RUZSA	3,6 %
Öttömös	3,4 %
Pusztamérges	5,5 %
Zákányszék	2,9 %
Mórahalom	2,1 %
Móraalmi járás	3,3 %
Csongrád megye	4,2 %
Magyarország	4,4 %

A munkanélküliségi ráta Ruzsán a szomszédos településekhez, illetve járási, megyei és országos adatokhoz viszonyítva
Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

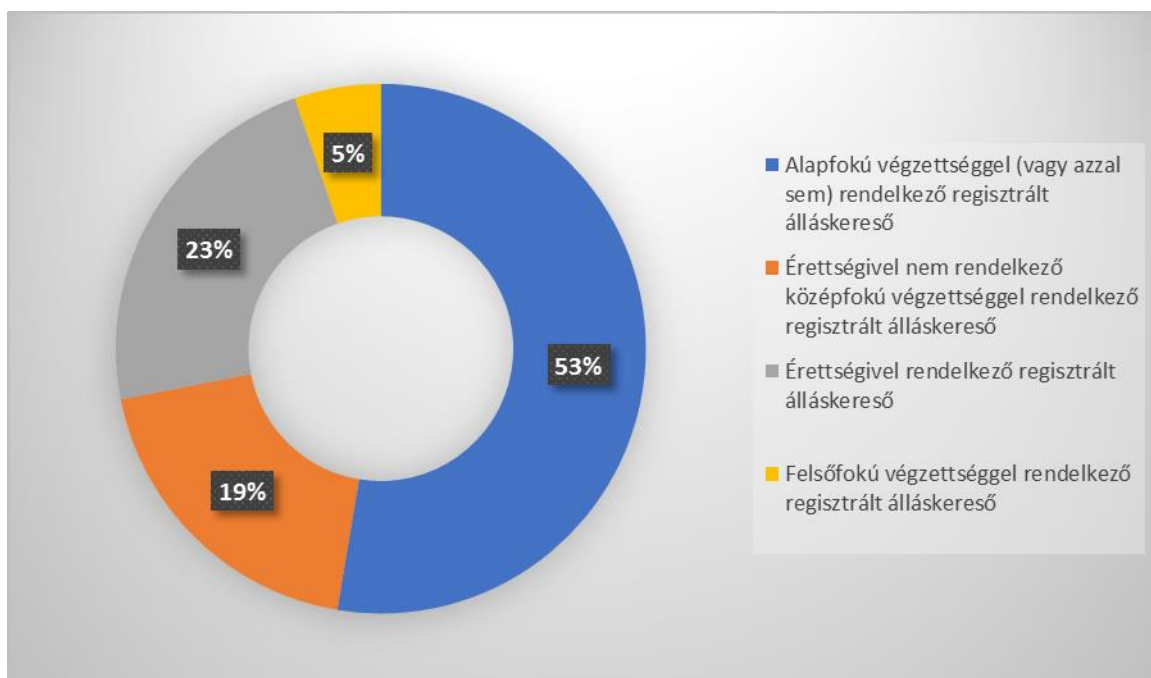

A munkanélküliség változása nemek szerint Ruzsán 2007 és 2016 között
 Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018.

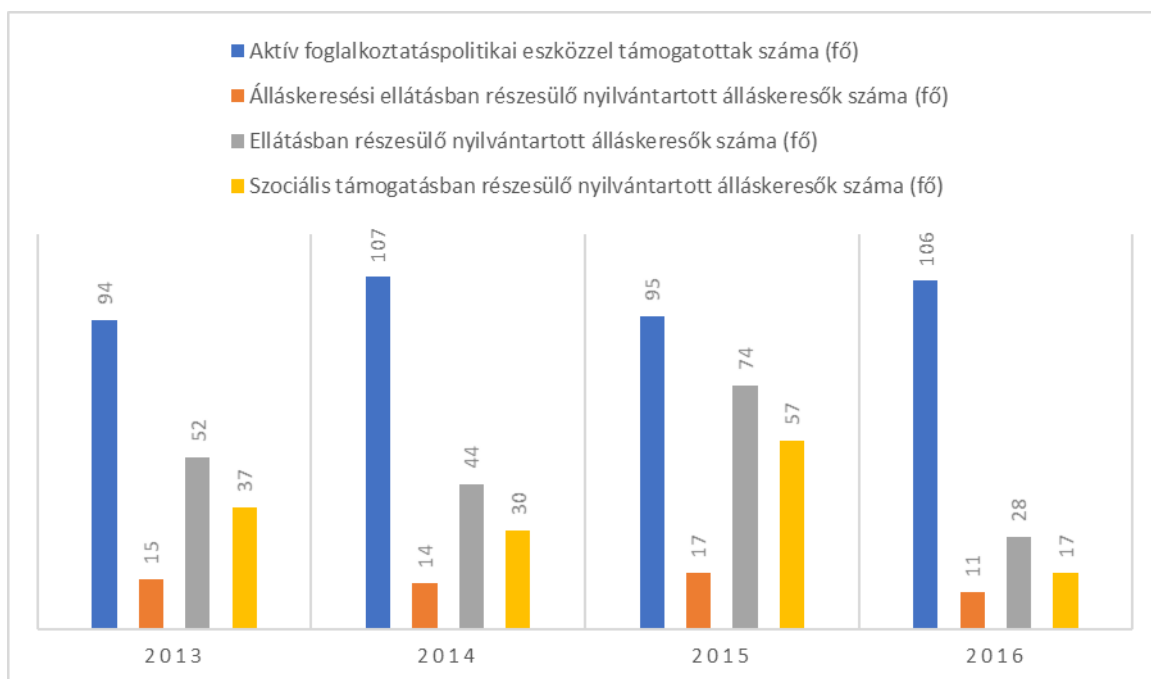

A regisztrált álláskereső korcsoport szerinti megoszlása Ruzsán 2016-ban
 Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018.

A regisztrált álláskereső korcsoport szerinti megoszlása (ábra) egy olyan közhelyet támaszt alá, mely szerint minél fiatalabb valaki, annál kisebb eséllyel lesz munkanélküli. Hiszen az álláskeresők majdnem fele, 46 százaléka, 50 év feletti, míg a 30 év alattiak csak a munkanélküliek 19 százalékát adják. Mindezek mellett a munkahellyel nem rendelkező polgároknak 53 százaléka csupán alapküls végzettséggel (vagy azzal sem) rendelkezik, míg a diplomás álláskeresők csupán hárman voltak a településen. A munkanélküliek között továbbá felülreprezentáltak voltak a fizikai foglalkozásúak (a szellemi foglalkozásúakhoz viszonyítva), ugyanis míg előbbi 89 százalék (51 fő), addig utóbbi 11 százalék (6 fő) volt.

A regisztrált álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlása Ruzsán 2016-ban
 Forrás: TeIR alapján saját szerkesztés 2018

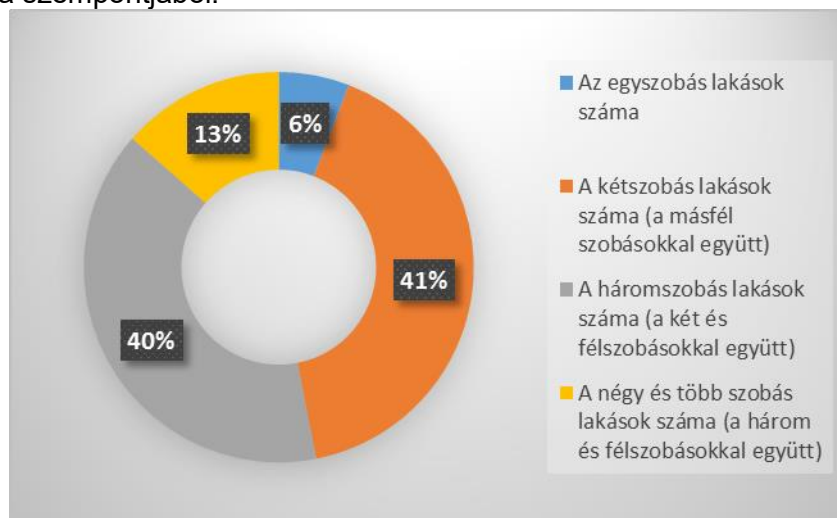

Különböző álláskeresői ellátásokban részesült polgárok száma Ruzsán 2013 és 2016 között
 Forrás: TeIR alapján saját szerkesztés 2018.

Az álláskeresők számának folyamatos csökkentésének és a tartós munkanélküliség megszüntetésének érdekében több eszköz áll rendelkezésre. Ezek közül az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak száma volt az, amely a vizsgált időszakban nem csökkent, hanem stagnált. Ezzel szemben a másik három eszközben támogatottak számának változása hektikus volt a vizsgált időszakban. Míg 2013 és 2014 között a létszám csökkent, addig 2015-ben a támogatott álláskeresők száma elérte a maximumát, hogy utána 2016-ban újra lecsökkenjen.

Lakásállomány

Ruzsán 2016-ban összesen 1315 lakás található, melyből 77 db egy-, 540 db két-, 520 db három- és 178 db négy vagy több szobás ingatlan. Ennek az ingatlanállománynak jelentős része (1314 darab) már a 2011-es népszámláláskor is jelen volt a településen, így a továbbiakban azokkal az adatokkal foglalkozunk, hiszen az egy sokkal széleskörűbb felmérés volt a község ingatlanállománya szempontjából.

Ruzsa lakásállományának szobaszám szerinti osztályozása 2016-os adatok alapján
 Forrás: TeIR alapján saját szerkesztés 2018

A települési lakások közül 744 darab (57 %) külterületi, míg belterületen csupán 570 darab található, annak ellenére, hogy a belterületi lakónépesség abszolút számában már átlépte a külterületen élők lélekszámát. Az 1314 lakásból 373 darab (28 %) nem lakott, amelynek jelentős része nagy valószínűséggel (de ez csak feltételezés) külterületen található.

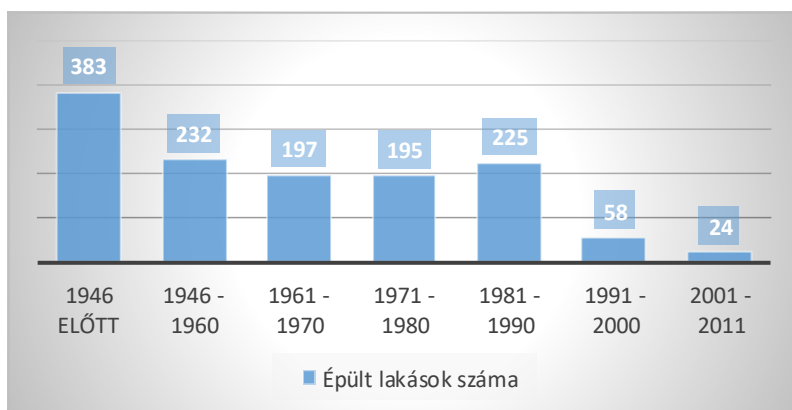
	1970	1980	1990	2001	2011
Lakónépesség	3581	3062	2709	2796	2480
Lakások száma	1145	1239	1219	1417	1314
(üresek száma)	(49)	(178)	(163)	(406)	(373)
Szobák száma	1562	2128	2655	3340	3534
Lakássűrűség	3,27	2,89	2,57	2,77	2,64
Szobasűrűség	2,29	1,44	1,02	0,84	0,7

Az utóbbi öt népszámlálás alapján számított lakás- és szobasűrűség Ruzsán
 Forrás: TeIR alapján saját szerkesztés 2018.

A fenti táblázat megmutatja, hogy a lakásállomány hogyan változott a népesség számának változásának tükrében. Elmondható, hogy a legalacsonyabb lakássűrűség a rendszerváltozáskor volt, a kevés lakásnak köszönhetően. A szobák száma 1970 óta folyamatosan nőtt, akár a lakásállomány csökkenésének ellenére is. Ez azt jelzi, hogy az újonnan épített lakások nagyobb szobaszámmal készültek, mint a nagyrészt külterületi épületekkel rendelkező egy-két szobás lakások.

2001 és 2011 között 103-mal csökkent a település lakásállománya, amely nagyrészt a külterületen lévő tanyák eltűnésének a tünete, mivel külterületen még ennél is nagyobb számú 110 darabos csökkenést figyelhattunk meg. Tehát az eltűnt lakások jelentős része a külterületről hiányzik.

A lakásépítések időbeli változását és ütemét mutatja be a következő ábra. Azt láthatjuk, hogy a rendszerváltozás időszakáig a lakásépítés töretlen volt, minden évtizedben 200 körüli lakás épült. 1990 óta azonban ez a tendencia megtorpanni látszik. Az utolsó évtizedben pedig már csak 24 lakás épült.

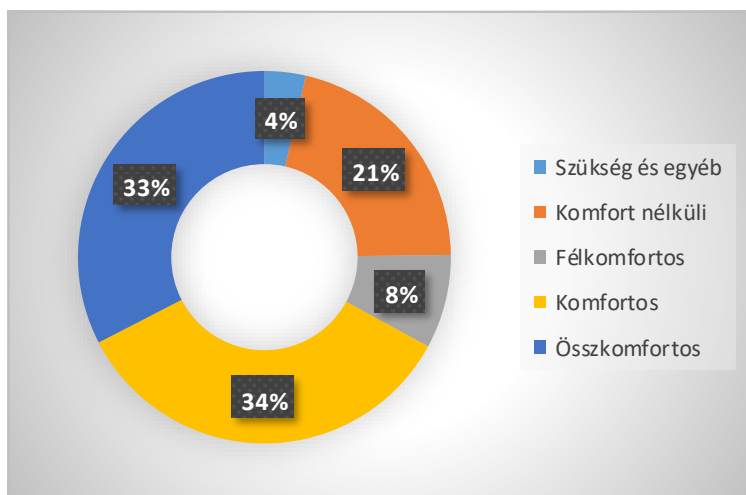
Az elmúlt fél évszázadban melyik évtizedben hány lakást építettek Ruzsán

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

A Ruzsán található lakások komfortfokozatát és alapterületi eloszlását vizsgálva, egyértelmű jeleket találunk a kistelepülési, tanyás szerkezetre. Hiszen az ingatlanok negyede szükséglakás, illetve komfort nélküli, míg csak az épületek 33 %-a összkomfortos. A községben található ingatlanok legnagyobb részét a komfortos, tehát egyedi fűtéssel rendelkező lakások teszik ki.

Az épületek csupán 18%-a 60 m²-nél kisebb, míg 27%-a 99 m²-nél nagyobb. Ez egyértelműen mutatja a nagy épületekkel rendelkező kertesházas, tanyasi jellegét a településnek.

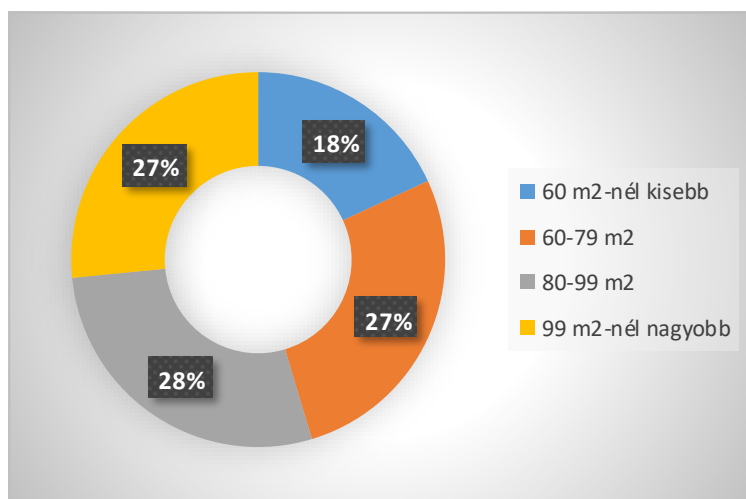
A településen található lakások tulajdonosi viszonyai meglehetősen eltolódtak a magántulajdon irányába. 1298 darab magántulajdonban lévő ingatlanból 897-ben maga a tulajdonos él. Önkormányzati tulajdonban csupán 10 lakás található, míg 6 darab valamilyen más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi.

A Ruzsán található lakások komfort-fokozata 2011-ben

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

A Ruzsán található lakások alapterületi osztályozása 2011-ben
Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A társadalom különböző dimenziók (jövedelem, képzettség, munkaerőpiaci helyzet, etnika összetétel, stb....) mentén történő diverzifikációjának elemzése az előző fejezetben megtörtént. A tér által befolyásolt társadalmi elkülönülés illetve rétegződés Ruzsán nem jellemző. A bel- és külterületen élők társadalmi összetételében sincs számottevő differencia.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

(történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

A településen aktív közösségi élet folyik, a tavaszi, nyári időszakban több szabadtéri rendezvényt tartanak. Ezek az események alkalmasak a településen élők közötti kapcsolat ápolására.

A településen a római katolikus vallást gyakorolják a legtöbben, 2011-ben 1783 fő vallotta magát katolikusnak.

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások (igazgatás, egészségügy, oktatás, stb.)

1.8.1.1. Igazgatási intézmények

- *Ruzsa Község Önkormányzata Polgármesteri Hivatal*
6786 Ruzsa, Alkotmány tér 2.
A központban elhelyezett megfelelő állagú és méretű épület.
- *Rendőrség KMB iroda*
6786 Ruzsa, Rózsa u. 1/A
Rendeltetésének megfelel.
- *Ruzsa Katasztrófavédelmi Örs*
6786 Ruzsa, Tölgyes utca 3,
2012-ben került átadásra a tűzoltóság épülete. Állapota megfelelő.

1.8.1.2. Egészségügyi és szociális intézmények

- *I.sz. háziorvosi körzet:*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 8-9.
- *II. sz. háziorvosi körzet*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 8-9.
- *Gyermekeorvosi körzet*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 8-9.
- *Központi orvosi ügyelet és mentőállomás*
6786 Ruzsa, Rózsa u. 2.
- *Fogászat Egészség ház*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 8-9.
- *Nőgyógyászat – átmenetileg szünetel*
6786 Ruzsa, Szent István út 2.
- *Reumatológia*
6786 Ruzsa, Szent István út 2.
- *Laboratórium (Egészség ház)*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 8-9.
- *Fül – orr – gégészet Napsugár Otthon*
6786 Ruzsa Pipacs tér 9.

- *Pszichiátria Napsugár Otthon*
6786 Ruzsa Pipacs tér 2.
- *Bőrgyógyászat (Napsugár Otthon)*
6786 Ruzsa Pipacs tér 9.
- *Szemészet (Napsugár Otthon)*
6786 Ruzsa, Pipacs tér 9.
- *Gyógyszertár*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 8-9.
- *Ruzsai Gondozási Központ (25 fő)*
6786 Ruzsa, Szegedi u.8.
- *Csongrád Megyei Napsugár Otthon Ruzsai Idősek Otthona*
6786 Ruzsa, Pipacs tér 9.
- *Védőnői szolgálat*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 8-9.

1.8.1.3. Oktatási és művelődési intézmények

- *Ruzsai Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde*
6786 Ruzsa, Alkotmány tér 3 sz.
- *Ruzsai Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola*
6786 Ruzsa Üllési út 2.
- *Móra Ferenc Művelődési Ház és Könyvtár*
6786 Ruzsa, Tömörkény tér 1.
- *Ruzsa Községi Sportegyesület*
6786 Ruzsa, Üllési út 2.

1.8.1.4. Civil szervezetek

- *Az Intelligens Faluért Egyesület*
6786 Ruzsa Alkotmány tér 2.
 - Megteremteni egy információs és telekommunikációs "teleház" működésének feltételeit.
 - Ifjúsági közösségi programok, ifjúságfejlesztés, folyamatkövetés, ifjúsági információs pont, közművelődési programok,
 - Községi internet hozzáférés biztosítása teleházban működő eMagyarország ponton,
 - Ifjúsági közösségi, közművelődési, egészségfejlesztési programok, ifjúság és közösségfejlesztés, csoportfoglalkozások,
 - Helyszín biztosítása civil szervezetek és egyesületek számára,
 - Helyszín és feltételek biztosítása a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat tájékoztatási pont működtetéséhez,
 - Közművelődési és egészségfejlesztési programok szervezése.
- *Homoki Csüddöngölő Hagyományőrző Néptánc Egyesület*
6786 Ruzsa Tanya 335.
 - A magyar és szomszédos népi kulturális örökség megőrzése
 - Néphagyomány (néptánc, népzene, népdal, egyéb) felkutatása, megőrzése, ápolása, színpadi bemutatása, megismertetése gyermekek és felnőttek részére.
 - A település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása.
 - Nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés. Községi élet, mozgáskultúra fejlesztése. Egészséges életmódra nevelés.
 - Hazai és nemzetközi kapcsolatok keresése és erősítése.
 - A szabadidő kulturális célú eltöltéséhez, korhatár nélküli programok megvalósítása, színvonalas szórakozás feltételeinek biztosítása, kulturális tevékenység.
 - A Csüddöngölő Néptánc műhely munkájának támogatása, ruhatárának bővítése, beszerzése, fellépéseken való részvétel elősegítése, a Néptánc műhely gyermek és felnőtt csoportjának utánpótlás nevelése.

- **Körzeti Szabadidő Sport Egyesület**
6786 Ruzsa, Tölgyes u 7.
 - A helyi közrend és közbiztonság védelme, a bűnmegelőzésben való közreműködés, az állampolgárok személyi biztonságának védelme, az állami, önkormányzati és állampolgári vagyonvédelem elősegítése, a lakossági biztonságérzet növelése, a lakosság és a bűnüldöző szervek közötti bizalom és együttműködés erősítése.
 - Rendkívüli vészhelyzetek esetében a védekezésben való részvétel, a károk megelőzésében és elhárításában való részvétel, a helyreállítás és újjáépítés feladataiban való részvétel.
- **Nagycsaládosok Ruzsai Egyesülete**
6786 Ruzsa, Öttömösi út 23.
 - A ruzsai nagycsaládosok összefogása, érdekeik védelme
- **Napsugár Horgász Egyesület**
6786 Ruzsa Petőfi u. 21.
 - A horgászsport fejlesztése, népszerűsítése
 - A tagok részére kedvező horgászlehetőség biztosítása
 - Javítani a sporthorgászat feltételeit
- **Nótárius Szakmai Egyesület**
6786 Ruzsa Alkotmány tér 2.
 - a jegyzők szakmai irányító tevékenységének segítése a külső szakemberekkel kiépített és fenntartott partnerkapcsolatokkal;
 - a hatósági jogalkalmazó tevékenység eredményességének javítása;
 - a helyi tapasztalatok, kezdeményezések ismertetése, átadása;
 - továbbképzések tapasztalatcserék, jegyzői klubok, bel- és külföldi tanulmányutak, nyelvi továbbképzések szervezése, kapcsolatfelvétel külföldi egyesületekkel, egyéb szervezetekkel;
 - rendezvények keretében a kistérség polgárainak tájékoztatása Magyarország európai uniós tagságának hatásairól, az EU tag és az EU-hoz csatlakozni kívánó testvértelepülésekkel a kapcsolatok elmélyítésében közreműködés, közös programok szervezése útján;
 - tagjai révén a helyi lakosság és civil szervezetek részére közérdekű információk szolgáltatása;
 - települések együttműködésének segítése;
 - a közigazgatási jogalkalmazás során a gyakorlatban jelentkező ellentmondásos helyzetek kiküszöbölésére jogszabály változtatás kezdeményezése a jogalkotásra hatáskörrel rendelkező szervnél.
- **Makra Ágnes Gyógyulásért Alapítvány**
6786 Ruzsa Tanya 849
 - A Lyme-korban szenvedő Makra Ágnes gyógykezelésének elősegítése, illetve biztosítása,
 - felvilágosítás és tájékoztatás a Lyme-korról;
 - az alapítványi eszközökkel elősegíteni, illetve biztosítani a Lyme-kór betegségben szenvedő és szociálisan rászorult emberek gyógykezelésének, rehabilitációjának támogatását.
- **Ruzsa és Környéke Földtulajdonosok Vadásztársasága**
6786 Ruzsa Tanya 34.
 - a vadállomány ellenőrzése
- **Ruzsa Községi Sportegyesület**
Cím: 6786 Ruzsa Üllési út 2
- **Ruzsa Gazdakör**
6786 Ruzsa Fő út 10.
 - A gazdák segítése, információ áramlás elősegítése, érdekképviselés.
- **Ruzsai Iskolai Egyesület**
6786 Ruzsa Üllési út 2.
 - Oktatás, kutatás
- **Ruzsai Önkéntes Tűzoltó Egyesület**
6786 Ruzsa Tölgyes u 7.
 - Tűz és katasztrófa esetén a mentési munkák végzése, utánpótlás-nevelés.
 - Ellátja a működési területén a tűz- és kárelhárítási munkákat,
 - Üzemelteti a tűzoltólaktanyát, karbantartja a berendezéseit,
 - Folyamatosan képzeti tagjait, tűzmegelőzési munkát végez.

- Ruzsai Polgárőr Egyesület
6786 Ruzsa Fő u. 10.
 - A lakosok és tulajdonuk védelme
- Rúzsza Sándor Betyár Egyesület
6786 Ruzsa Fő u 10.
 - A Dél-Alföld néphagyományainak, népszokásainak, népdalainak (lakodalmos dalok, karácsonyi énekek, bordalok, betyár nóták, táncnóták, népdalcsokrok citera és harmonika kísérettel), tárgyi emlékeinek megismerése, megőrzése, megismertetése, bemutatása.
 - Értékmérés, hagyományőrző rendezvények szervezése
 - Megteremteni egy információs és telekommunikációs "teleház" működésének feltételeit.
- Urunk Színeváltozása Plébánia
6786 Ruzsa, Szent István út 1-3.
 - hitéleti, oktatási, kulturális és szociális tevékenység
- Óvodák Kistérségi Egyesülete
6786 Ruzsa Alkotmány tér 3
 - Az egyesületbe tartozó óvodák vezetői tevékenységének és pedagógiai szakmai munkájának segítése, koordinálása;
 - a helyi tapasztalatok, kezdeményezések ismertetése, átadása, tudásmegosztás;
 - a szakmai dokumentumok módosításait előidéző jogszabályi változások figyelemmel kísérése és a módosítás elősegítése;
 - jogszabályok és egyéb szakmai információk áramoltatása; szakmai jellegű programok és előadások, valamint továbbképzések szervezése; gyermekprogramok szervezése; hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének segítése; tehetséggondozás segítése.

1.8.1.5. Kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó létesítmények

A kereskedelmi egységek és a szolgáltató létesítményeket a következő oldalon látható átnézeti térkép mutatja.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az önkormányzat 134/2013.(VI.26.) számú határozatával fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját. Az Önkormányzat célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű lakosok esélyegyenlőségét az élet különböző területein.

Az Önkormányzat intézkedései az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a HEP elfogadásával biztosítja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Mórakalmi Tankerületével.

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Ruzsa gazdaságát sokáig a mezőgazdaság határozza meg. Azonban mára megerősödött a szolgáltatás szektor is a foglalkoztatottak számát illetően. A község gazdasági életét nagyban befolyásolják a környékben lévő munkahelyek, hiszen a foglalkoztatottak 38%-a nem helyben dolgozik. Ebből is kiemelkedik a megyeszékhely szerepe, hiszen a dolgozók majdnem negyede oda ingázik. Mindezek mellett fontos beszélnünk a helyben található gazdasági szereplőkről is.

A községen a regisztrált önálló és társas vállalkozások száma a 2016-os adatok alapján 611 darab. A nagy többsége ezeknek önálló, főfoglalkozású vállalkozó (244 darab – 43%), de jelentős számú a nyugdíjas önálló vállalkozó is (172 darab – 30%). Érdemes megemlíteni még az őstermelők magas (402 fő) számát, amely mutatja, hogy mégsem vészett el olyan nagyon a mezőgazdasági hagyomány a település életéből.

Társas vállalkozások	Korlátolt felelősségű társaság	22	39
	Szövetkezet	6	
	Betéti társaság	11	
Önálló vállalkozások	Főfoglalkozású	244	572
	Mellékfoglalkozású	156	
	Nyugdíjas	172	
Egyéni vállalkozók	Főfoglalkozású	50	93
	Mellékfoglalkozású	28	
	Nyugdíjas	15	
Őstermelők			402
Nonprofit szervezetek			18
Költségvetési szerv			4

A regisztrált vállalkozások megoszlása Ruzsán 2016-ban

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

Létszámkategória	db
0 vagy ismeretlen fő	55
1-9 fős	554
10-19 fős	2

Ruzsán regisztrált vállalkozások megoszlása létszámkategóriáként 2016-ban

Forrás: TelR alapján saját szerkesztés 2018

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A településen regisztrált vállalkozások jelentős része mikrovállalkozás, csupán 2 darab kisvállalkozás van a községen bejelentve (a következő táblázat). Mindemellett a vállalkozások jelentős része (77 %-a) a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási nemzetgazdasági ágban tevékenykedik. E mellett kisebb arányban (5 %) megjelenik a szekunder, míg nagyobb arányban a terciér szektor (15%). Újdonságként a településen megjelennek a kvaterner szektorra jellemző tevékenységű vállalatok is, bár a negyedik szektorban tevékenykedőket nagyon nehéz leválasztani a szolgáltató szektorról, így ezek pontos megállapítása még várat magára.

Gazdasági szektorok	Nemzetgazdasági ág	Regisztrált (db)	Szektoronként (db)
Primer szektor	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	472	472
Szekunder szektor	Feldolgozóipar	19	33
	Építőipar	14	
Tercier szektor	Ingatlanügyletek	8	91
	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	7	
	Kereskedelem, gépjárműjavítás	25	
	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1	
	Művészet, szórakoztatás, szabadidő	5	
	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	6	
	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	8	
	Szállítás, raktározás	9	
	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	10	
	Egyéb szolgáltatás	12	
Kvaterner szektor¹	Információ, kommunikáció	4	14
	Oktatás	1	
	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	9	
Egyéb tevékenység		1	1
Összesen			611

Regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása Ruzsán 2016-ban

Forrás: TeIR alapján saját szerkesztés 2018

Összefoglalva: az adottságok valószínűsítik, hogy Ruzsa község területén a mezőgazdasági termelés fog hosszú távon is dominálni.

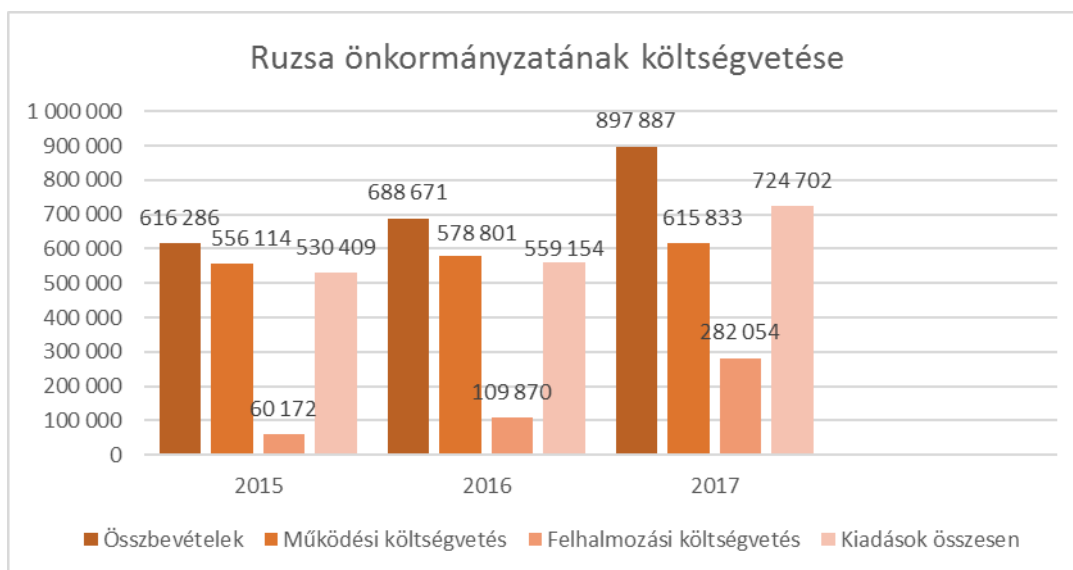
Az idegenforgalom fejlesztésre van esélye a községnek (pl. az épített örökség hagyomány-tisztelő megőrzésével). Fejleszthető lehetne a lovas turizmus, vadászati lehetőségek is jó adottságokra épülhetnek.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

1.10.1.1. Az önkormányzat költségvetése

Az önkormányzat bevételének (bevétel típusainak) és kiadásának alakulását mutatja az utolsó 3 évbe.

1.10.1.2. Az Önkormányzat vagyongazdálkodása

Ruzsa önkormányzat tulajdoni kataszttere	Ingtalan db száma	Területek (ha²)	Részarány
Intézményi ingatlanok (korl. forgalomképes vagyon)	31 db	18.0002	5,90 %
Üzleti ingatlanok (forgalomképes vagyon)	77 db	40.9685	14,64 %
Ütterületek és csatornák (forg. képtelen vagyon)	418 db	248.4903	79,46 %
Összesen	526 db	307.4590	100,00%

1.10.1.3. Gazdasági Programja

Ruzsa Község Gazdasági Programja 2015-2019-ig tartó időszakra szól. A program alap célkitűzése, hogy a település meglévő és lehetséges gazdasági-pénzügyi forrásait prognosztizálja, és arra törekszik, hogy elősegítse a gazdasági programban megfogalmazott feladatok megvalósítását a település vonzóvá tétele a lakosság ellátási színvonalának javítása érdekében.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az Önkormányzat a településsel kapcsolatos hosszú távú célkitűzéseinek első ütemeként a lakóterületek fejlesztését a „foghíj” beépítésekkel (belterületen lévő, üres telkek) és üres mezőgazdasági területek beépítésével kell megoldani.

Fontos feladat a hiányzó infrastruktúra kiépítése (utcák leburkolása, további elektromoshálózat fejlesztése, stb.)

Az önkormányzat nem működtet önálló szervezeti egységet településfejlesztési céllal és nincs önálló önkormányzati tulajdonú cége sem erre a feladatra. A településfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat beruházási és műszaki ügyintéző látja el. Az önkormányzatnak nincs anyagi lehetősége főépítést foglalkoztatni.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Ruzsa önkormányzata nem végez strukturált gazdaságfejlesztési tevékenységet. A településrendezési eszközökben kijelölt megfelelő tartalékkal is rendelkező gazdasági területek a belterületen is és a külterületen is kínál helyet a letelepülni szándékozók számára.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Ruzsa önkormányzata lehetőségei szerint támogatja, hogy a községben minél több új munkahely jöjjön létre, amelyek munkalehetőséget kínálhatnak a község lakosai számára.

A közfoglalkoztatás rendszerében a munkaügyi központok helyben döntenek új közfoglalkoztatási programjaikról. A település önkormányzata részt vesz ezekben a programokban. A START Program keretén belül 1 éven keresztül, éventénként 14-15 fő dolgozik a településnek. A kisebb időszakokra (4, 6, 8 hónapos intervallumra) meghirdetett lehetőséget is kihasználja a község, egy évben ez a létszám változó szokott lenni, 48-58 fő között mozog a létszám.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzatnak egy bérlakása van, melynek bérbeadásáról a képviselő-testület dönt.

1.10.6. Intézményfenntartás

Az önkormányzat intézményfenntartási körében az iskolai, óvodai ellátás biztosítása, az egészségügyi intézmények és a gyermekjóléti feladatok ellátása és az azzal kapcsolatos tevékenységek tartoznak. Az oktatási szektorban a végbement strukturális változások alapvetően módosították az önkormányzat feladatait és finanszírozási kötelezettségeit. Az általános iskola (Ruzsai Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola) 2013-ban a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szegedi Tankerületéhez került, így az épületfenntartása és az étkeztetés maradt az önkormányzat feladata.

1.10.7. Energiagazdálkodás

A helyi intézményekben az energiagazdálkodás elsősorban az épületek felújítására, korszerűsítésére, a nyílászárók cseréjére összpontosult. Pályázati keretek között 2014-ben napenergiára alapozott fejlesztés valósult meg több épületen. A Móra Ferenc Művelődési Ház és Könyvtár, a Polgármesteri Hivatal, és a Bölcsőde tetőfelületén helyeztek el napelemeket.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A településüzemeltetési szolgáltatások részben helyi szinten, részben térségi összefogásban, társulási szerződésekkel biztosítottak.

- Az egészséges ivóvíz biztosításával, szennyvízelvezetéssel és tisztítással kapcsolatos feladatokat az ALFÖLDVÍZ Zrt. (5600 Békéscsaba, Dobozi út 5.) látja el.
- A hulladékgazdálkodási közszolgáltatással kapcsolatos feladatokat a FHB-NP Nonprofit Kft. (Vaskút, külterület 0551/2 hrsz.) útján látja el.
- Az elektromos áramot a Nemzeti Közművek Áramszolgáltató Zrt. biztosítja.
- A gázszolgáltatást a E2-HUNGAY Zrt. fogja végezni (Szeged, Pulcz utca 44.).
- Telefon-tv és internet szolgáltatásban az INVITEL, TELEKOM érintett.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Ruzsa Magyarország természeti tájainak rendszertani felosztása szerint az Alföldi nagytájon belül, a Duna – Tisza közötti síkvidék, Dorozsma – Majsai homokhátságban helyezkedik el.

Domborzat és talajviszonyok

Közigazgatási terület a Duna - Tisza közti homokhát DK-i oldalán fekszik. A felszín síknak mondható. A sík felszínből, a szél hatására ÉNy-DK irányú, 2-3 m magas enyhén hullámos homokhátak és völgyek alakultak ki. Terepfelszín keleti irányban fokozatosan lejt, tengerszint feletti magasság 105-120m közötti. Homokhátak közötti völgyekben, időszakosan vízzel borított semlyékek keletkeztek. A hullámos felszín egyenetlenségeit a mélyebb semlyékes területek felerősítik, és maradványfoltokként őrzik a táj egykori karakterét.

Igazgatási területen belül humuszos homok típusú talajok, amelyen belül a karbonátos humuszos és a két, vagy többretegű humuszos homoktalaj a jellemző.

Éghajlat

A település és környékének éghajlata kontinentális jellegű. Az éves napfénytartam 2000-2200 óra között változik. Az évi középhőmérséklet 10-12 °C. A csapadék évi összege átlagosan 500-600 mm közötti. Az uralkodó szélirány: É-ÉNy. Ruzsa teljes közigazgatási területe szélérózióknak kitett terület övezetébe tartozik.

Vízrajz

A község területét két belvízrendszer, a Gyálai és az Algyői belvízrendszer érinti. A közigazgatási terület D-i része a Gyálai belvízrendszeren belül a Széksósi főcsatorna öblözetéhez, az É-i része az Algyői Belvízelvezető rendszeren belül a Domaszéki főcsatorna öblözetéhez tartozik.

Igazgatási területen belül további csatornák a Domaszéki I. mellékcsatorna, a Külső - csorvai csatorna, a Honvéderdei csatorna, és a Balotai csatorna. Ruzsa területén három belvíztározó is található.

Növényzet

A település növényföldrajzilag a magyar flóratartomány (Pannonicum) alföldi flóraidékének (Eupannonicum) Duna –Tisza közti (Praemarticum) flórajárásában helyezkedik el.

Dorozsma – Majsai homokháton belül az erdősztyepp vegetáció a jellemző. A művelésre alkalmas magasabb területeket feltöltötték, a feltöltött területeken szántókat, gyümölcsösöket, illetve erdőültetvényeket létesítettek.

Semlyékeken belül a természetközeli vegetáció ma is megtalálható. Ezeket a területeket legeltetik, kaszálják, vagy felhagyták. Jellemző növények: kékperjés, és kormosperjés láprétek, zsombékosok, nádasok szikes rétek. Szteppréteken egyhajú virág, tarka sáfrány, tarka nőszirm, poloskaszagú kosbor, stb. található.

Természetes erdőtársulások a pusztai és gyöngyvirágos tölgyesek és azok leromlott állapotának tekinthető borókás-nyárasok. Gyöngyvirágos tölgyes lombkoronaszintjében a tölgyön kívül rezgőnyár, bibircses nyír, mezei szőlő, magyarkörös, vadalma és vadvirág is előfordult. Cserje szintre fagyal (*Ligustrum vulgare*) galagonya (*Crataegus monogyna*), kutyabenge (*Frangula alnus*), som (*Cornus sanguinea*), sóskaborbolya (*Berberis vulgaris*), kecskerágó (*Eunymus europeus*) a jellemző. Kocsányos tölgyesek alkotta erdőtársulások a talajvízszint süllyedésével eltűnően vannak.

Állatvilág

Kárpát-medence állatföldrajzi beosztása szerint a tervezési terület a Nagy - Alföld faunajáráson belül helyezkedik el. Ruzsa külterületén apróvadak, őzek, a nagyobb erdőfoltokban jelentős számú gímszarvas és vaddisznó él.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Tájhasználat értékelése

Ruzsa természetföldrajzi helyzetét, a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását a település és környezetének domborzata, az éghajlata, a környező talajok termőképessége, a felszíni vizek bősége határozza meg. A település jellemzően síkvidéken található.

Ruzsa a Dorozsma - Majsai homokhát K-i lejtőjén, Szegedtől nyugati irányban az, 5431sz. közút mellett helyezkedik el.

A település határában az ÉNy-DK irányú homokhátságokat, vízfolyásokat, csatornákat kísérve nagy kiterjedésű erdők, és semlyékek húzódnak. A szántók és a kisebb szőlők és gyümölcsösök az erdők és vizes élőhelyek, gyepek, legelők közé ékelődnek be.

Igazgatási terület É-i részén és a belterülethez csatlakozva, jelentős kiterjedésű telepített erdők, az erdők között - a csatornákat kísérő - legelő, rét művelésű természeti területek találhatók. Az üllési határ menti tanyasorokhoz mezőgazdasági művelésű területek kapcsolódnak. Belterülettől mind K-re, mind pedig Ny-ra - a csatornák melletti védett rétek és legelők között - mezőgazdasági művelés a jellemző. A közigazgatási terület D-i részén, Ásotthalom határában, illetve a Széksósi főcsatorna É-i oldalán szintén jelentős kiterjedésű telepített erdők találhatók. Az erdők és a közigazgatási határok között - hasonlóan az É-i területekhez - a meglévő tanyasorok között mezőgazdasági művelésű területek helyezkednek el.

Tájhasználat jelenlegi állapota

Ruzsa igazgatási területe összesen:	8.464, 5898 ha
Külterület:	8.212,5432 ha
Zártkert	18,7678 ha
Belterület:	236,2788 ha

Ruzsa külterületének művelés ágak szerinti megoszlása

	ha	
szántó	3.111,6431	37,9 %
rét	642,73,54	7,8 %
szőlő	0,8867	0,6 %
gyümölcsös	376,9762	4,5 %
legelő	385,4062	4,7 %
nádas	13,6082	0,2 %
erdő	3.045,3665	37.1 %
halastó	0	
fásított terület	48,5062	0,6 %
	8212,5432	

Zárthkert: 18,7678 ha
kert
kivett

540,2551

14,8720

2,65,75

A település termőterületeinek hasznosítása a kedvezőtlen talajtani adottságoknak megfelelő. Külterület közel 50%-án (50,4%) erdőművelés (37,1%) gyep, rét legelő, nádas és fásított terület található. A szántóterületek közel 38 %-os aránya még mindig magasnak mondható, és feltűnően kevés a szőlő és gyümölcsös területek 5%-ot alig meghaladó nagysága, még akkor is, ha figyelembe vesszük a külön sorban szereplő zártkerteket.

1.12.2.2. Tájértörténeti vizsgálat

Ruzsa *igazgatási területe: 8.464, 5898 ha*

*Ruzsa külterületének erdősítése**

Szeged város határában, a homokterületeken végzett ásatások alkalmával sok kőkorszaki és népvándorlás kori lelet bebizonyította, hogy a tájat legelők és mocsarak borították, tüzelésnél nádat és tőzeget használtak. A füves pusztákon állattartás volt a jellemző. 1700-as évek elején Szeged alsóvárosi határrészévé vált a terület.

A homoki területek legelső mesterséges erdősítésének célja, a sovány területek szomszédságában lévő mezőgazdasági földek és legelők használhatóságának biztosítása volt. XVIII. század végi aszályos éveket követően Szeged város - a futóhomok megkötésére - 1805-1840 között megkezdte a mesterséges erdősítést feketenyárral, fűzdugvánnyal. Ekkor telepítették a mai közigazgatási határ É-i és ÉNy-i részén található Ruki, Mérges, és az ásothalmi határhoz csatlakozó Csorva erdőket, később pedig a Pálffy erdőt. 1863-ban a 'Luca szél' újabb laza homokot tárt fel, és ezen feltárt futóhomok területeket 1868-72 között beerdősítették. Ekkor került eltelepítésre a Széksóstói főcsatorna fölötti Honvéderdő, és Ásothalom Öttömös határához csatlakozó Klauzál erdő.

A silány futóhomokon ekkor használták fel nagyobb mennyiségben az akác csemetét. Az akác mellett kanadai nyár dugványt, kevés tölgy csemetét is alkalmaztak. (**Ásothalom körzeti erdőterve 2008-2017*)

Az 1869-1887-ben készült katonai elmérésen jól láthatók az 1800-as években telepített erdők (Pálffy erdő, Honvéd erdő, Mérgesi erdő), de az erdők között még jelentős kiterjedésű, helyenként vizes legelők (Csorda járás, Vágó Csorda járás található).

1941-es katonai felmérésen már látható a kisvasút nyomvonala. A nyomvonal melletti területeken a legelők már csak a Széksóstói főcsatorna ma is meglévő, védett részein található. Külterületen megjelennek a tanyák, tanyasorok. Mérgesi erdő és Ruki erdő között, a Domaszéki főcsatorna melletti területek továbbra is legelő művelés alatt állnak.

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Települést az alábbi övezetek érintik:

Természeti területek, az országos ökológiai hálózat övezetén belül, magterület övezete, nemzeti ökológiai hálózat összevont folyosó övezete, térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete.

Természeti területek

Természeti terület valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek. Természetközeli állapot az az élőhely, táj, életközösség, melynek keletkezésében az ember egyáltalán nem, vagy alig meghatározó módon játszott szerepet, ezért a benne végbemenő folyamatokat többségükben az önfenntartás jellemzi. Természetközeli területeknek minősülnek, az erdő, gyep, nádas, művelésű termőföldek, a művelés alól kivettként nyilvántartott földterületek, ha

nem építmény elhelyezésére szolgál, vagy ha természetvédelmi törvényhatályba lépésekor jogerősen jóváhagyott bányászati műszaki üzemi terv alapján nem áll bányaművelés alatt, valamint a mező – és erdőgazdasági hasznosításra alkalmas földterület.

Település közigazgatási területén belül. ÉNy-DK irányban húzódó csatornák, vízfolyások, tavak mentén mintegy 540 ha védett természeti terület található.

Természeti terület található a belterülettől É-ra - az üllési határ mentén - a Domaszéki mellékcsatornától D-re eső területeken, és a Domaszéki főcsatorna mentén.

A belterülettől D-DK-re a Külső - csorvai csatorna és a Széksóstói főcsatorna menti területek védettek.

Külső - csorvai csatorna mindkét oldala védett, Mórahalom közigazgatási határától a Pálfy erdőig. Széksóstói főcsatornát kísérő természeti területek, kisebb - nagyobb megszakításokkal a közigazgatási határ és a belterület közötti, valamint a főcsatorna Öttömösi út és Honvéd erdő melletti semlyékeket foglalja magába. Természeti területként védett még az Öttömösi út melletti a Balotai tározó és környéke.

Nemzeti ökológiai hálózat magterület

Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

Településen belül, nemzeti ökológiai hálózat magterületéhez. a Külső - csorvai csatorna, Mórahalom közigazgatási területe és a Zákányszéki út közötti szakasza tartozik.

Nemzeti ökológiai hálózat összevont folyosó

A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhely komplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között.

Közigazgatási területen belül a főcsatornák és mellékcsatornák mellett húzódónak nemzeti ökológiai hálózat összevont folyosói.

Tájképvédelmi övezet

Tájképvédelmi övezettel érintett terület az öttömösi és ásothalmi határ menti területek, valamint a Széksósi főcsatornát kísérő, 1000-1500 m-es sáv.

Kunhalmok, régészeti lelőhelyek

A külterületi lapunkon feltüntettük a Körös Maros Nemzeti Park nyilvántartásában szereplő kunhalmot és régészeti lelőhelyeket. A kunhalmok és régészeti lelőhelyek területén csak a Nemzeti Park hozzájárulásával végezhető mindennemű építési tevékenység és művelési ág megváltoztatásával járó mezőgazdasági munka.

Egyedi tájértékként védelemre és kataszterezésre javasolt értékek

Természetvédelmi törvény szabályozza az egyedi tájértékekre vonatkozó feladatokat.

Egyedi tájértékek azok a tájalkotó elemek, amelyek történelmi, kultúrtörténeti, természeti, tudományos vagy esztétikai szempontból jelentősek, nem állnak műemléki, sem természetvédelmi oltalom alatt. Az egyedi tájértékek kataszterezését a MSZ 20381:2009 nemzeti szabvány tartalmazza. Ezek lehetnek például településsel, közlekedéssel, termeléssel, stb, kapcsolatos emlékek.

Településen belül nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterbe vétele.

Egyedi táji értékek kataszterezéséhez Kristóné Fábi Ilona: Ruzsa község földrajzi nevei című munkája jelentős segítséget adhat.

Kataszterezésre javasoljuk többek között a közigazgatási területen még meglévő fészleteket, temetői fészletet, kutakat, határdűlőket, határpontokat, székelte utakat, marhahajtó utakat, kisvasút nyomvonalát, jellegzetes majorokat, semlyékre települt állattartó épületeket, olajbányászattal összefüggő emlékeket, malmokat, stb.

Helyi jelentőségű természeti területként védelemre javasolt értékek

Településen belül helyi jelentőségű természeti területek, értékek nem kerültek felmérésre. Továbbra is helyi természeti értékként védelemre javasoljuk a sportpálya területén álló idős tölgyfákat (*Quercus robur*), a Ruki erdő szélén álló Hóttfákat (7 db *Quercus robur*), kibővíve az Alkotmány tér kettős hársfasorával.

Természeti értékek és természeti területek védelmével kapcsolatos eljárási szabályok (A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény)

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság engedélye szükséges:

- gyep, és nádas művelési ág megváltoztatásához
- gyep, valamint nád és más vízinvény égetéséhez

Természeti területen az igazgatóság szakhatósági hozzájárulása szükséges:

- termőföld más célú hasznosításához, művelés alóli kivett területek újrahasznosításához
- földtani kutatásokhoz, bányatelkek alakításához, azok megszüntetéséhez, bányatelkek műszaki üzemi tervek és tájrendezési tervek jóváhagyásához
- vizekben halászati ütemtervek jóváhagyásához
- természetes és természetközeli állapotú vizes élőhelyek, folyóvizek, tavak partvonalának, valamint a vizeket kísérő természetes életközösségek állapotának megváltoztatásához,
- a vízfolyások és vizes élőhelyek partvonalától számított 50 m-en belül, tavak partjától számított 100 m-en belül meglévő épületek, építmények létesítmények átépítéséhez, átalakításához, vízi létesítmények, kikötők, illetve halászati célú hasznosítást szolgáló létesítmények kivitelezéséhez
- Tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások és vizes élőhelyek partvonalától 1000 m-en belül vizekre és vizes élőhelyekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása és elhelyezése

A táj jellege, természeti értékek, az egyedi tájértékek és esztétikai adottságok megóvása érdekében:

- gondoskodni kell az épültek építmények elhelyezése során a természetes és mesterséges létesítmények összehangolásáról és azok tájba illesztéséről
- külterületi ingatlan, különösen természeti terület belterületbe vonására akkor kerülhet sor, ha annak következtében a táj jellege és esztétikai értéke nem károsodik helyreállíthatatlanul

Erdőterületek

Ruzsa közigazgatási területén összesen 2.919,84 ha erdő található. Összefüggő erdőterületek a belterületről É-ra a Ruki, Mérgesi, és Kállay erdő, K-re a Pálffy és Gerencsér erdő, nyugaton a Honvéd erdő, és D-en a Klauzál és Csorvai erdők. Az erdők többsége telepített erdő. Telepített erdők fafajai: kocsányos tölgy, fehér és szürkenyár, akác, fekete és erdei fenyő.

Erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása településen belül

Védelmi rendeltetésű erdő	86,67 ha
Talajvédelmi erdő	34,78 ha
Mezővédő erdősáv	49,22 ha
Településvédelmi erdő	2,67 ha
Gazdasági rendeltetésű erdő	2.772,96 ha
Faanyagtermelő erdő	2.772,96 ha
Közzóléti rendeltetésű erdő	60,21 ha
Parkerdő	51,48 ha
Kísérleti erdő	8,73 ha

Kiváló termőhelyi adottságú erdő

Tervezési területen belül, mozaikszerűen helyezkednek el a kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek. Ezekben a területeken belül új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az övezeten belül bányatelket megállapítani, és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A települések zöldfelületi rendszere azon kívül, hogy kielégíti a lakosság rekreációs igényeit, csökkenti a környezeti ártalmakat, biztosítja a település és a táj közötti kapcsolatot. Zöldfelületi rendszer elemei a település közparkjaiból, közkertjeiből, utakat kísérő zöldsávokból, fasorokból, jelentős zöldfelülettel rendelkező, különleges és intézményterületekből és a lakótelkek kertfelületeiből tevődik össze.

Ruzsa község 2005-ben készült településrendezési terve megtartotta a rendezési tervet megelőző ÖRT megvalósítható javaslatait, és az értékes elemek minőségi fejlesztésén túl, nagyobb léptékű zöldfelületi rendszer kialakítására helyezte a hangsúlyt.

Közparkok, közkertek

Településközpont parkjai és a játszótér nívós kivitelben felújításra, illetve kiépítésre kerültek. A belterület D-i részén elhelyezkedő Rózsa utcai és Dózsa György utcai parkok gondozottak, ligetesen fásítottak.

Út menti zöldsávok, fasorok

Ruzsa belterületén belül a közterületek mintaszerűen gondozottak, parkosítottak, azonban a széles utcákról hiányoznak a fasorok. Az elmúlt évtizedben néhány utcában történt előrelépés az utcafásítás terén, de hasonlóan a központi parkok felújításához, szükséges lenne egy átfogó fásítási program megvalósítására. Település mikroklímájának javítása érdekében (árnyékolás, páratartalom növelés, pormegkötés, stb) továbbra is javasoljuk - az előző rendezési tervben is előírányzott – lakó és gyűjtő utak egy, illetve kétoldali fásítását.

Különleges területek

Település zöldfelületi rendszerének igen fontos elemei a nagy zöldfelületekkel rendelkező, különleges területek, a sportterület a temető és a vásártér területei.

Sportterület

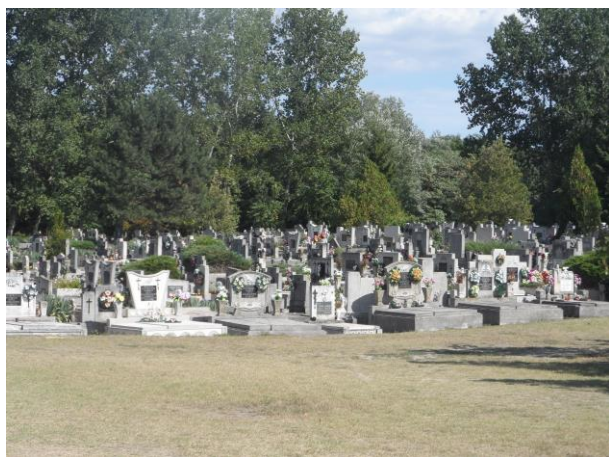
Az Üllési út mellett elhelyezkedő, jelentős zöldfelülettel rendelkező sportterület, a lakosság igényeit kielégíti. A területen álló tölgyfákat helyi természeti értékként továbbra is védelemre javasoljuk. Területen belül, a telekhatárok mentén, fásítást javasolunk.

Temető

Üllési út mellett, külterületen helyezkedik el. Temető a település igényeit kielégíti. Bővítése nem szükséges. Az elmúlt évtizedben a temető bekerítésre került. Temetőn belül kevés az árnyékot adó fa, ezért a főbb utak mentén, árnyékot adó, nagy lombot nevelő szoliter fák telepítését, valamint az Üllési út menti parkolókat árnyékoló vérszilva fasor továbbfolytatását javasoljuk.

Vásártér

Vásártér alapvető funkcióját figyelembe véve, árnyékoló fasorok, szoliter facsoportok, telekhatár menti fásítások továbbra is szükségesek.

Jelentős zöldfelülettel rendelkező intézménykertek

Zöldfelületi rendszer fontos elemei közé tartoznak az intézménykertek: az öregek otthona, a művelődési ház, a templom, az iskola, a bölcsőde és óvoda kertek. Az intézménykertek szépen gondozottak, azok tervszerű fejlesztése, korszerűsítése, és rendszeres, szakszerű gondozása révén továbbra is a zöldfelületi rendszeren értékes elemei maradnak.

Lakóingatlanok kertjei

Település zöldfelületi rendszerén belül a lakóterek mennyisége és minősége továbbra is meghatározó nagyságrendet képvisel. Lakótelkek hagyományos dísz – és előkertjei, valamint a hátsó haszonkertek növényállománya nagymértékben hozzájárul a település, és ebben az esetben közvetlenül a lakóterület mikroklímájának a javításához. Településen belül az előkertek döntő többsége, szépen gondozott, fásított, vagy örökzöld növényekkel, cserjékkel virágokkal betelepített, öntözött díszkert. Előkertek szinte átmenet nélkül kapcsolódnak a közterületek gondozott felületeihez. Haszonkertek megműveltek, jellemzően zöldség, gyümölcsstermesztés színterei, de nem számít ritkaságnak a gyepesített, fásított pihenőkert sem.

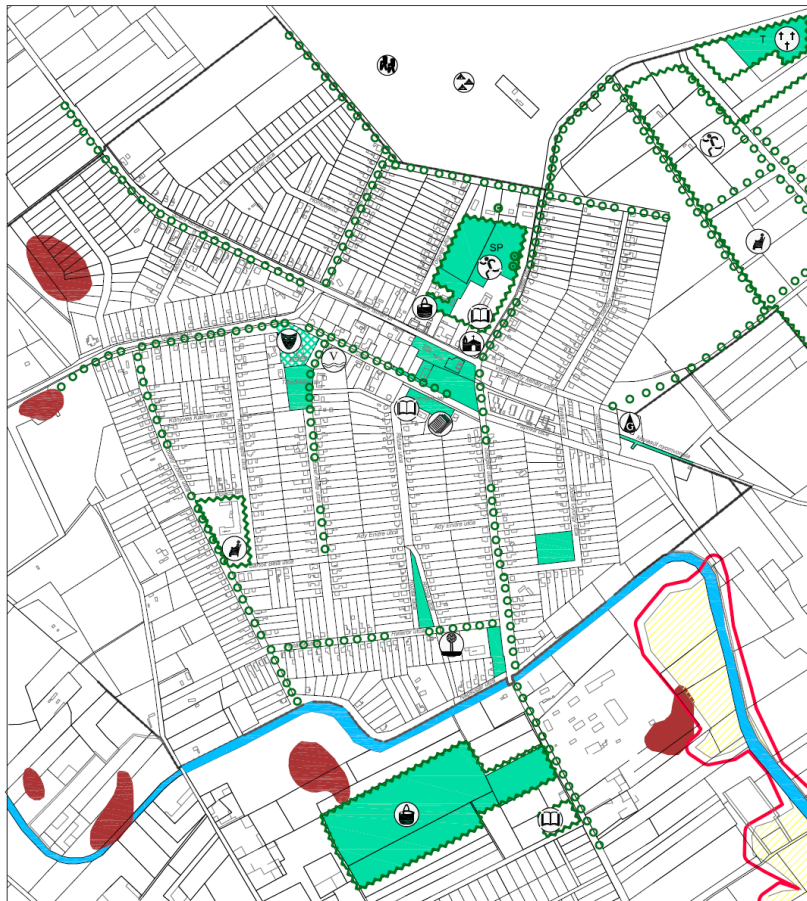
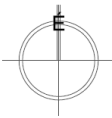

RUZSA KÖZSÉG

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA

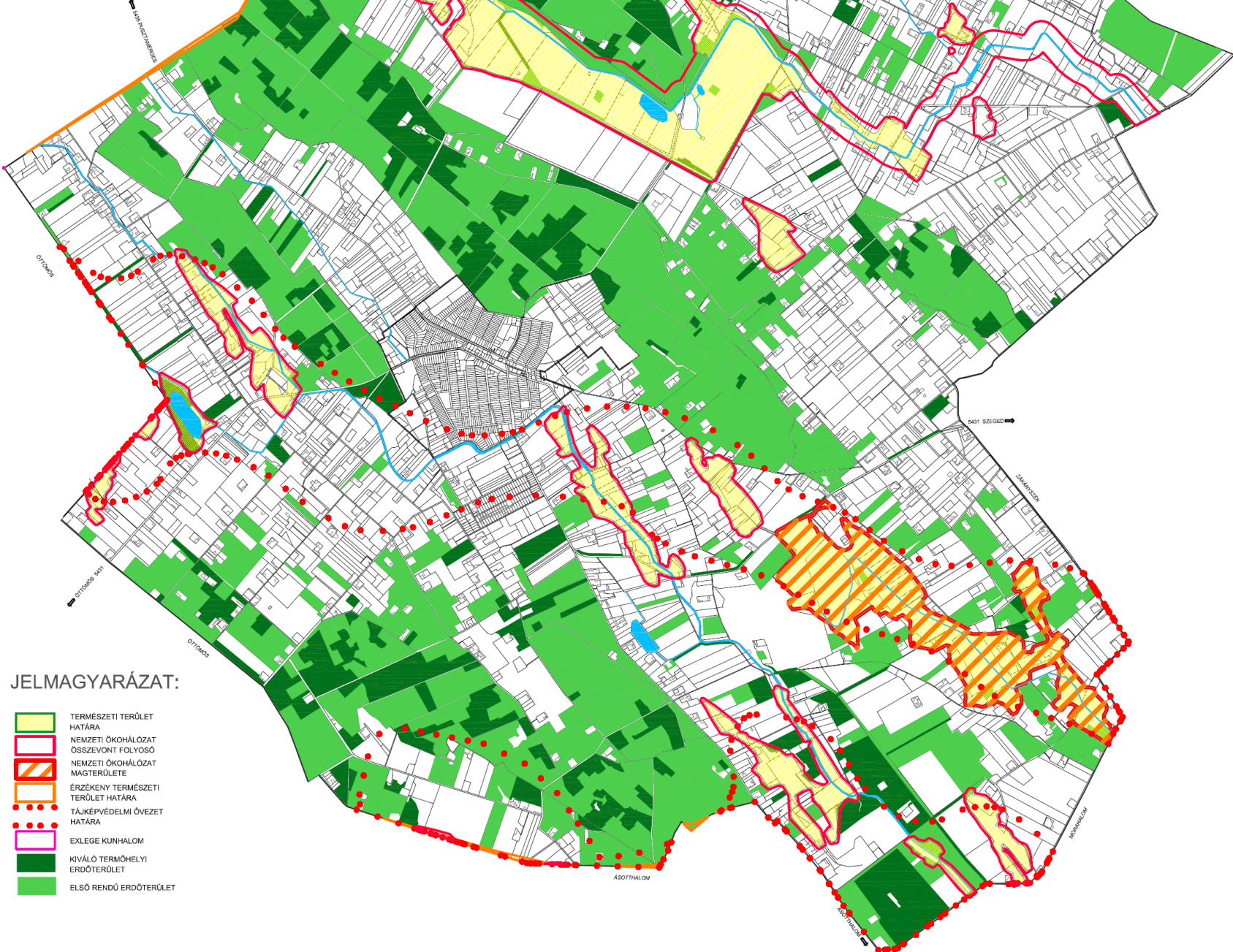
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

ZÖLDTERÜLET, TERMÉSZETVÉDELEM ÉS TÁJVÉDELMI VIZSGÁLAT

JELMAGYARÁZAT:

- ZÖLDTERÜLETEK
- JELENTŐS ZÖLDFELÜLETŰ INTÉZMÉNY
- RÉGÉSZETI TERÜLET
- HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI ÉRTÉK
- TERVEZETT JELENTŐSEBB FASOR

JELMAGYARÁZAT:

- TERMÉSZETI TERÜLET HATÁRA
- NEMZETI ÖKOHÁLÓZAT ÖSSZEVONT FOLYOSÓ
- NEMZETI ÖKOHÁLÓZAT MASTERÜLETE
- ÉRZÉKONY TERMÉSZETI TERÜLET HATÁRA
- TÁJKÉPVÉDELMI ÖVEZET HATÁRA
- EXLEGE KUNHALOM
- KIVÁLÓ TERMŐHELYI ERDŐTERÜLET
- ELSŐ RENDŰ ERDŐTERÜLET

1.14. Az épített környezet vizsgálata

„Az épített környezet a környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja. Az építési tevékenység célja és feladata, hogy az ember a mikrokörnyezetében a legkedvezőbb feltételeket biztosítsa magának. Az építési tevékenység jelentősen befolyásolja a környezetet, az elkészült épület fontos környezetformáló tényező, mert összeköti a természetet és a társadalmat. A környezet épített és természeti elemei összefüggő egészet alkotnak, melynek megfelelő alakítása, fejlesztése, értékeinek megőrzése és védelme közérdek, a társadalom kötelezettsége.”

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

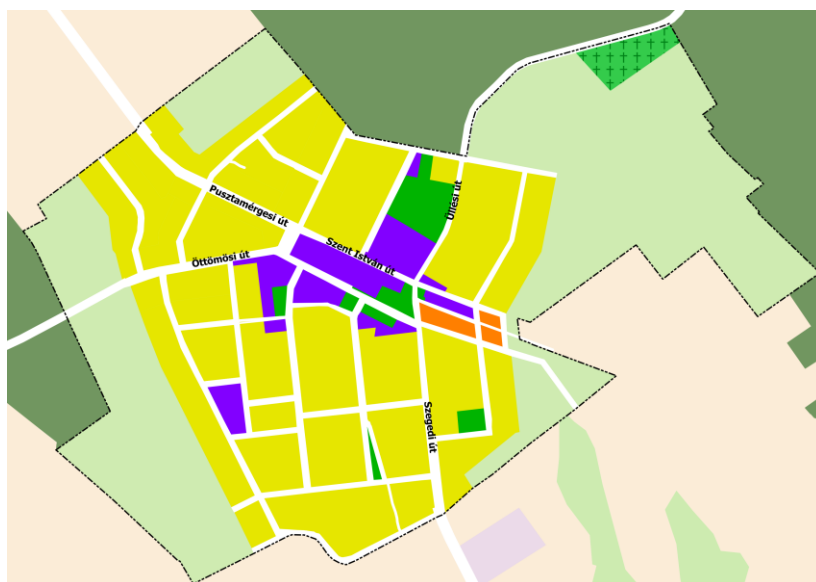
1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A települések szerkezetét az utcahálózata és az utcák közötti tömbök területhasználata határozza meg.

Ruzsa fiatal település, ezért az idő és lakosság nem igazán formálta a településszerkezetét, hanem mérnöki munka alakította ki a negyvenes évek végén, természetesen az adottságok figyelembe vételével. A tanyaközpontokra - így Ruzsára is - 1946-49 között a Szegedi Mérnöki Hivatal készítette a területfejlesztési és telekalakítási terveket. A község 236 hektárnyi nagyságú belterületét a tudatos mérnöki megfontolásból született község utcarendszere határozza meg, amely egyrészt idomul a szomszédos településekre (Zákányszékre, Üllésre, Pusztamérgesre, Öttömösre) vezető közutak hálózatához, másrészt a tanyaközpont elhelyezkedő tanyáihoz. Az országos mellékutak vonalvezetésével megközelítőleg párhuzamos és ezekre nagyjából merőleges utcahálózatot alakítottak ki.

Az utcák közötti tömbök jellemzően lakóterületek: nagyobb részt falusias karakterűek, de találunk kertvárosi jellegűt is. A belterület súlypontjában lévő faluközpont jellemzően vegyes településközponti használatú.

Ruzsa igényesen, folyamatosan karbantartott közparkokkal, közkertekkel rendelkezik.

A község belterületének több, mint 15 %-a jelenleg mezőgazdasági használatú.

Jelmagyarázat

Övezetek

- Településközponti területek és közintézmények
- Kertvárosias lakóterület
- Falusias jellegű lakóterület
- Temető
- Közparkok, közterek, sport és játszótér, piac
- Mezőgazdasági területek

1.14.1.2. Ingatlan-nyilvántartási adatok (tulajdonok és művelési ágak)

Ruzsa	község területének kimutatása		
Művelési ágak	Fekvések területe (ha/m ²)		Összesen
	Belterület	Külterület	
szántó	28.4436	3111.6431	3140.0867
rét	2.8877	642.7354	645.6231
szőlő	0.8567	48.0463	48.9030
kert		14.8720	14.8720
gyümölcsös		376.9762	376.9762
legelő	5.1151	385.4062	390.5213
nádas		13.6082	13.6082
erdő	1.1448	3045.3665	3046.5113
kivett	197.8309	542.9126	740.7435
halastó			
fásított terület		49.7445	49.7445
Összesen	236.2788	8231.3110	8467.5898
Község összterülete	8467.5898		

Önkormányzati telkek művelési ágak belterületen	Területek (m ²)
Szántó	19.7355
Szőlő	0.8567
Rét	2.0953
Legelő	0.6373
Erdő	1.1448
Összesen	24.4696

Önkormányzati telkek művelési ágak külterületen	Területek (m ²)
Szántó	7.5566
Gyümölcsös	0.4500
Rét	1.7928
Legelő	7.8889
Összesen	17.6883

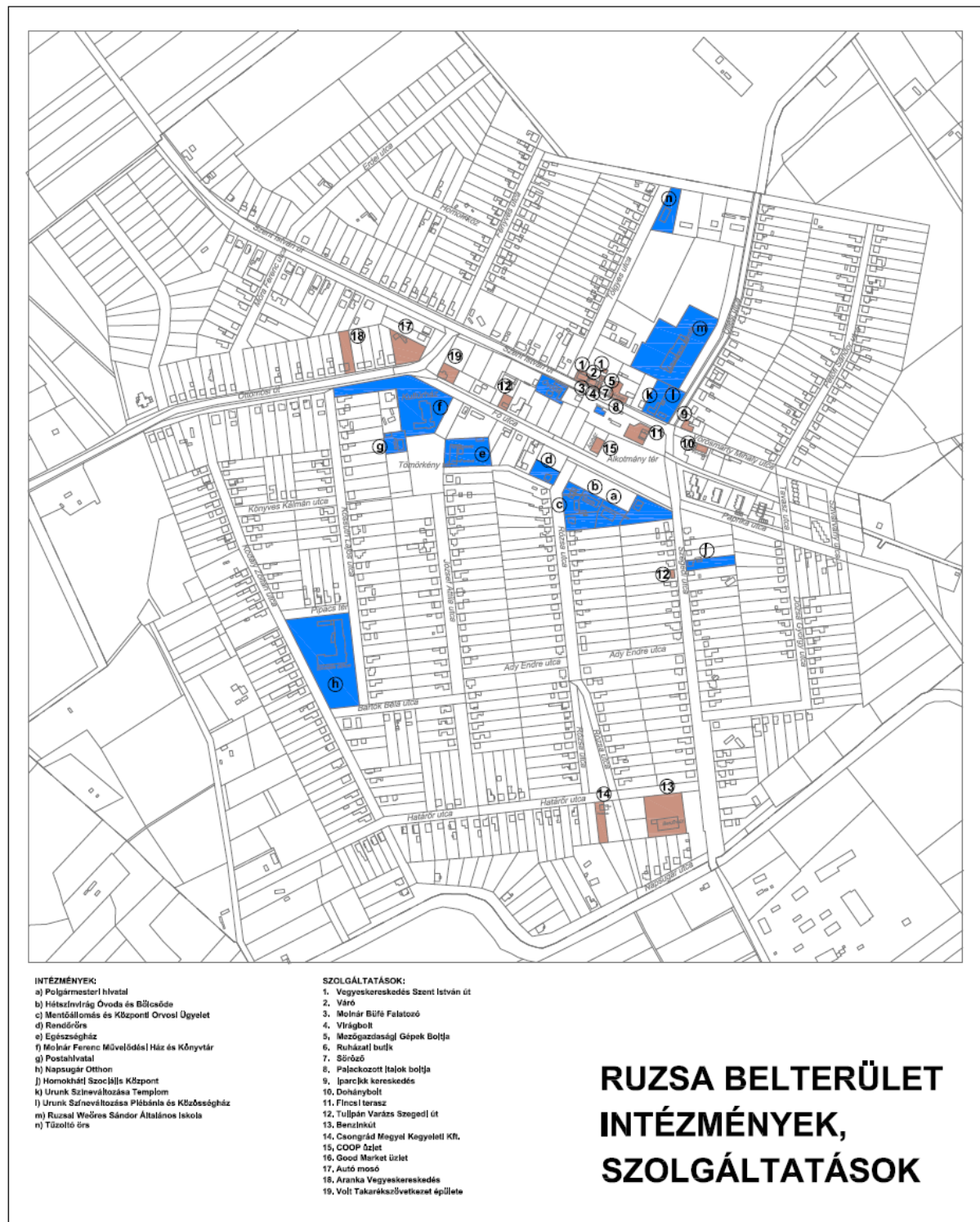
1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A 2006. január 1-től hatályos településrendezési eszközök az alábbiak szerint határozták meg a területfelhasználásokat:

Beépítésre szánt terület	Beépítésre nem szánt területek
falusias lakóterületek	közmű és közlekedési területek
településközponti vegyes gazdasági területek	mezőgazdasági területek
különleges területek	erdő területek

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

Térképi melléklet mutatja a hol milyen intézmények, szolgáltatások találhatók.

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

„A barnamezők „kisebb hatékonysággal hasznosított (alulhasznosított), esetenként kiürült, volt iparterületek. Azonban idesoroljuk a rosszul hasznosított vagy elhagyott vasúti és a már kiürült katonai területeket is (Barta2002).”

A fogalom meghatározása alapján Ruzsa igazgatási területén az egykori TSZ-majorokban még találhatóak termelésből kivont épületek – állattartó istállók, gépszínek -, létesítmények. A kisebb telepek mezőgazdasági üzemközpontként működnek, fejlődésük során várható a majorok területének teljes hasznosítása. A Szegeci út mentén lévő volt TSZ központ parlagon hever.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Ruzsa község igazgatási területén *nincs* szlömösödött, kis területen magasnépsűrűségű „szegénynegyed”, degradálódott (lecsúszott) településrész.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A település telekszerkezetét vizsgálva megállapítható, hogy a településszerkezet mai képe bár mérnöki munka eredménye, azonban az 1800-as években megjelenő tanyák elhelyezkedéséből, az 1926-ban megépülő kisvasút épület és közelében funkcióban kapcsolódó új épületek megjelenéséből, a tanyaközpont folyamatos alakulásából született adottságok jelentősen befolyásolták a tervezési munkát.

Ruzsát - minimális terület kivételével - előkertes, oldalhatáron álló beépítés jellemzi. Szabályos, hosszúkas, téglalap alakú, de nagy alapterületű, 1400-1500m²-es telkeket osztottak ki, melyek igazodtak a mezőgazdasági hasznosítás helyigényéhez. A lakóépületek mögött a mezőgazdasági járművek is elfértek, és a takarmány tárolására is maradt hely a növénytermesztés mellett.

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A belterületen lévő ingatlanok több, mint 50 %-a (50,74 %) magánszemélyek tulajdonában állnak. Ruzsa külterülete is a legnagyobb részben, 71,83 %-ban természetes személyek vagyonát képzik. Az önkormányzat az ingatlanok 2,85 %-át birtokolja.

Ruzsa belterülete	Beépített terület (m ²)	Beépítetlen terület (m ²)
Állami tulajdon	6.3319	
Szövetkezeti tulajdon	0.9424	
Gazdasági társaságok	30.2867	1.9710
Önkormányzat	51.5913	24.4696
Magánszemélyek	107.9867	12.0073
Egyház	0.5646	
Tartóshasználat	0.1273	
Részösszesen	197.8309	38.4479
Belterület összesen	236.2788	

Ruzsa külterülete	Beépített terület (m ²)	Beépítetlen terület (m ²)
Állami tulajdon	80.1941	1560.8118
Szövetkezeti tulajdon	15.0780	25.9543
Gazdasági társaságok	26.0860	0.5215
Önkormányzat	217.0078	17.6883
Magánszemélyek	204.3676	6082.5504
Egyház	0.1791	0.3964
Tartóshasználat	-	0.4757
Részösszesen	542.9126	7688.3984
Külterület összesen	8231.3110 m²	

Ruzsa község teljes igazgatási területe: 8467.5898 m²

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az önkormányzat vagyonáról és vagyongazdálkodás szabályairól a 13/2012. (IV.26.) sz. önkormányzati rendelet intézkedik. A helyi rendelet tartalmazza a forgalomképtelen, a korlátozott forgalomképes és forgalomképes vagyoni elemek listáját.

Ruzsa önkormányzat tulajdoni katasztere	Területek (ha ²)
Intézményi ingatlanok (korl. forgalomképes vagyon)	18.0002
Üzleti ingatlanok (forgalomképes vagyon)	40.9685
Útterületek és csatornák (forg. képtelen vagyon)	248.4903
Összesen	307.4590

1.14.4. Az építmények vizsgálata

1.14.4.1. Funkció, kapacitás

A település belterületi épületállományának közel 90%-át lakóingatlanok teszik ki, mely nagyrésze családi ház. Azonban lehet találni többlakásos lakóépületet is. A 2011-es népszámlálási adatok Ruzsán 1314 db lakás volt, melyből majdnem 30% üresen állott (373 db lakás). A megszámlolt lakások közül belterületen 570 db helyezkedik el. Az elmúlt időszakban 2016-ra egy lakással növekedett a lakásállomány.

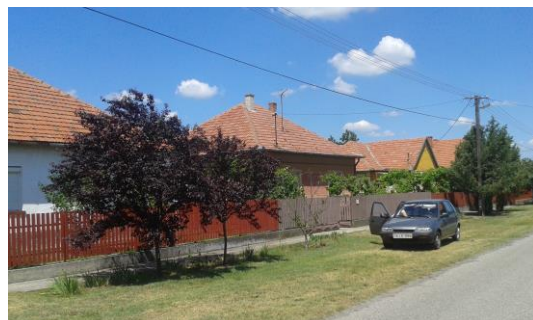
1.14.4.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

Ruzsán az előkertes, oldalhatáron álló beépítési mód a legjellemzőbb. A településközpontban azonban nem igazán egységes a beépítés: van szabadon álló épület, hézagos zárt sorú és oldalhatáros. Korábban is kifejtésre került, hogy a településközpont további fejlesztést igényel majd a térfalak tekintetében, még nem fejeződött be a belsőmag képe. Általánosságban elmondható, hogy a lakóépületekkel beépített telkek nagysága a legrégebbi utcákban (Rózsa utca, József Attila utca) 1450-1600m² között mozog, míg valamivel később kialakított utcákban (Határőr, Petőfi utca, stb....) kisebbek a területek: a telkek nagysága 1200-1300m² között vannak. Az építési földrészletek kerületének adatai az alábbiak szerint alakul: szélesség 15-16m, mélysége 80-100m. A telkek az első harmadáig, cca. 30m mélységig építették be lakóépülettel és szükséges melléképületekkel. Az ingatlanok beépítettsége 12-18% között mozog. A telekbelsőben mezőgazdasági művelés folyik, azonban némi átalakulás észlelhető azoknál, akik eljárnak dolgozni. Ők inkább parkosítják ingatlanjaikat.

1.14.4.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A településen az épületek jellemzően földszintesek, helyenként tetőtér beépítéssel, vagy további egy szinttel. A lakóházak tetőformái általában egyszerűek: utcára merőleges és utcával párhuzamos gerincű nyeregtető, és a sátoztető a legelterjedtebb. Tetőfedés anyaga jobbára agyag és betoncserep.

A szomszédos községekre vezető utak mentén és a faluközpont szélén láthatunk emeletes házakat is, melyeket egy állami lakástámogatási program keretében építettek fel az 1960-as években.

Az 1980-es években inkább tetőteres családi házak építése volt a jellemzőbb.

Emeletesnél több szintszámú épület nincs Ruzsán. Nagyobb tömegű épület az általános iskola, a katasztrófavédelmi őrs központja és a Napsugár Öregek Otthona.

1.14.4.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Településkarakteren a település szerkezetét, a településkép elemeit, formáit, anyagait és színvilágát értjük együttesen.

Ruzsa helyi adottságának egyik értéke az utcahálózatában rejlik. A mérnöki tervezéssel létrehozott térszövevény a közutakhoz illeszkedő, és arra épülő, közel merőleges rendszerű. Az utcák tervezésénél kihasználták a Homokhátsági puszta síkterület adta lehetőségét és széles, nagyvonalú utcákat alakítottak ki.

A településkép egyik meghatározó eleme az utcákban sorakozó épületek tetőformái. Általánosságban elmondható, hogy sok fajtát lehet találni a községbe. Először egy traktusú, keskenyebb ún. ONCSA házak építésénél az utcára merőleges, esetenként egyik irányba „nyújtott” nyeregtetőt építettek. A hatvanas években a sátoztető építése volt a divat. Majd megjelentek a nagyobb épületszélességre tervezett, szimmetrikus, szintén utcára merőleges tetőformák. Természetesen vannak utcával párhuzamos gerincű tetők a földszintes és az emeletes

1.14.5. Az épített környezet értékei

1.14.5.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A község történetét az örökségvédelmi hatástanulmány mutatja be részletesebben. Ebben az alponban a településszerkezet kialakulásának történetét taglaljuk.

A 19. század végén és a 20. század első évtizedeiben robbanásszerűen fejlődtek ki utcákba rendeződve a tanyák (Vitézsor, Honvédsori, stb.). A tanyasoroknak területi elhelyezkedésének mértani közepére jelölték ki a kisvasút helyét. Az első térformáló elem, az állomás 1926-ban épült meg, melynek szomszédságában leleményes gazdák szolgáltató épületek emeltek (szatócsbolt, építőanyag- és fakereskedés, vendéglő). Ruzsa, mint falu 1950-től létezik. A község helyét 1940-es évek végén a már meglévő „közintézmények” mellett mérnöki megfontolással jelölték ki. A környék lett a település központi magja, melyet körbe ölel az Öttömös-Üllés, Pusztamérges-Ásotthalom úthálózata. A Rózsa utca becsatlakozásának tengelyét a kisvasút épületének helyzetéből határozták meg. A központba épülő intézményeket szellősen, egymástól távolabbra telepítették, ezért nem alakult ki a hagyományosnak mondott zárt térfal a központi park körül. Ezt azonban inkább erénynek lehet tekinteni, mert jól illeszkedik a Homokhátság nyújtotta alföldi táj jellemzőjéhez.

Azonban - mint mindenhol - elfordulnak ellentmondó téralakítások is: az 1980-as években épült templomot - mint egy lakóépületet - beillesztették a központi tér határában lévő egyik telekre. Nem a központi parkba építették, ezért sajnos nincs meg a templomoktól megszokott, nyitott teret uraló élménye az embernek. Nem érvényesül az istenházának egyébként látványos lépcsőzetes tömege, azonban az állványszerű templomtorony igen szokatlan.

1.14.5.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Ruzsa község igazgatási területén 108 db régészeti lelőhelyet tart nyilván az örökségvédelmi hatóság. A régészeti területek bemutatása az Örökségvédelmi hatástanulmány Régészet című fejezetében látható.

1.14.5.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A községben jelenleg nincs védett épített környezet, nincs védett utcakép. Először az 1998-as rendezési tervek, majd 2005-ben készült örökségvédelmi hatástanulmány (CSOMITERV PLUSZ Kft. Szemerey Márta és Pap Ádám) tett javaslatot a Rózsa utca 2-20. sz. és a Szegedi utca 4-12. sz. közötti utcaszakasz helyi védelmére, azonban külön helyi jogszabály nem született rá. Az múlt 13 év alatt az utcaképben lévő lakóépületek nagy része részleges, vagy teljes felújításon esett át, így az egykori arcukat átalakulóban van.

1.14.5.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

Ruzsán és annak közelségében nincs világörökségi és világörökségi várományos terület.

1.14.5.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Ruzsa közigazgatási területén nem található műemlék és műemlékegyüttes.

1.14.5.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

A község területén a fiatal koránál fogva még nincs műemlékvédelemmel védett történeti kert, temető és temetkezési emlékhely.

1.14.5.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Ruzsán sem történeti táj, sem műemléki jelentőségű terület, sem műemléki környezet nem található.

1.14.5.8. Nemzeti emlékhely

A község igazgatási területén nincs nemzeti emlékhely.

1.14.5.9. Helyi védelem

Ruzsa Község képviselő-testülete az idén fogadta el Ruzsa Község településképének védelméről szóló 4/2018. (III.29) számú önkormányzati rendeletét. Ebben a rendeletben került rögzítésre hogyan kell az arra méltó épületeket, elemeket, területeket védelem alá helyezni, és hogy jelenleg mely értékeket védett le a képviselő-testület.

Megnevezés	Cím	helyrajzi szám
Volt Kisvasút Állomás épülete	Ruzsa, Szent István út 2.	hrs.: 363/13
Művelődési ház melléképülete	Ruzsa, Tömörkény tér 2.	hrs.: 88/2
Ravatalozó	Ruzsa külterület	hrs.: 643
Ruzsajárási iskola	Ruzsa külterület	hrs.: 093/7
Borbás kereszt	Ruzsa külterület	hrs.: 091/82
Honvéd sori kereszt	Ruzsa külterület	hrs.: 0156/11

A helyileg védett értékek részletesebb leírását lásd az Örökségvédelmi Hatástanulmány Épített értékek fejezetében. Itt kerülnek bemutatásra a helyileg nem védett, de védelemre javasolt értékeket is.

1.14.6. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A település falusias jellege harmónikusnak jellemezhető. Az épített környezeti ellentmondások inkább csak ott láthatóak, ahol a földszintes épületek között pontszerűen ékelődtek be emeletes családi házak, vagy a lakatlan ingatlanokon épületromlás látható.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Nagytérési kapcsolatok

Az M5 autópálya Domaszéki csomópontja a 5431 j. úton kelet felé haladva 20 percen belül elérhető, így a község közúti forgalma rövid időn belül csatlakozhat az országos ill. az európai gyorsforgalmi úthálózathoz.

Az 55 sz. másodrendű főút az 5431 j. út déli szakaszán haladva érhető el, onnan Szeged és Baja felé a felújított úton gyors és biztonságos a közlekedés.

Kistérségi kapcsolatok

Ruzsa közigazgatási területén áthaladó országos közutakon az alábbi települések érhetők el:

- - Pusztamérge az 5435 j. úton
- - Üllés az 5433 j. úton
- - Öttömös és Zákányszék az 5431 j. úton

1.15.2. Közúti közlekedés

Belterületi gyűjtő utak jellemzői

utca neve	útkategória	beépítési szélesség /m/	burkolat szélesség /m / meglévő/tervezett	járda
Kodály Zoltán u.	B. V. c. B	15,20	3,90/6, 00	kétoldali
Határőr u.		16,80	4,00/6, 00	egyoldali

Az új lakóutcák szabályozási szélessége 16.0 m legyen. Távlatban minden utcát szilárd burkolatúra kell kiépíteni.

Közúti csomópontok

Jelenleg kiépített közúti csomópont (körforgalom) nincs a településen.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

Községi közlekedés

A községet a DAKK Zrt. helyközi járatai érintik. A járatok nyomvonala és jelenlegi megállói változatlanul maradnak. A szabványos méretű autóbusz öblök kiépítése minden megállóhelyen megtörtént, Szeged irányába fedett várókat telepítve.

Belterületen hat buszmegállópar található, a legnagyobb forgalmú a községeközpontban a Szegedi úti elnevezésű.

1.15.3.2. Kötőtpályás

Vasúti, vízi és légi közlekedési viszonylat és védőzóna a települést nem érinti.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kerékpáros közlekedés

Az alföldi településekre jellemzően belterületen intenzív kerékpáros forgalom tapasztalható, ami a forgalomszámlálási táblázatokban is látható.

Gyalogos közlekedés

A meglévő utcákban kiépített a kétoldali járda.

1.15.5. Parkolás

A községközpontban a közút két oldalán merőleges, párhuzamos és ferde felállású parkolóhelyek vannak kiépítve, szám szerint 46 db.

A meglévő intézmények parkolási igénye közterületen biztosított, ill. biztosítható.

1.15.6. Kiszolgáló létesítmények

Üzemanyagtöltő állomás a Szegedi út és a Határőr u. csomópontjában található, mely az igényeknek megfelel.

Autómosó: Az Öttömösi és a Pusztamérgesi út csatlakozásánál kialakítottak egy kétállásos autómosót. Karbantartott, folyamatosan kihasznált terület.

1.16. Közművesítés**1.16.1. Víziközművek****1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)**

A község területén a vízkivételi műveket és vízellátó vezetékhalózatot az Alföldvíz Zrt. üzemelteti.

Ruzsa település vízellátásához szükséges vízmennyiséget 2 db víztermelő kút biztosítja, amely két vízműtelepen helyezkedik el. A korábban létesült I. és II. sz. kutak eltömedékelésre kerültek. A kutakból búvárszivattyú segítségével kitermelt víz minősége arzén, vas és ammónium tartalma tekintetében nem felel meg a 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek, ezért víztisztítási technológia került kiépítésre a vízműtelepen. A technológia fő folyamatai a következők:

Nyersvíz → Nyersvíz tároló (gázmentesítés) → törésponti klóradagolás (Cl_2) és oxidálószer adagolás (KMnO_4) → esetlegesen segédanyag adagolás (FeCl_3) → szűrés → aktívszén szűrés → GEH töltetű szűrés, → UV csírátlantítás → fertőtlenítés, Cl_2 adagolással → tisztavíz tároló medence → hálózat és magas tároló.

A vízműtelepen lévő 25 m³-es tisztított-víz tárolóból nyomásfokozó szivattyúk továbbítják a tisztított vizet a települési elosztóhálózatba és a magas tárolóba. Az elosztóhálózat körvezeték rendszerű, és 3,0 – 3,5 bár üzemi nyomással rendelkezik.

A vízmű-rendszer automatikus üzemű, az összes gépet a vízműtelepen - beleértve a kútszivattyúkat is - PCD3 SAIA típusú PLC vezérli. A PLC-k és így a technológia, gépüzemek paraméterezése a PC-re telepített megjelenítő és adatgyűjtő SCADA rendszeren keresztül lehetséges. A mórakalmi körzetközpont gépe, illetve a Divízió Szegedi üzemirányítási központja fogadja a gyűjtött jeleket és a szükséges parancsok is kiadhatók mindkét központi gépről. A PLC-k az adatkommunikációt rádiós kommunikációs modemeken keresztül végzik a diszpécser központtal.

A vízmű-telep állandó kezelő személyzet nélkül, 24 órás távfelügyelettel működik. A felügyeletet és távolról történő beavatkozást a Divízió központi diszpécser látja el, valamint a Divízió technológiai csoportja – napi 24 órás szolgálatban - elvégzi a helyszíni ellenőrzéseket, és a szükséges beavatkozásokat a vízkezelés műveleteibe. A vízműtelepet és a szolgáltatást legalább heti gyakorisággal ellenőrizni kell.

MŰSZAKI ADATOK

Vízbeszerzés:

Kivont kutak	I. sz.(eltömedékelt)	II. sz.(eltömedékelt)
Kútfej kialakítás	Felszíni	Felszíni
Kútkataszteri szám	B-32	B-36
Fúrás éve	1968	1982
Felújítás éve	1994	
Talpmélység (m)	230	198
Szűrőzés (m)	204,0-222,0	178,5-187,50

Üzemelő kutak	III. sz.	IV. sz.
Kútfej kialakítás	Felszíni	Felszíni
Kútkataszteri szám	K-43	B-44
EOV koordináták (X; Y km); (Z= mB.f)	X= 104 581,474 Y= 704 080,69 Z= 114,28	X= 105 202,14 Y= 703 801,17 Z= 115,3
Fúrás éve	2001	2015
Talpmélység (m)	282	280,30
Szűrőzés (m) (2014-es kút felülvizsgálati adat)	-232,6 – -244,5 -256,3 – -271,1	-242,9 - -253,5 -265,5 - -274,0
Maximális vízáadó képessége fúráskor (l/min)	1200	800
Üzemi vízhozam (l/min)	600	500
Üzemi vízszint (m)	-21,2	-22,3
Nyugalmi vízszint (m)	-17,34	-18,22
Víz hőfok (°C)	21	21,8
Oldott metán tartalom (NI/m3)	0,68 (2015)	3,07 (2015)
Arzén koncentráció (µg/l)	30,1	30
Víz minősítése	II. osztály	II. osztály
Vízhasználat besorolási kódja	R-22	R-22
Szivattyú típus	Grundfos SP 30-7	Grundfos SP 30-7
Kút(fej) gépészet	frekvenciaváltóval és induktív mérővel, szint- és nyomás-távadóval	frekvenciaváltóval és induktív mérővel, szint- és nyomás-távadóval

Elosztó hálózat

Gerincvezetékek:	16.247 m,
Bekötő-vezeték:	5.288 m
Összesen:	21.535 m

	Fogyasztási hely /db/	Tűzcsap /db/	Közkifolyó /db/
Ruzsa	622	39	4

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A községben belterületén kiépült a szennyvízelvezető hálózat.

A település belterületén keletkező szennyvizek gyűjtése és elvezetése gravitációs csatornahálózat segítségével történik. A keletkező szennyvizek a hálózatba jutva gravitációsan érkeznek az öblözeteknek megfelelő 2 darab közbenső és 1 db végátemelő műtárgy egyikébe. A csatornahálózaton így összegyűjtött szennyvizet a végátemelő fogadja, mely nyomóvezetéken továbbítja a szennyvizet a szennyvíztisztító telepre.

Műszaki, technológiai adatok:Gravitációs csatornák

Gravitációs gerinccsatorna:	772,22 fm DN 300 ac
	154,00 fm DN 200 ac
	9689,20 fm DN 200 KG-PVC
	1633,75 fm DN 160 KG-PVC
<u>Gravitációs gerinccsatorna összesen:</u>	<u>12249,17 fm</u>

Gravitációs bekötővezeték:	18,31 fm DN 300 ac
	25,63 fm DN 200 ac
	5471,19 fm DN 160 KG-PVC
<u>Gravitációs bekötővezeték összesen:</u>	<u>5515,13 fm</u>

Szennyvízátemelők

<u>Főátemelők:</u>	<u>Jele:</u>
- Szegedi u.- Fő u. sarok	„I.”

Közbenső átemelők:

- Rózsa utca	„II.”
- Dózsa utca (175/19 hrsz.)	„III.”

Szennyvízátemelők adatai:

JEL	MÉRTÉK- EGYSÉG	I.	II.	III.
Műtárgy mérete	m	D2,75 × 6,0	D2,1 × 6,0	D1,5 × 3,5
hasznos térfogata	m ³	5,4	2,7	2,0
Fenékszint	mBf	109,43		109,45
Fedlapszint	mBf	115,55		114,15
Beömlési szint	mBf	111,93		111,35
Szivattyú	Típus	FLYGT CP 3127	FLYGT CP 3085	FLYGT CP 3045
Járókerék	Típus	HT 480	HT 250	HT 252
H	m	14,5	13,8	7,0
Q	l/s	17,3	9,0	2,5
	db	2	2	2
Biofilter	Típus	BZ 06 HLP	BZ 06 HLP	

Szennyvíznyomó-szállító vezetékek

Átemelő jele		I.	II.	III.
Vezeték átmérő	(D)	160	90	90
Anyaga		KM-PVC	KPE	KPE
Hossza	(fm)	691,93	441,01	133,14

ÖSSZESEN: 1 266,08 fm

Tisztított szennyvízvezeték:

20,00 fm DN 200 KM-PVC

Szennyvíztisztítás

A csatornamű rendeltetése Ruzsa település kommunális szennyvizének elvezetése és tisztítása.
A tisztítótelep helye: Ruzsa, Külterület 04/18 helyrajzi szám.

Tisztítási technológia: szakaszos betáplálású, eleveniszapos SBR biológiai tisztítási technológia, amely időciklusok alapján, oldott oxigénszint szabályozással működő totáloxidációs tisztítási rendszer.

A szennyvíztisztító telep mértékadó kapacitása összesen 300 m³/d (1 800 LEÉ), ebből:

- 280 m³ közsatornán elvezetett és
- 20 m³ szippantott szennyvíz.

A tisztított szennyvíz befogadója a Széksóstói-főcsatorna 25+600 km szelvénye, mely a 28/2004.(XII.25.) KvVM rendelet 2. sz. melléklet 3. időszakos vízfolyás befogadó területi kategóriába tartozik.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A község belterületén kiépített csapadékvíz elvezető rendszer nem üzemel. A burkolt utak mellett található szikkasztó árkok. A homokos talaj okán vízelvezetési probléma ritkán fordul elő. A település belterülete belvíz által nem veszélyeztetett.

A község közigazgatási területén halad át a Domaszéki főcsatorna, a Széksóstói csatorna és a Széksóstói főcsatorna.

Fenti csatornák befogadónak tekinthetők egységes vízelvezető rendszer kiépítése esetén, amit indokol az elmúlt években tapasztalt szélsőséges időjárás által keletkező intenzív csapadékvíz mennyiség.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Elektromos energiaellátás

Nagyfeszültségű (120 - 400 kV-os) hálózat:

A település északi külterületi részét két nagyfeszültségű hálózat nyomvonala is érinti:

- Paks – Sándorfalva 400 kV-os távvezeték.
- Szeged – Baja 120 kV-os távvezeték.

A két távvezeték nyugati irányból érkezve egymás mellett halad, majd a MAVIR 400 kV-os légvezeték keresztezi a Szeged – Baja 120kV-os vezetékét, és ettől a ponttól kezdődően a két távvezeték külön nyomvonalon épült tovább.

Középfeszültségű (20 kV-os) hálózat

Ruzsa elektromos energiaellátását két 20 kV-os hálózat biztosítja:

- A településen észak – dél irányban keresztülhaladó Mórahalom - Zákányszék 20 kV-os légvezeték,
- A nyugat keleti irányú Mórahalom – Ásotthalom 20 kV-os légvezeték.

Mindkét vezeték a külterületen és a belterületen is légvezetékes kiépítésű. 20 kV-os kábel csak a két légvezeték külterületi összekötéséhez épült.

Transzformátor állomások

A külterületi és a belterületi transzformátor állomások a légvezetékes 20 kV-os hálózathoz igazodóan oszlop transzformátorállomások.

Ruzsa belterületén 7 db transzformátor állomás üzemel. A külterületen 72 db oszlop transzformátor állomás biztosítja az elektromos energiaellátást. A transzformátor állomások listáját a dokumentációhoz mellékeljük.

Mind a belterületen, mind a külterületen a meglévő transzformátor állomások a jelenleg szükséges energiaellátást biztosítani tudják.

Kisfeszültségű hálózat

A meglévő kisfeszültségű hálózat csak igen kis részben földkábeles, többségében légvezetékes, illetve légkábeles kiépítésű.

A belterületen a villamosenergia ellátó hálózat a település teljes beépített területén kiépült.

Közvilágítás

A település közvilágítási hálózatának korszerűsítése megtörtént, a közvilágítás megfelelő.

1.16.2.2. Gáz energiaellátás

A felülvizsgálat eredménye, hogy a gázellátási fejezet korábbi megállapításai ma is helytállóak. Ruzsa gázellátása megoldott az Üllés-Pusztamérges gázellátó hálózatról. A gázfogadó és nyomásszabályozó kapacitása 1500 m³/h. A beérkező 8 bar nyomást 3 bar-ra csökkenti és biztosítja a község egyenletes nyomású gázellátását.

A község minden utcájában kiépült a 3 bar nyomású földgáz ellátó hálózat.

A tervezési terület lefedi a Pusztamérges I.- szénhidrogén, a Ruzsa I. kőolaj, és az Üllés I.- szénhidrogén bányatelkek területét, külszíni bányatelket nem érint. A dokumentáció alapján a tevékenység hatása a földtani környezetre elfogadható, a földtani környezet védelmét szolgáló pontjai elégségesek. A bányatelkeken szénhidrogén ipari kutak és létesítmények üzemelnek, ezek védőtávolságait a rendezési terv külterületi helyszínrajza tartalmazza.

Ruzsa község közigazgatási területét az FGSZ Zrt. tulajdonában és üzemeltetésében lévő gázipari létesítmények, illetve azok biztonsági övezete nem érinti.

A hő-, és a melegvíz igények részben, vagy teljes mértékben biztosíthatók napelem, napkollektor, vagy talajhő alkalmazásával is.

1.16.2.3. Megújuló energiaforrások alkalmazása

Ruzsa területén még nem üzemel sem napelem park, sem biogáz erőmű.

1.16.3. Elektronikus hírközlés

(vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Távbeszélő ellátás

Ruzsán a telefonhálózat a település teljes egészére kiépült. A telefonhálózat üzemeltetője az Invitel Zrt. A digitális RDLU telefonközpont a Tömörkény tér 89. sz. alatti, a Postával közös ingatlanon van. A rendszer a Zákányszék – Üllés optikai gerinckábelre csatlakozik. Öttömös és Pusztamérges irányába helyközi páncélos réz gerinckábelek vannak kiépítve.

A telefonközpontból a kitéplések alépítményesek és földkábelesek, de a hálózat többségében légvezetékes kiépítésű.

Kábeltelevíziós ellátás (Internet szolgáltatás)

A KTV és Internet rendszer tulajdonosa és üzemeltetője az M-Telekom Nyrt. Az Öttömös felől érkező optikai kábel NODE kivezeti pontja a Tömörkény téren a Kultúrházban van.

A rendszer a településen belül többségében légkábeles optikai hálózattal az Áramszolgáltató kifeszültségű oszlopsorán épült.

Kistérségi optika:

Ruzsán, Mórahalom központtal kistérségi optikai rendszer is üzemel. A kistérségi optikai kábel Zákányszék irányából érkezik a Tömörkény téren levő Kultúrházig. A Kultúrházról Öttömös és Pusztamérges irányába az M-Telekom-tól bérelt optikai szálon üzemel a rendszer.

GSM telefon antennarendszerek

A mobil szolgáltatók a település teljes területét lefedik. A vezeték nélküli (mobil) telefonok használata a településen biztosított.

Az M-Telekom két mobil állomással rendelkezik.

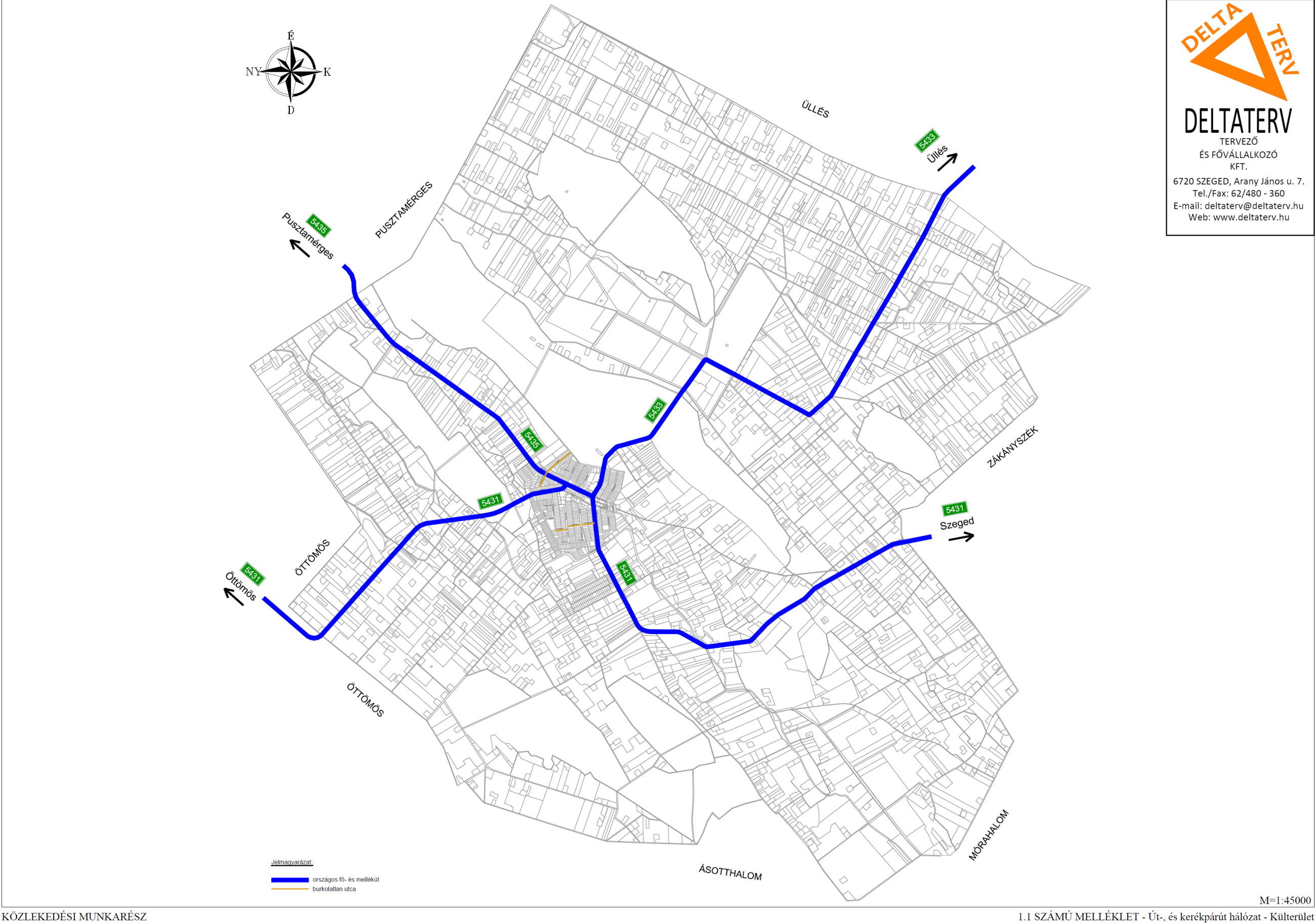
A Telenor részére egy mobil torony van megépítve.

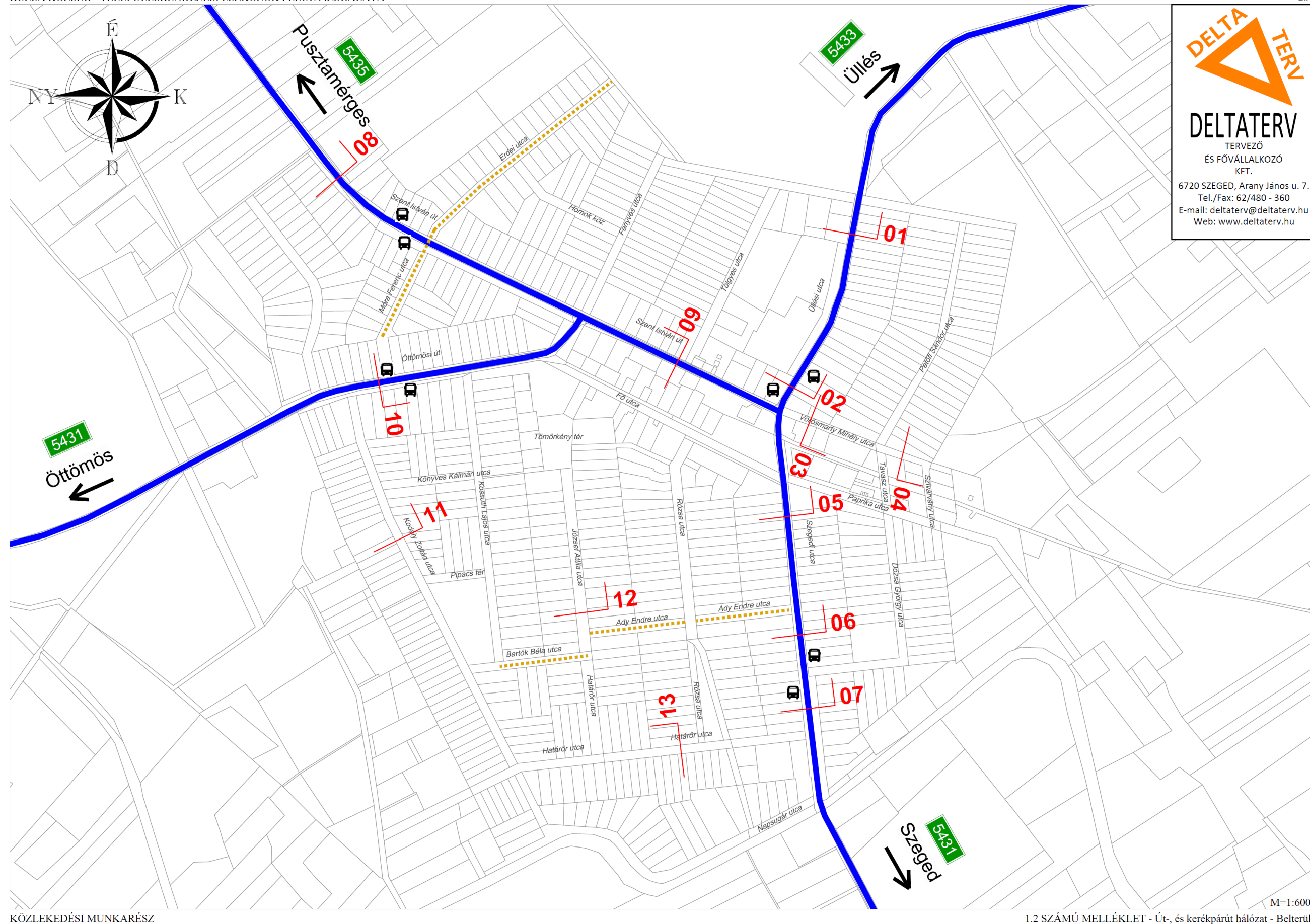
Mikrohullámú rendszer

A Mikrohullámú összeköttetést az Antenna Hungária Zrt.-vel egyeztetjük. A települést mikrohullámú összeköttetés nyomvonala nem érinti.

RUZSA KÖZSÉG - TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA

2018

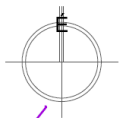

RUZSA KÖZSÉG

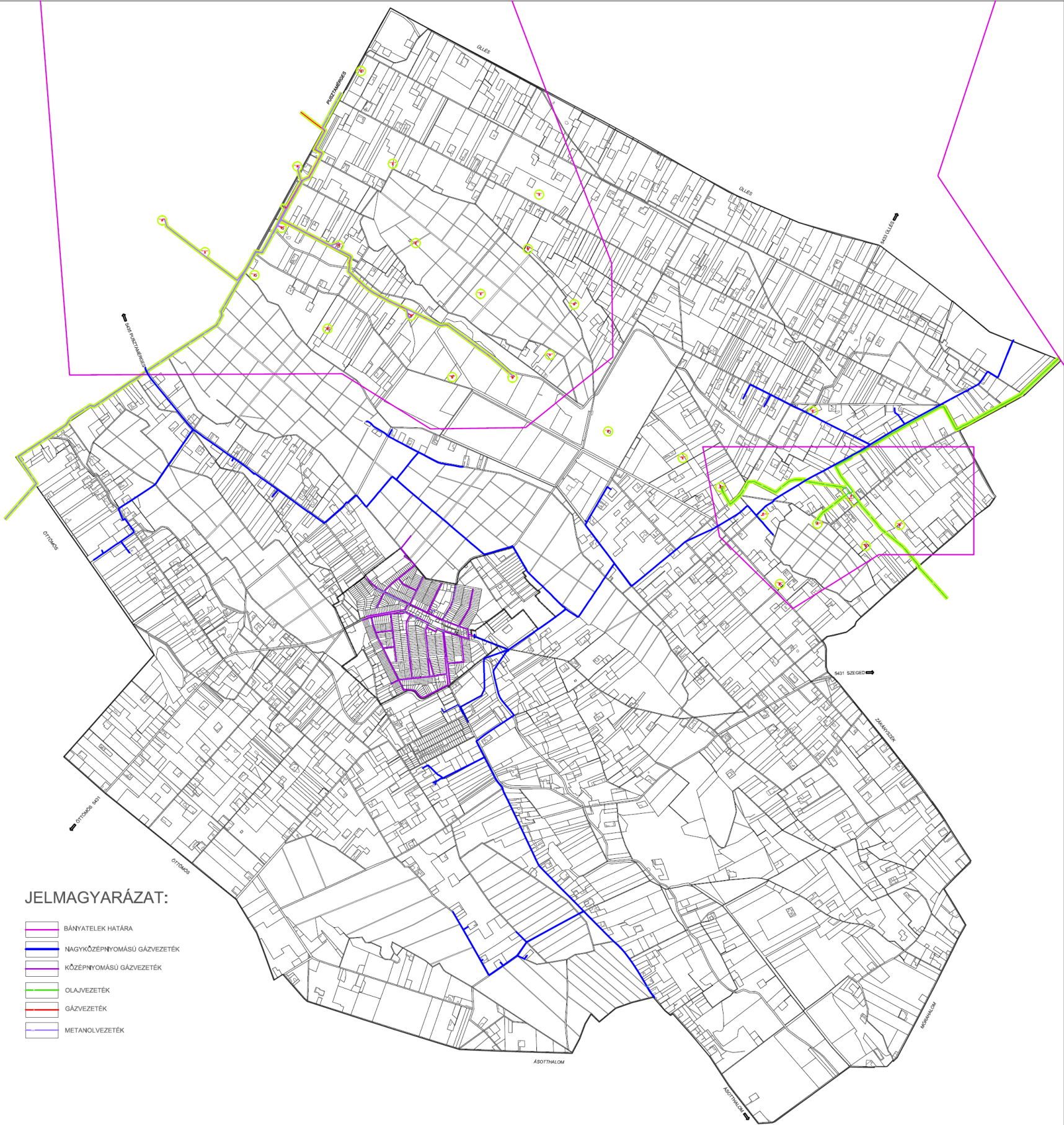
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

GÁZELLÁTÁS VIZSGÁLATA

JELMAGYARÁZAT:

JELMAGYARÁZAT:

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

Ruzsa a Dorozsma-Majsai-homokhát kistáj területén helyezkedik el. A kistáj jellemző felszíni formái a maradékgerincek és lepelhomokhátak, valamint a közéjük ékelődő szélbarázdák. Ez utóbbi formákat semlyékeknek is nevezik.

A különféle genetikai talajtérkép szerint a semlyékek (*karbonátos réti talajjal, lápos réti talajjal, karbonátos, szoloncsákkal, szoloncsák-szolonyec* és *szolonyeces réti talajjal* bírnak (**Takács P.** 1989, **AGROTOPO** 2002). A szikes tómedrek szoloncsák illetve szoloncsák-szolonyec talajai inkább az időszakosan vízjárta kategóriával párhuzamosíthatók.

Igen kicsi a legalacsonyabb és legmagasabb pontok közötti szintkülönbség (relatív relief), illetve sok a majdnem teljesen lapos felszín. A falu határának felszíne csaknem sík, amelyet nagy kiterjedésű, zárt „elgátolt kismedencék” tagolnak, a medencék között pedig futóhomokkal borított, felszíninformák tucatjait magukon hordozó homokszigetek fordulnak elő.

A felszíni üledékeket ábrázoló térképek hasonló mintázatot mutatnak. A táj geológiai képződményei a felső pleisztocén és holocén futóhomok, amely gyakran elfedheti a szélbarázdák mélyedéseiben lévő pleisztocén édesvízi mészkő és mészszipa üledékeket, amelyek felszínen lévő foltjai behálózzák a tájat.

Ruzsa és térségének legnagyobb része megművelt, szántó művelési ágú mezőgazdasági terület.

A táj veszélyes talajtani folyamata a szikesedés, mely a buckavonulatok mélyére és a laposok felszínére jellemző. A szikesedés legfőbb okozója a felfelé irányuló vízmozgás. A buckák tetejéről és a homokhát magasabban lévő részeiről ugyanis a talajvíz a mélyebben lévő semlyékek felé áramlik. Elérve a semlyékeket itt megreked - s mivel természetes állapotban a semlyék lefolyástalanok - a víz elkezd párologni. E vidék talajvize magas sótartalmú, különösen Na, Ca és Mg sók magas koncentrációja jellemző (néha 1%-nál is több vízben oldható só tartalmaznak az időszakos tavak). A sóutánpótlást biztosítja a folyamatosan ideérkező talajvíz, miközben a szintén folyamatos bepárlódás miatt ezek a sók feldúsulnak.

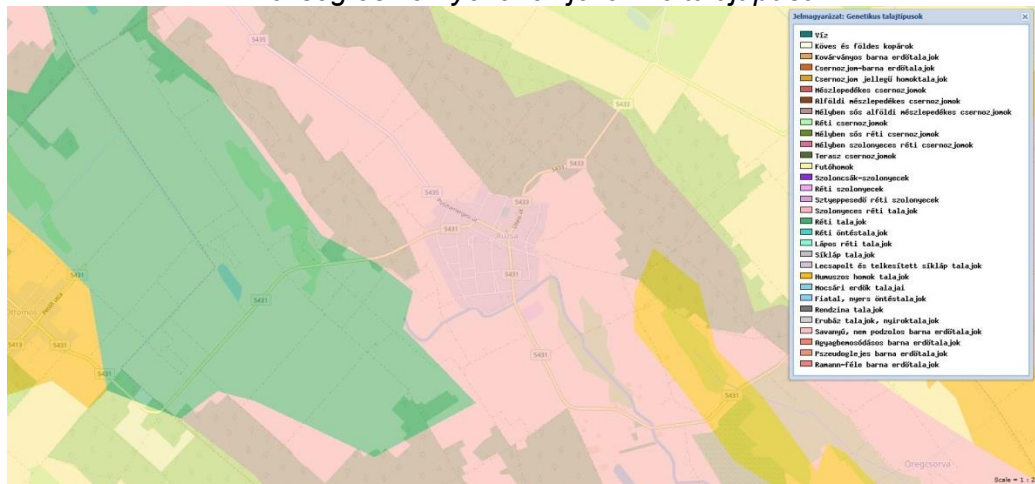
Talajvédelem szempontjából fontos a védelmet biztosító növénytakaró megléte, a széleróziót csökkentő mezsgyehatárokon történő fásítás. A defláció főleg a jobb minőségű talajok humuszos rétegét károsítja. Ruzsa területének jelentős részét (31%-át) erdő borítja. Az erdőterület további növelése és a parlagföldek gyepesítése segíti a talajvédelmet. A felszínen történő beavatkozások (építkezések, útépités, stb.) utáni humuszréteg-visszatelepítés, és a homokbányászatból felhagyott területek helyreállítása is fontos talaj- és termőréteg védelmi feladat.

A terület talajai döntően igen nagy víznyelésű és vízelvezető képességgel rendelkeznek.

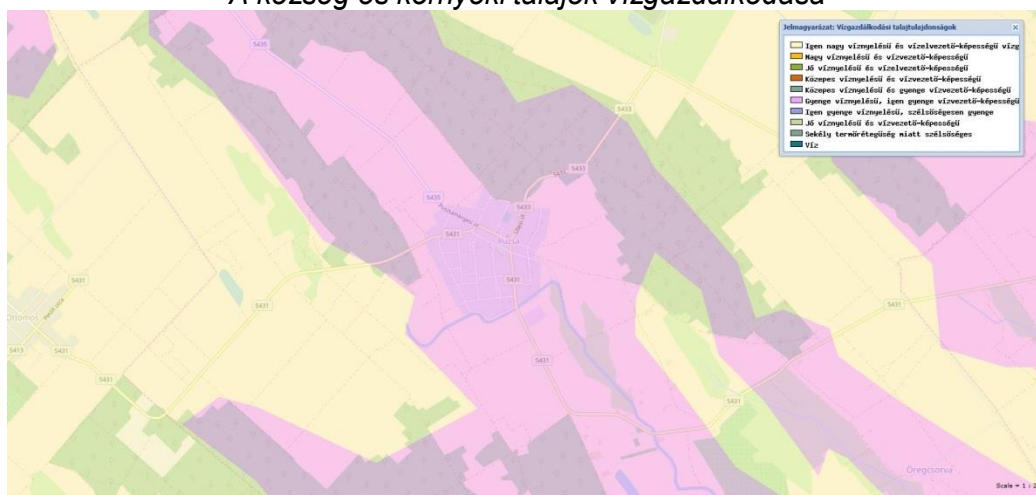
A talajok kémiai tulajdonságait tekintve, területen döntően a felszíntől karbonátos talajok fordulnak elő.

A földtani közegre vonatkozó szennyezettségi határértékek tekintetében a 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben rögzítettek értékek az irányadók.

A község és környékének jellemző talajtípusai

A község és környéki talajok vízgazdálkodása

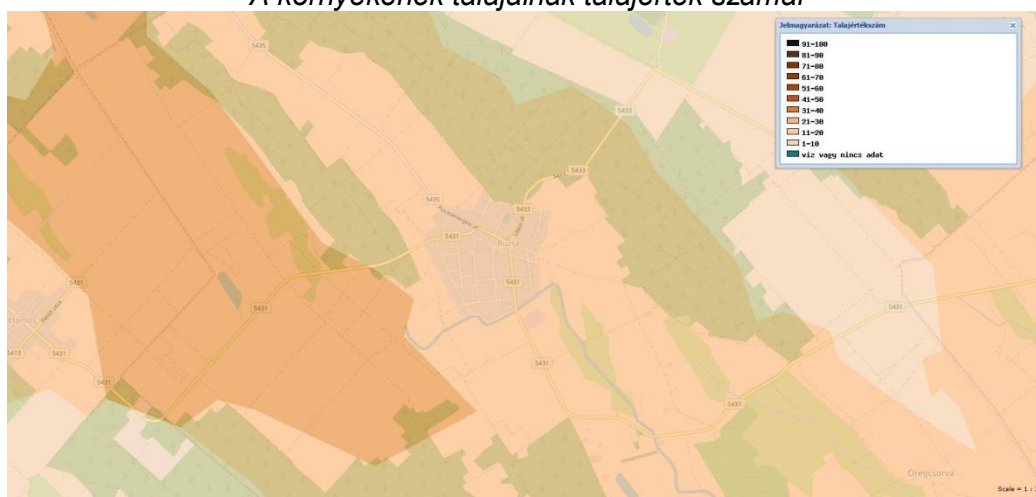

A község és környéki talajok kémiai tulajdonságai

A térképek forrás: KÖRINFO

A környékének talajainak talajérték számai

A térképek forrás: KÖRINFO

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

1.17.2.1. Felszíni vizek (vízfolyások és tavak)

Ruzsa területe természetes felszíni vízfolyásokban szegény. Ez azzal magyarázható, hogy a homokhátra hulló csapadék a homok nagy vízáteresztő képessége miatt azonnal beszívárog. Így a lehullott csapadék nem felszíni erek, patakok formájában szállítódik a Tisza felé, hanem a felszín alatt áramlik.

A terület síksági jellegből és vízháztartási tulajdonságaiból adódik, hogy a felszíni vízerózió mértéke csekély, csupán a nagycsapadékok lemosó hatása figyelhető meg, azonban ez május – július között jellemző, amikor a növényzet csillapítja ezt a hatást.

A terület és a Tisza völgye közötti nagy (50-60 m-es) szintkülönbség nem tette lehetővé a Tisza irányából a csatornák mentén történő vízpótlást, így a belvízmentesítéssel párhuzamosan megjelent a területen a vízhiány problémája.

Ruzsa közigazgatási területére eső felszíni vizek elsősorban a térséget behálózó csatornák rendszere. A legtöbb csatorna jellemzően követi a természetes deflációs mélyedések ÉNy-DK irányú futását, és kivétel nélkül a Tiszába torkollanak, vizüket többnyire gravitációsan bevezetve a befogadóba. Ruzsa területén két jelentősebb csatorna – Domaszéki-főcsatorna és a Széksóstói-főcsatorna – vezet keresztül. Ezekbe a főcsatornába több kisebb belvízelvezető csatorna (Balotai csatorna, Honvédsori-csatorna ...stb.). A területen levő csatornák árvízi szintje legfeljebb 1-2 m³/s között mozog. A csatornák medre a természetes állapotokhoz képest erősen módosult.

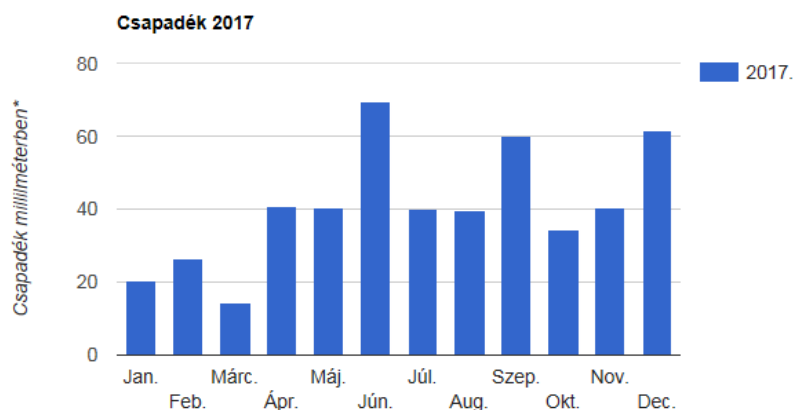
A csatornák funkciójukat tekintve szinte kivétel nélkül a homokhátságon megjelenő belvizek elvezetése céljából létesült. A belvíz-elvezetési funkcióval rendelkező vízfolyások alapvető társadalmi érdekeket szolgálnak, ezért az erősen módosított állapotba történő besorolásuk indokolt. A hátság és a Tisza völgye közötti nagy (50-60m-es) szintkülönbség nem tette lehetővé a Tisza irányából a csatornák mentén történő vízpótlást, így a belvízmentesítéssel párhuzamosan megjelent a területen a vízhiány problémája.

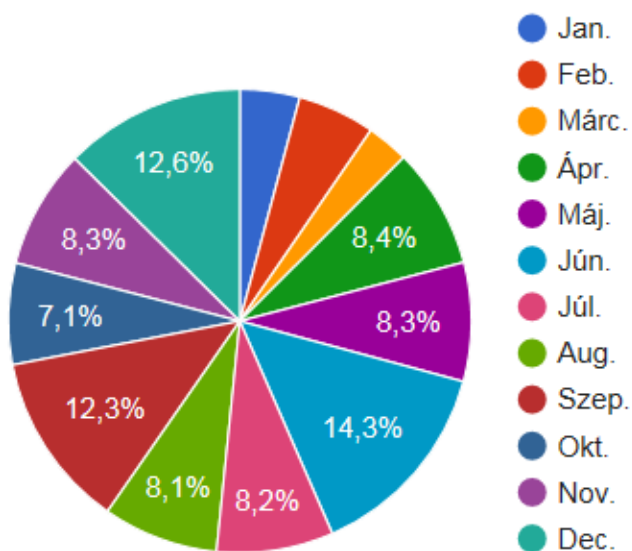
A községben levő horgásztó (Öregkori víztározó) vízfelszíne 3 hektár kiterjedésű, átlagos vízmélysége 2 méter. A Life program éghajlat-politikai alprogram keretében Ruzsa területén várhatóan további 2 db vízviszataratást elősegítő tó kerül kialakításra.

A csapadék mennyisége évenként átlagosan 570-590mm. Az év során lehullott csapadék mennyisége alatta marad a meleg nyár okozta intenzív párologtató-képességnek, s „hiányzik” kb. 150 mm csapadék, azaz még ennyi legalább el tudna párologni. Ez az erősen aszályra hajló klíma fejezi ki azt, hogy az éghajlati típus száraz.

	Jan.	Feb.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szep.	Okt.	Nov.	Dec.
2017.	20.4	26.4	14.3	41	40.4	69.6	39.8	39.4	60	34.5	40.6	61.7

Összes csapadék az évben: 488.1 mm

A csapadékösszegek havi eloszlása 2017-ben (Forráskúti mérőállomás)**Havi megoszlás**FORRÁS: www.palnik.hu

A község csapadékvíz elvezető rendszere a 1.16. számú fejezetben részletezésre került.

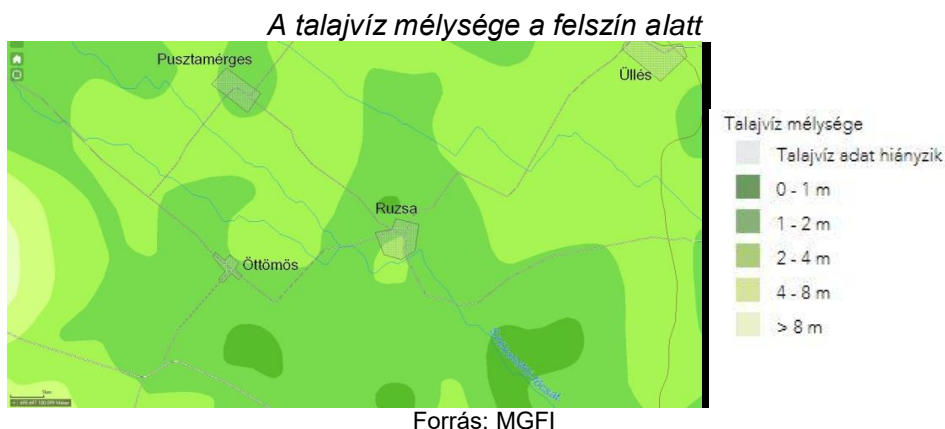
1.17.2.2. Felszíni alatti vizek

Ruzsa területét a felszín alatti vizek állapota szempontjából a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, figyelembe véve a 219/2004. (VII. 21.) korm. rendelet előírásait, az "érzékeny" területek közé sorolja.

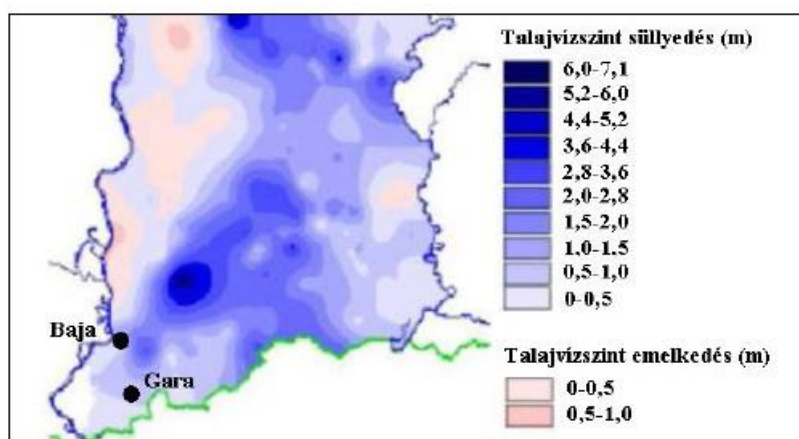
A szennyezettségi határértékek tekintetében a 6/2009 (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet az irányadó.

A felszínalatti vizek közül a felszínhez legközelebb található a talajvizet. A homokvidék talajvize részben az elmúlt évtizedek szárazabb időjárása, részben a területhasznosítási változások és vízrendezések hatására drasztikusan csökkent. A talajvíz korábban kb. 2 m mélyen helyezkedett el, mára ez 2-4 méterrel csökkent. Az utóbbi csapadékos évek csak megállítani tudták ezt a csökkenést. A talajvízsüllyedést tovább gyorsítják az illegálisan létesített „öntöző” tavak, amelyek nyári intenzív párolgása és a fokozott vízkitermelés a környék talajvízgazdálkodását tovább rontja.

A Duna-Tisza közén az 1990-es évekre (az 1956-1975 közötti húszéves időszakhoz képest) bekövetkező talajvízszint csökkenés elérte a 2-6 métert (PÁLFAI I. 2005). Okaként a közvetlenül, illetve közvetve ható klimatikus változásokat és a területhasználattal kapcsolatos emberi beavatkozásokat jelölték meg (SZILÁGYI J. – VOROSMARTY CH. 1993, PÁLFAI I. 1995). A süllyedést a csapadékos 1990-es évek lelassították ugyan, de a csökkenő tendencia napjainkban is tart (PÁLFAI I. 2005).

A területen talajvízállási maximumot tavasszal (április-március) talajvízállási minimumot ősszel (október) észlelhetünk. A talajvíz nagyarányú csökkenése főleg a nyári félévben játszódik le. E félév során a talajvíz pótlódása a felszíni párolgás következtében nem számottevő. A helyi csapadéknak nyáron kevés, illetve nincsen szerepe a talajvíz közvetlen pótlódásában. A szárazabb nyarakon a nagyfokú párolgás a talajvízkészlet jelentős fogyasztója.

Talajvízszint süllyedés 2003-ban a Duna-Tisza közén az 1971-1975 időszak átlagához viszonyítva (RAKONCZAI J. 2006 alapján szerkesztette MÁTRAI I.)

A téli félévben a talajvízszint növekszik. Így a talajvíz időszakos ingadozása jelentős lehet, hóolvadáskor és nagyobb csapadékkal járó periódusokban belvíz-problémákat is okoz.

Ruzsa területének a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme megítélése szempontjából a MePAR rendszer tematikus fedvényeként a blokkok szintjén, blokkazonosítók által meghatározottakat kell irányadónak tekinteni.

Mezőgazdasági tevékenységet nitrát érzékeny területen a vonatkozó országos rendelet szerinti cselekvési program, valamint a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak a cselekvési programban meghatározott kötelező előírásai szerint kell végezni.

A felszín alatti vízre vonatkozó szennyezettségi határértékek tekintetében a 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben rögzítettek értékek az irányadók.

A község belterületén a közcsatornahálózat kiépítésre került. A szennyvizet a település biológiai szennyvíztisztítójára vezetik.

A szennyvizek tisztításával javul a felszín alatti és a felszíni vizek minősége is.

A felhagyott, rekultivált települési szilárdhulladék lerakó már nem fogja tovább szennyezni a felszín alatti vizeket. A rekultivált hulladéklerakó környezetében a rekultivációs terv szerint – mivel a tervezett rekultiváció után is potenciális szennyezőforrás marad – talajvízminőség monitoring rendszer került kiépítésre.

Továbbra is gondot fog jelenteni a külterületi ingatlanok szennyvízelhelyezése melyeknél egyedi szennyvízkezelési eszközöket kell alkalmazni.

A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet által meghatározott egyedi szennyvízkezelési eszközök

- *egyedi szennyvízkezelés*: olyan egyedi szennyvízkezelő létesítmények alkalmazása, amelyek legalább 1, legfeljebb 50 lakosegyenérték szennyvízterhelésnek megfelelő települési szennyvíz tisztítását, végső elhelyezését, illetve átmeneti gyűjtését, tárolását szolgálják,
- *egyedi szennyvízkezelő berendezés*: olyan vízelétesítmény, amely a települési szennyvizek nem közműves, biológiai tisztítását energiabevitel segítségével végzi,
- *tisztítómezővel ellátott oldómedencés létesítmény*: olyan oldómedencéből és tisztítómezőből álló vízelétesítmény, amely a települési szennyvizek nem közműves elvezetésére és elhelyezésére szolgál, és amely a szennyezőanyagok anaerob lebontását energiabevitel nélkül végzi,
- *egyedi szennyvízkezelő létesítmény*: az egyedi szennyvízkezelő berendezés és a tisztítómezővel ellátott oldómedencés létesítmény együttesen.

A jogszabály tartalmazza, hogy a vízgazdálkodási tevékenység műszaki megoldásának kialakításánál, a vízimunka és vízelétesítmény műszaki tervezésnél milyen terveket és szabályzatokat, továbbá helyszíni adottságokat kell figyelembe venni.

A felszín alatti vízbe ill. a földtani közegbe közvetve ill. közvetlenül bevezetett előtisztított szennyezett vizek nem okozhatják a felszín alatti víz ill. a földtani közeg hatályos jogszabályban ill. hatósági határozatban előírt szennyezettségi küszöbértékének túllépését.

További terhelést jelent az intenzív mezőgazdasági művelés és az állattartás.

A talajra és talajvízre továbbra is terhelést jelentenek a légkörből kimosódó és lehulló szennyezőanyagok.

Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv

2009-ben elkészült Magyarország első Vízyűjtő-gazdálkodási Terve (VGT1) amely a 6 éves tervezési ciklusnak megfelelően felülvizsgálatra került és Magyarország második Vízyűjtő-gazdálkodási Terve (VGT2) amelyet a Kormány a 1155/2016. (II. 31.) határozatával elfogadott és a 2016. április 7-én a Hivatalos Értesítőben közzétett.

A VGT2 tartalmazza a vízyűjtők általános bemutatása mellett azon problémákat, melyek a felszíni és felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi állapotára valamilyen módon hatással vannak és mértékükből adódóan valóban fontosnak, jelentősnek tekinthetők. A Vízyűjtő-gazdálkodási tervben (VGT) Ruzsa területe az Alsó-Tisza jobb part vízyűjtő-tervezési (2-20) alegységben érintett.

Az Alsó-Tisza jobb part vízyűjtő felszín alatti vizeinek értékelései (forrás:ATIVIZIG)

- Alsó-Tisza-völgy sekély-porózus víztest (sp.2.11.2); A víztest a vízmérleg teszt szerint a *jó/nem jó* határán van. A víztest kémiai állapota a diffúz mezőgazdasági eredetű nitráatterhelés miatt *gyenge*. A víztest állapota *jó*.
- Alsó-Tisza-völgy porózus víztest (p.2.11.2); A víztest a vízmérleg teszt szerint a *jó/nem jó* határán van. A víztest állapota *jó*.
- Dél-Alföld termál víztest (pt 2.1); A víztest a vízmérleg teszt szerint a *jó/nem jó* határán van. A víztest kémiai szempontból *jó* állapotú. A víztest állapota *nem jó*.

Felszín alatti vízbázis

Ruzsa községben az ivóvíz ellátást az Alföldvíz Zrt. biztosítja a helyi vízműről.

A vízmű 3 db üzemelő mélyfúrású rétegvíz kútból nyeri a vizet. A vízmű kapacitása (üzemelő kutak üzemi vízhozama alapján napi 22 órával számolva) 924 m³/év.

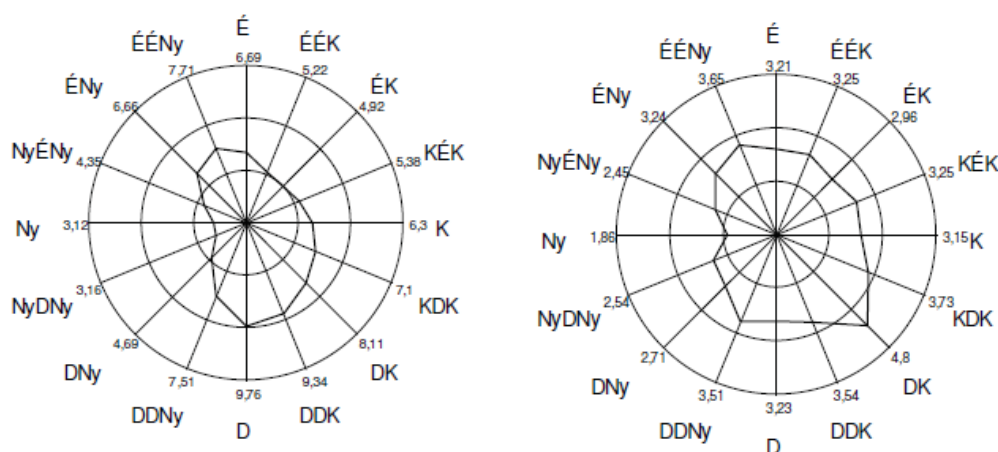
Ruzsa település vízműve által szolgáltatott ivóvíz minősége arzén, ammónium, valamint vas és mangán tekintetében nem felel meg a 201/2001. (X. 25.) Kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek. A térség megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvízellátásának biztosítása a **Mórahalom és Térsége Ivóvízminőség-javító Program (KEOP-1.3.0/09-11-2011-0021)** végrehajtásával realizálódott.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

Magyarország Kistájainak katasztere alapján Ruzsa térsége a Dorozsma-Majsai-homokhát kistájba sorolható. A kistáj éghajlata a meleg éghajlati övbe tartozik. Az évi napfénytartam 2080-2090 óra közötti. Az évi középhőmérséklet 10,5 - 10,6 °C. A mért 30 éves átlagok alapján a nyári hónapokban közepesen magas, 17,4 – 17,6 °C az átlaghőmérséklet. Az éves csapadék mennyisége ill. sokéves átlaga Ruzsa környékén 570 – 590 mm környékén alakul.

A szélirányok a szegedi adatok alapján (forrás: OMSZ)

Szeged környékének szél adatai

Szélirány gyakoriság (%) (ahonnan a szél fúj)	Sebesség iránymegoszlása (m/s) (amerre a szél fúj)
--	---

1.17.3.1. Levegőminőségi adatok

A településen sem RIV sem pedig PHARE hálózati mérőállomás nem működik.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 10. §-a, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet valamint a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet alapján Ruzsa levegőminősége az alábbi 2 táblázatban bemutatott légszennyezettséggel (10. zóna, az ország többi területe, kivéve a kijelölt a városokat) jellemezhető.

Szennyező anyag	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol
Zóna kategóriák	F	F	F	E	F
Koncentráció (µg/m ³)	50	40 - 60	3000	40	5

Szennyező anyag	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
Zóna kategóriák	O-I	F	F	F	F	D
Koncentráció (µg/m ³)	*	0,01	0,005	0,025	0,3	0,00012

Levegőminőségi követelmények
(4/2011. (I. 14.) VM rendeletet)

Légszennyező anyag	Levegőterheltségi szint egészségügyi határértékei (µg/m ³)			Veszélyességi fokozat
	órás	24 órás	éves	
Szén-monoxid	10.000	5.000*	3.000	II.
Nitrogén-dioxid	100	85	40	II.
Szálló por (PM10)	-	50	40	III.
Kén-dioxid	250	125	50	III.
Ózon	-	120*	-	I.
Benzol	-	-	5	I.

* napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma

A település levegője gyakorlatilag minden légszennyező anyagra nézve még terhelhető.

A levegő szennyezettségét döntően a hőtermelésből és a közlekedésből adódó emissziók határozzák meg. A deflációs külterület miatt számottevő hatással van a levegő minőségére a külterületről transzmisszió útján bekerülő por is.

A 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint az elsőfokú környezetvédelmi hatóságnak bejelentett engedélyköteles légszennyező pontforrás az OKIR adatbázisa szerint 2017-ben nem üzemelt.

A levegő minőségét pozitívan befolyásolja hogy a településen hőtermelésre primer energiahordozóként jelentős hányadban földgázt használnak. A háztartások éves földgázfelhasználása a földgáz árának emelkedésével párhuzamosan, folyamatosan csökkent. A földgáz felhasználás csökkenése részben az energiatakarékos szemléletnek de döntően a szilárd tüzelőanyagok részarányának a növekedésével magyarázható. A szilárd tüzelőanyagok használata a földház tüzeléshez viszonyítva levegőtisztasági szempontból kedvezőtlenebb mivel a levegőterheltségi szintet a földgáztüzeléshez viszonyítva nagyobb mértékben növeli.

A biomassza tüzelés klímapolitikai szempontból viszont kedvező. A klímapolitikai szempontok figyelembe vétele Ruzsa szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mivel a **Duna-Tisza közti Homokhátságon helyezkedik el és az EU felmérése szerint Magyarországon ez a terület lehet a klímaváltozás egyik első áldozata. A Homokhátságot az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) is félsivatagi területnek nyilvánította.**

LIFE program éghajlat-politikai alprogram keretében „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” kiemelt területen Ruzsa pályázatát az EASME támogathatónak ítélte. A projekt átfogó célkitűzése, hogy javítsa a legsérülékenyebb magyarországi önkormányzatok éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességét, a klímaváltozásból fakadó kockázatok csökkentésével.

Az ülepedő porterhelést elsősorban a deflációs külterületről transzmisszió útján bekerülő por okozza. A szálló porterhelés jelentős részét a hőtermelő berendezések (beleértve az ipari technológiai hőtermelő berendezéseket is) valamint közlekedés kibocsátásai okozzák. A községben, bár a lakóingatlanok földgázzal történő ellátottság gyakorlatilag 100%-os, a földgáz árának növekedése miatt egyre több háztartás áll át részben vagy egészben az egyéb tüzelőanyagok (szén, fa, és minden éghető anyag) használatára ami levegővédelmi szempontból kedvezőtlen. A hulladéklerakó rekultivációja befejeződött ami kedvező hatással van a levegő minőségére is.

A területen a pollen „szennyezettség” szempontjából három pollenszezon különíthető el:

- *A tavaszi szezon ("fa-szezon"):*
a február 1-től április 30-ig terjedő időszakban termelődött pollenszemek megjelenési időszaka. A virágzás kezdési időpontja igen változó, többnyire március eleje!
- *A kora nyári szezon ("fű-szezon"):*
a május 1. és július 31. közötti periódus, amelyet főként lágyszárú növények (vadon élő fűvek, gabonafélék, kora nyári gyomok) és néhány fa virágpora jellemez.
- *A nyár végi-ősz szezon ("gyom-szezon"):*
a július 16-tól október elejéig termelődött pollenszemek - döntően a lágyszárú gyomok pollenjei - jellemzik.

A pollenterhelés csökkentése érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a parlagfű mentesítésre.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

1.17.4.1. Zajvédelmi rendeletek és követelmények

Zajvédelmi rendeletek

A településrendezési terv zajvédelmi felülvizsgálatát a jelenleg érvényes rendeletek alapján kell elvégezni.

Jelenleg érvényes zajvédelmi rendeletek:

- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról
- 27/2008. (XII. 3.) KvVM együttes rendelet a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról.

Követelmények

A környezetbe kibocsátható zaj és rezgésterhelési határértékekről a 27/2008. (XII.3.) KvVM - EüM együttes rendelet intézkedik.

1. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L _{TH}) az L _{AM} megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150–1 szabvány és az MSZ 15037 szabvány szerint.

A környezeti zaj- és rezgés terhelési határértékek meg állapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelet 2.§-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki: „(4) A június 1. és szeptember 15. közötti időszakban megrendezésre kerülő, egybefüggően több, de legfeljebb nyolc napon át tartó kulturális fesztiválok esetében e rendelet alkalmazása során

a) a nappali időszakon a 6:00 és 23:00 közötti időszakot, éjjeli időszakon a 23:00 és 6:00 közötti időszakot kell érteni,

b) a zajtól védendő valamennyi területen a terhelési határérték nappali időszakban 65 dB, éjjeli időszakban 55 dB.”

Megítélési időként nappal a legkedvezőtlenebb folyamatos 8 órát, éjjel a legkedvezőtlenebb fél órát kell figyelembe venni.

A megítélési pontot a védendő homlokzat előtt 2 m-re kell kijelölni.

A rendelet 1.sz. mellékletében adott határértékek vonatkoznak a szolgáltató tevékenységet ellátó létesítményektől, azok szabadban, vagy zárt térben működtetett hangosító berendezéseitől, vagy bármely más hangforrásától származó zajterhelésekre is.

2. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

**Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei
a zajtól védendő területeken**

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{Aeq} megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150–1 szabvány szerint.

3. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{Aeq} megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtérrel, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvarától, a vasúti fővonalról és pályaudvarától, a repülőtérrel, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől*** származó zajra	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Megjegyzés:

* Értelmezése a stratégiai zajtérképek és intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 1.1. pontja és 5. számú melléklet 1.1. pontja szerint.

** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb, légszaváros repülőgépek, illetve 2,73 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb helikopterek közlekednek.

*** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb, légszaváros repülőgépek, 2,73 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb helikopterek, valamint sugárhajtású légijárművek közlekednek.

Közlekedési zaj esetében megítélési időként nappal 16 órát, éjjel 8 órát kell figyelembe venni. A megítélési pontot a védendő homlokzat előtt 2m-re kell kijelölni.

Az épületek védendő helyiségeiben megengedett zajterheléseket a rendelet 4. melléklete határozza meg:

4. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

A zaj terhelési határértékei az épületek zajtól védendő helyiségeiben

Sor-szám	Zajtól védendő helyiség	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Kórterem és betegszobák	35	30
2.	Tantermek, előadóterem, oktatási intézményekben, foglalkoztató terem, hálólhelyiségek bölcsődékben és óvodákban	40	–
3.	Lakószobák lakóépületekben	40	30
4.	Lakószobák szállodákban és szálló jellegű épületekben	45	35
5.	Étkezőkonyha, étkezőhelyiség lakóépületekben	45	–
6.	Szállodák, szálló jellegű épületek, közösségi lakóépületek közös helyiségei	50	–
7.	Étterem, eszpresszók	55	–
8.	Nagy- és kiskereskedelmi épületek eladóterei, vendéglátó helyiségei, a váróterem	60	–

Megjegyzés:

* a) Értelmezése a 6. § (1) bekezdésével kapcsolatos ügyekben az MSZ 15601–2:2007 és az MSZ 18150–1 szabvány szerint, de nem a legnagyobb értéket adó mérési pontban, hanem térbeli átlagos hangnyomásszintként; mérése az MSZ EN ISO 140–5 szabvány szerint.

b) Értelmezése és mérése a 6. § (4) bekezdés b) pontjával kapcsolatos ügyekben az MSZ 18150–1 szabvány szerint.

A rezgésterhelési határértékeket a rendelet 5. sz. melléklete adja meg.

1.17.4.2. Zajvédelmi állapotok

Üzemi és szabadidős létesítményektől eredő zajok

A gazdasági területek a lakóterület mellett, azon kívül, vagy a külterületen helyezkednek el.

A településen környezetét zajjal terhelő jelentős üzemi jellegű zajforrás nincs.

Apróbb, a családi házaknál végzett gazdasági tevékenységtől származó alkalmi zajterhelés nem zárható ki.

A külterületen az üllési út derékszögű kanyarja melletti állattartó telep közelében védendő létesítmény nincs, a telephely zajkibocsátása nem jelentős.

Az idősek otthona környezetében lakóházak vannak.

Szolgáltató létesítményektől származó zaj:

A szolgáltató létesítményektől származó zajok a boltok hűtő rendszerétől és a vendéglő környezetében okozhatnak zajpanaszt.

Közlekedési eredetű zajok

Ruzsa közlekedési eredetű környezeti zaj-és rezgés terhelését az átmenő utak gépkocsi forgalma okozza.

A 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. 2. sz. melléklete szerint számított 7,5 m-es közlekedési zajszintek:

Út száma	Vizsgált szakasz	L _{pA,7,5 m} [dBA] nappal	L _{pA,7,5 m} [dBA] éjjel
5431 sz. összekötő út	Külterület 90 km/h	62,0	53,6
5433 sz. összekötő út	Külterület 90 km/h	63,5	55,1
5435 sz. összekötő út	Külterület 90 km/h	60,6	52,1
5431 sz. összekötő út	Belterület 50 km/h	58,3	49,9
5433 sz. összekötő út	Külterület 90 km/h	59,8	51,5
5435 sz. összekötő út	Belterület 50 km/h	56,8	48,2

Korábban felvetődött az M9 autópálya település közelében való vezetése. Jövőben az autópálya végleges nyomvonalának ismeretében részletes zajvédelmi tervnek kell majd készülni, amelyben Ruzsa zajvédelmét meg kell oldani.

Építési eredetű zajok

Az építkezések környezetében jelentkező zajok időszakosak és kevésbé kiterjedtek, mint az üzemi és közlekedési eredetűek. Az építési zajokat településrendezési eszközökkel alig lehet befolyásolni.

A település és környezetének fejlesztését befolyásoló zajvédelmi tényezők összefoglaló értékelése

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> a település lakóterületébe beékelődött jelentős gazdasági telephely nincs a lakóterület szélénél levő gazdasági területeken végzett tevékenységek olyan távolságban vannak, hogy zajterhelésük a védendő lakóterület legközelebbi épületei környezetében megengedett mértékű. 	<ul style="list-style-type: none"> az összekötő utak csomópontja a település központ közelében vannak, szerencsére nem nagy forgalmúak. potenciáli gyengeség lehet a jövőben, ha az M9 autópálya a településhez közel kerül.

1.17.5. Sugárzás elleni védelem

Az embereket természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzások érik.

A természetes sugárterhelés fele-kétharmada abból adódik, hogy a zárt helyiségekben az építőanyagból és a talajból radon kerül a levegőbe.

Így az innen származó sugárterhelés a szabad levegőhöz képest több nagyságrenddel is megnövekedhet. Ezért a radon az egyetlen természetes sugárterhelés, ami ellen védekezünk a Földön.

A mesterséges eredetű sugárterhelés 95%-a az orvosi diagnosztikai- és terápiás eljárások következménye. A maradék 5%-ot elsősorban a légköri kísérleti atomrobbantások máig ható következményei okozzák. Ezután következik csak a nukleáris technológiákból adódó sugárterhelés. Ruzsa nukleáris létesítmény által közvetlenül nem veszélyeztetett. A község tekintetében elsősorban a Paksi Atomerőmű, másodsorban a szlovákiai Jablonské Bohunice-i és a Mochovce és a szlovéniai Krško atomerőmű veszélyeztetettségével kell számolni.

Ruzsa Pakstól 80 km-re található, így az atomerőmű 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik. Az Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ 30-300 km) az a terület, amelyen belül szükségessé válhat a lakosság

élelmiszer-fogyasztásának korlátozása, a mezőgazdasági termelők és az élelmiszer feldolgozó ipar ellenőrzése, tevékenységük szükség szerinti, szigorú rendeleti szabályozása, illetve korlátozása. A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

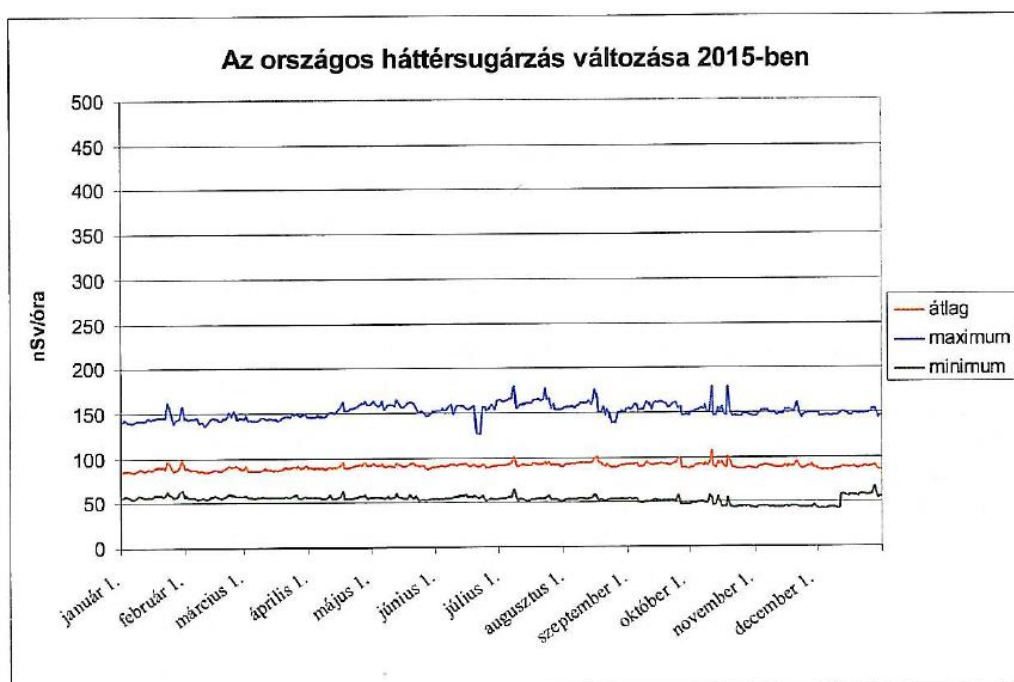
A lakosság természetes és mesterséges eredetű sugárterhelését meghatározó környezeti sugárzási viszonyok és a környezetben mérhető radioaktív anyagkoncentrációk országos ellenőrzési eredményeinek gyűjtését az Országos Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer (a továbbiakban: OKSER) végzi. A rendszer működését a 489/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet szabályozza.

A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Ruzsa területén sugármérő pont nem található. A legközelebbi mérőpont Szeged található.

Országos dózisteljesítmény eredmények napi átlagainak jellemzői 2015-ben (N az üzemelő napok számát jelöli) (Forrás: OKSER)

Állomáskód	Település neve	Átlag nSv/h	Maximum nSv/h	Minimum nSv/h	Szórás nSv/h	N
HU0219	Szeged 1	98	105	97	1	296
HU0220	Szeged 2	114	122	109	2	324

*A napi dózisteljesítmények országos átlagainak
maximális és minimális értékeinek változása 2015-ben
(Forrás: OKSER)*

A háttérsugárzásnál a normálszint: 0-250 nSv/h

A község területén található nagyfeszültségű villamos távvezetékek és mobil telefon bázis állomások is amelyek elektromágneses sugárzást bocsátanak ki.

A bázisállomásokból érkező sugárzás nagysága a bázisállomástól számított távolságtól függ elsősorban. A sugárzás ugyanis a távolság négyzetével arányosan csökken. Így a Magyarország területén elvégzett 6.000 mérés alapján a sugárzási értékek

20 m-re az antennától kisebb mint $0.2 \mu\text{W}/\text{cm}^2$,

30 m-re az antennától kisebb mint $0.05 \mu\text{W}/\text{cm}^2$

50 m-re az antennától kisebb mint $0.01 \mu\text{W}/\text{cm}^2$

A hazai egészségügyi határérték megegyezik a WHO egészségügyi határértékével, azaz 450 és $900 \mu\text{W}/\text{cm}^2$.

A bázisállomások teljesítménye néhányszor 10 Watt, így a sugárzás szintje az antennától már néhány méterre is olyan alacsony, hogy nem éri el az egészségügyi határértéket.

Az elektromágneses sugárzás emberre gyakorolt hatásának áttekintésekor nem feledkezhünk meg a kozmikus térség felől érkező sugárzásról sem. Ennek csak egy része jut le a földfelszínre. Az élő szervezetekre nézve kedvező, hogy éppen a legnagyobb energiájú komponensei nem érik el a felszínt.

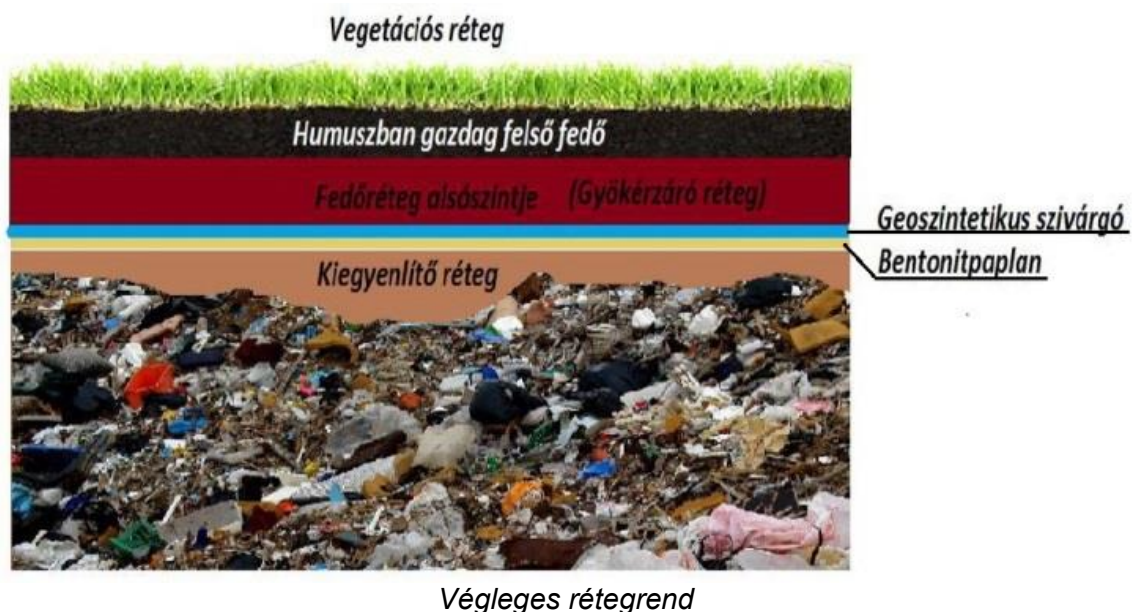
1.17.6. Hulladékkezelés

A ruzsai települési szilárdhulladék lerakó a község K-i részén külterületen dűlőbe került kialakításra műszaki védelem nélkül. A települési szilárdhulladék lerakót be kellett zárni, mert nem felelt meg a hatályos környezetvédelmi előírásoknak.

A rekultiváció a Szegedi Regionális Hulladékkezelési Program Hulladéklerakók Rekultivációja című – KEOP - 2.3.0/2F/09-2009-0012-es kódszámú – projekt keretében valósult meg.

A ruzsai hulladéklerakó kétütemű rekultivációjának első üteme befejeződött, melynek során a depónia ideiglenes lezárása megtörtént. A depónia végleges lezárására a depóniában lejátszódó természetes folyamatok (szerves anyagok bomlása során keletkező gázfeljődés) befejeződése után a depónia stabilizálódása után kerül sor.

A hulladéklerakó rekultivációja jelentősen megváltoztatta a lerakó korábbi környezetét. Megszűnt a közvetlen környezeti kockázat és a felszín alatti és feletti vizek szennyeződésének a veszélye, javult a levegő minősége, és rendezett lett a tájkép is.

A depónia 2017-ben a kialakított hulladékudvarral

Ruzsán a települési szilárdhulladék begyűjtését engedéllyel rendelkező szervezet végzi. A begyűjtött hulladékok a korszerű, műszaki védelemmel ellátott, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő Szeged, Sándorfalvi úti Regionális Hulladékkezelő Telepre kerül beszállításra.

A gyűjtés heti egy alkalommal történik. Lomtalanítást évente egy alkalommal szerveznek. A községben szelektív hulladékgyűjtő szigetet is kialakítottak. A gyűjtőszigeten a szelektíven gyűjtött hulladékokat (fehér üveg, színes üveg, papír, műanyag) lehet elhelyezni. A községben a felhagyott, rekultivált depónia mellett hulladékudvar került kialakításra ahová a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok is beszállíthatók.

A gazdasági társaságok az általuk termelt hulladékok szakszerű és jogszerű kezeléséről gondoskodnak.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A környezetszennyezés fontosabb fajtái a levegőszennyezés, a vizek (felszíni és felszín alatti) szennyezése, ártalom, a földtani közeg szennyezése, zajkibocsátás, és a vizuális környezetkárosítás.

A vizuális környezetszennyezések körébe sorolhatjuk az illegális hulladéklerakókat, a szemetelést, a fényszennyezést, a plakátokat, graffitiket, ipari objektumokat, felhagyott létesítményeket (rozsdaszerkezeteket), villamos légvezetéseket, tájsebeket.

A hulladékok településhatárokon, árokparton, erdőszélen, bekerítetlen magánterületeken való illegális elhelyezése nemcsak környezetszennyezést, környezetegészségügyi, talaj-, és vízvédelmi problémákat okoz, hanem rontja a tájképet és az életminőséget is. Az illegális hulladéklerakásokon túl vizuális környezetterhelést okoznak az utak mentén, esetleg az épületeken elhelyezett nagyméretű reklámfelületek, hirdetőtáblák, valamint a romos, elhanyagolt állapotú, illetve tájba nem illeszkedő építmények. Elhanyagolt állapotú építményekből a településen kevés található de a településkép javításához ezeknek megszüntetése vagy fejlesztése elengedhetetlen.

A fényszennyezés definíciója: „Fényszennyezés: olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.” A definíció magában rejtje azt az egyszerű hármasszabályt, hogy csak ott, oda és akkor világítsunk, amikor arra szükség van. Ha ezek a feltételek nem teljesülnek, akkor fényszennyezést okozunk.

A külterületen felhagyott romos épületek és a körülöttük egyre szaporodó hulladékok a tájképet rontják és potenciális szennyező források.

1.17.8. Árvízvédelem

Ruzsa az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén található. A község árvízvédelmi szakasszal nem rendelkezik.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A megvalósított szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító mű jelentősen csökkentette a felszíni és a felszín alatti vizek veszélyeztetését de fontos a szippantott szennyvizek sorsának nyomon követése, a tiltott elhelyezések szankcionálása.

A település erdősültsége elfogadható szintű de az erdőterület növelése javasolt szintű. A mezővédő tájfasítás elemei, az utak és csatornák menti zöldsávok, fasorok hiányosak, kialakítatlanok.

A jelentős defláció egyes időszakokban növeli a település porterhelését.

Egyes időszakokban a levegő allergén pollenmennyiségének növekedése.

Az állatok nem megfelelő tartásából származó bűzhatások.

Az előregedett, korszerűtlen közlekedési eszközök és munkagépek magas aránya növeli a levegőterheltséget.

Talajvíz készletek elszennyeződése felszín alatti vízszennyezés (illegális szikkasztások, nem megfelelő mezőgazdasági gyakorlat, túlzott műtrágya-használat, növényvédő szerek).
A csatornázatlan külterület ingatlanainak szennyvíz elhelyezésének ellenőrizhetetlensége.

Az engedély nélkül, nem szakszerűen létesített „kerti kutak „ mint potenciális szennyező források. Illegális hulladéklerakások gyakran történnek, a szelektív hulladékgyűjtő ponton is előfordul.

Lakóterületeken konfliktust okoz a szórakozóhelyek zajterhelése.

1.18. Katasztrófavédelem

(területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

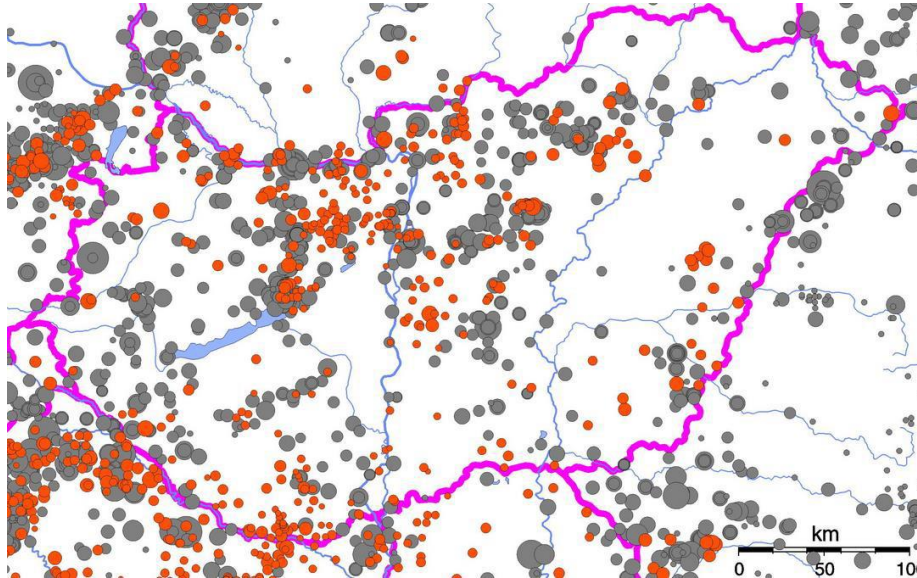
Olyan természetes vagy mesterséges üreg nem található a városban, amely befolyásolná a területhasználatot. Alábányászottsággal érintett terület nem található Forráskúton.
Földtani veszélyforrás Ruzsa területén nem ismert. Földtani veszélyforrás Ruzsára vonatkozóan a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal nyilvántartásában nem szerepel.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A községben nincsen csúszás, süllyedésveszélyes terület.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Magyarországon évente mintegy 100-200 egészen kicsi, 2,5 magnitúdónál nem erősebb, emberek által nem észlelhető rengés következik be, és további 4-5 gyengébb, de már érezhető rengést is feljegyeznek.

A földrengések területi eloszlása Magyarországon. (Forrás:foldrenges.hu)

Az országban, amióta feljegyzik a rengéseket, körülbelül 3 tucatnyi olyan erősségű földrengés következett be, ami komolyabb károkat okozott. A legerősebb rengés Komáromban 1763-ban történt, és 63 ember halálát okozta.

A szürke körök a historikus rengéseket (456-1994), a piros körök az utóbbi évek rengéseit (1995-2009) mutatják.

Magyarország szeizmikus zónatérképén látható, hogy Forráskút a 3-as zónában helyezkedik el. A hármass zónában a horizontális gyorsulás érték $PGA(g)$ jelzőszáma 0,12. Ez a gyakorlatban nem jelent fejlesztési kockázatot. Az épületek és építmények földrengés-biztos tervezését az Eurocode 8 (MSZ EN 1998-1) szabvány szabályozza.

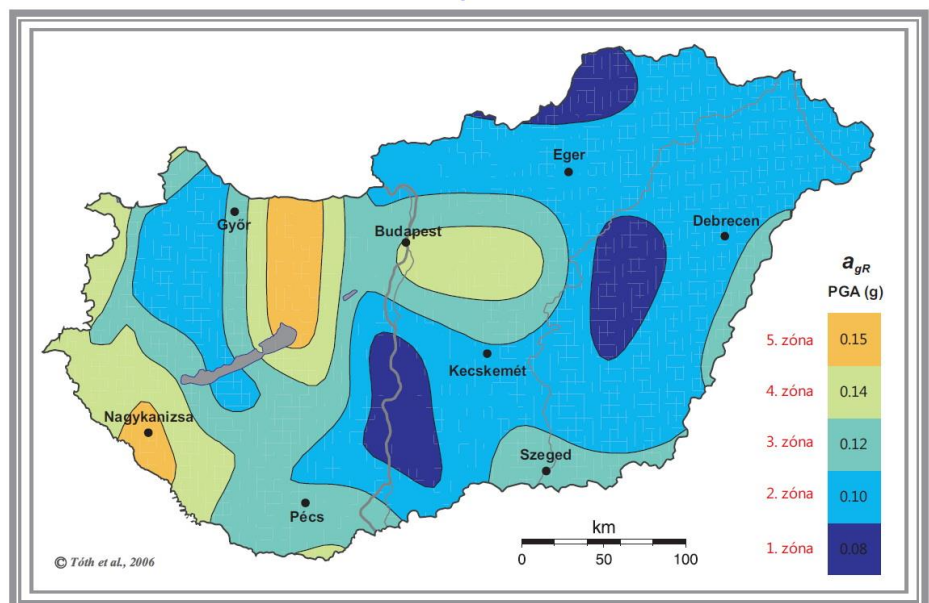
A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elkészítette az Országos Felszínmozgás Kataszter digitális változatát. A digitális térkép célja, hogy Magyarország felszínmozgásos területeit feltérképezze.

MSZ EN 1998-1 (EUROCODE 8) NEMZETI MELLÉKLET

Szeizmikus zónatérkép

Horizontális gyorsulás értékek 50 évre, 10% meghaladási valószínűség mellett (1/475 év gyakoriság) az alapkőzeten, g egységben

Különbféle felszínmozgásokat rögzítettek (pl. rétegcsúszást, suvadást, omlást). A felvitt és rögzített adatok alapján az Országos Felszínmozgás Kataszter nem tartalmaz adatot a városra. Ruzsa térsége földrengésnek kevésbé kitett térségek közé tartozik.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség**1.18.2.1. Árvízveszélyes területek**

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Ruzsa nem szerepel.
Ruzsa község árvízzel nem veszélyeztetett.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Az összegyülekező csapadékvizek a Domaszéki,- és a Széksóstói-főcsatornába vezethetők.
Az ATIVIZIG adatszolgáltatása még nem érkezett meg, ezért ez később kerül elemzésre. (A homokos talaj miatt vélhetőleg nem jellemző a belvíz.)

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Az ATIVIZIG adatszolgáltatása még nem érkezett meg, ezért ez később kerül elemzésre. (A homokos talaj miatt vélhetőleg nem jellemző a belvíz.)

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Ruzsa község árvizekkel nem veszélyeztetett.

Ruzsa község területe az ATIVIZIG-hez tartozó 11.01. számú Algyő-Tápé-Körös- éri belvízvédelmi szakaszán területén helyezkedik el.

I. fokú készülséget kell elrendelni:

- ha a belvizek összegyülekezése miatt intézkedéseket kell tenni arra, hogy a belvízvédelmi szakaszon lévő társulati kezelésű csatornák képesek legyenek a területről érkező vizek befogadására,
- ha a várható belvizek befogadása és levezetése érdekében a társulatkezelésében lévő csatornák előürítését, jégtelenítését, vagy a hóval betemetett szakaszok tisztítását kell elvégezni,
- ha a belvizek gravitációs levezetésének lehetősége megszűnt.

I. fokú készülség elrendelését követő intézkedések:

A készülség elrendelése után a védelemvezető megvizsgálja a társulati kezelésű csatornát, műtárgyakat, szivattyúk állapotát. Gondoskodni kell a szabad vízfolyást gátló akadályok kézi és gépi eltávolításáról a csatornákból, a szükséges vízkormányzásról, a tiltós műtárgyak megfelelő kezeléséről, az esetleges szükség szerinti szivattyúzásról az állandó szivattyútelepeken. A készülség ideje alatt – szükség szerint– nappali figyelő és őrszolgálatot kell tartani.

II. fokú készülséget kell elrendelni, amennyiben I. fokú készülségre előírtakon túlmenően:

- az odavezetett belvizek következtében a szivattyútelepeket kétműszakos üzemben kell működtetni,
- gondoskodni kell a telepíthető mobil szivattyúk szállításáról, készenlétbe illetve üzembe helyezéséről,
- a csatornák és vízkormányzó műtárgyak ügyeletét és működtetését kétműszakos üzemben kell megszervezni,
- az állandó belvíztározók töltését, vízkormányzó műtárgyainak nyitását kell elvégezni.

II. fokú készülség elrendelését követő intézkedések:

I. fokú készülségi előírtakon túlmenően gondoskodni a szállítható szivattyúk védelemvezető által meghatározott helyre történő kiszállításáról, készenlétbe helyezéséről, üzembe állításáról és igény szerinti üzemeltetéséről, a belvíznek az állandó jellegű belvíztározókba való kormányzásáról vagy a szükség szerinti beemeléséről. Megszervezni a kétműszakos ügyeletet és műszakot a védelemvezető által meghatározott csatornákon és területeken.

III. fokú készülséget kell elrendelni, amennyiben I. és II. fokú készülségre előírtakon túlmenően:

- a társulat védelmi területén vagy annak egy védekezésileg összefüggő részén a szivattyútelepek névleges összteljesítményük legalább 75%-ával folyamatosan üzemelnek,
- a kapacitás elégtelensége miatt a belvizek visszatartását, illetőleg szükségeltározását kell elrendelni

III. fokú készülség elrendelését követő intézkedések:

A védelemvezető az I. és II. fokú készülségre előírtakon túlmenően szükség szerint elrendelheti a belvizek elvezetésének korlátozását a szakasz-védelemvezetőjével történt előzetes egyeztetés után, illetőleg a szakaszos vízlevezetést, és igénybe veheti a kiépített, belvíztározásra kijelölt területeket.

A védekezés területét II. és III. fokú készülség esetén a társulati védekezésre beosztottak csak a védelemvezető engedélyével hagyhatják el.

Rendkívüli készülséget kell elrendelni: „Ha a VIZIG működési területén a belvízi elöntés olyan méreteket ölt, hogy a belvíz lakott területeket, ipartelepeket, fő közlekedési utakat, vasutakat veszélyeztet és további elöntések várhatók, a vízügyi igazgató – a védelmi bizottság elnökének egyidejű tájékoztatásával – köteles a Törzs vezetője útján a miniszternek javaslatot tenni a rendkívüli készülség elrendelésének kezdeményezésére.”

Amennyiben a rendkívüli készülség elrendelése megtörtén „A belvizek szükségeltározására igénybe veendő területeket elő kell készíteni. ”Megnyitásuk csak kormánybiztosi engedéllyel.

A Domaszéki,- és a Széksóstói-főcsatornák illetve a hozzá kapcsolódó mellékcsatornák fogadják a területen keletkező és a község csapadékcsatorna rendszere által levezetett csapadék vizeket.

1.18.3. Egyéb**1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)**

Kedvezőtlen morfológiai adottság (pl. lejtés, falszakadás) Ruzsa területén nem fordul elő.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Ruzsa területén mélységi, magassági, valamint tevékenységből eredő korlátozások nincsenek.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Az uniós normákat (Seveso III. Irányelv) rögzítő veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló katasztrófavédelmi törvény (2011. évi CXXVIII. törvény) a súlyos ipari balesetek megelőzését és a balesetek káros következményeinek csökkentését célzó intézkedéseket vezetett be hazánkban.

A 234/2011. (IX.10.) számú Kormányrendelet határozza meg a települések katasztrófavédelmi besorolásának szabályait és a védelmi követelményeket.

A katasztrófavédelmi törvény az ipari üzemek vezetői köteletségévé teszi az üzemben jelenlevő veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok felmérését, a reálisan feltételezhető súlyos balesetek bekövetkeztekor jelentkező hatások meghatározását, a lakosság és a környezet védelmének érdekében a szükséges üzemi megelőző intézkedések megtételét. Ezen információt a veszélyes üzem biztonsági jelentése tartalmazza. A veszélyes üzem biztonsági jelentése nyilvános, a helyi polgármesteri hivatalban mindenki számára hozzáférhető. A felső küszöbértékű üzemekkel rendelkező települések önkormányzatai tehát külső védelmi terv készítésére kötelezettek.

A kialakult helyzet irányítását az I. (veszélyhelyzet) és a II. (súlyos veszélyhelyzet) fokozatban az üzem helyi szakemberei - belső védelmi tervük alapján, míg a III. (katasztrófa-helyzet) fokozatban a külső védelmi terv szerint - a helyi védelmi bizottság elnökének irányításával, a társ- és közreműködő szervezeti egységek végzik. A veszélyhelyzet elhárítását az üzemi szervezetek és a hivatásos önkormányzati tűzoltóság együttműködve hajtják végre.

Ruzsán veszélyes anyag előállító üzem nincs. Felső küszöbértékű üzem Ruzsán nincs.

Ruzsa jelenlegi katasztrófavédelmi besorolási osztálya III.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

A szilárd ásványi nyersanyagvagyon tekintetében bányatelek és kutatási területet a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal adatai szerint Ruzsán nincs.

Ruzsa területét a Pusztamérges I.-szénhidrogén, az Üllés XII. szénhidrogén, Üllés I.- szénhidrogén és a Ruzsa I.-kőolaj bányatelek fedik le.

1.20. Városi klíma

Ruzsa térsége a Dorozsma-Majsai-homokhát kistájba sorolható. A kistáj éghajlata a meleg éghajlati övbe tartozik. Az évi napfénytartam 2080-2090 óra közötti. Az évi középhőmérséklet 10,5 - 10,6 °C. A mért 30 éves átlagok alapján a nyári hónapokban közepesen magas, 17,4 – 17,6 °C az átlaghőmérséklet. Az éves csapadék mennyisége ill. sokéves átlaga Forráskút környékén 570 – 590 mm környékén alakul. Az átlagos szélesség 3 m/s.

Ruzsa egy falusias beépítésű település ahol a városokra jellemző mikroklíma változások nem érzékelhetők.

2. HELYZETELEMZŐ ÉS HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

